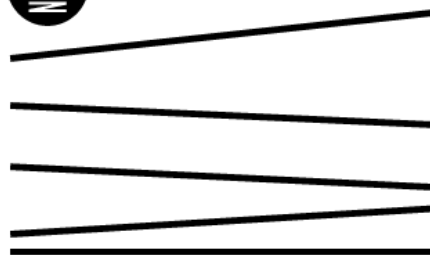

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Storm, Theodor.; avtoriseret Oversættelse ved
Johannes Magnussen.

Titel | Title:

Fire Noveller

Alternativ titel | Alternative title:

4 Noveller.

Udgivet år og sted | Publication time and place: København : Andr. Schou, 1883

Fysiske størrelse | Physical extent:

222 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

THEODOR STORM:
FIRE NOVELLER.

AVTORISERET OVERSÆTTELSE

VED

JOHANNES MAGNUSSEN.

Indhold:

Psyke. Egegaard. I Solskin.
Renate

KJØBENHAVN.

ANDR. SCHOUS FORLAG.

1883.

Kjøbenhavn. I. Cohens Bogtrykkeri.

Psyke.

1946

Det var en Formiddag i August, og Solen skinnede; men Vejret var raat, Vinden kom skarpt fra Nordvest, og Blæst og Strøm drev voldsomt de skummende Bølger ind i den brede Havbugt, som mellem to Diger naaede ind til Byen. Bræddebygningerne paa de to Badeflaader, der laa lænkede fast til Stranden i nogen Afstand fra hinanden, hævede og sænkede sig; inde i Landet vilde man vel have talt om Storm, og selv her ved Kysten syntes den samme Anskuelse at være fremherskende; thi ved Badehusene, hvor der ellers var saa livligt, var der i Dag ganske tomt. Kun den gamle Badekones knoklede Skikkelse saa' man uden for det Skur, der laa paa Stranden ved den Flaade, som var længst borte fra Byen. De lange Baand paa hendes store falmede Taftes Hat flagrede smældende i Luften, medens hun holdt paa sit Vadmelskjørt med begge Hænder. Hun havde ikke noget at bestille; Damernes og Børnenes Badehætter og Haandklæder laa roligt inde i deres Rum i Skuret. »Jeg gaar hjem,« sagde hun til sig selv; »der kommer dog ingen herud i det Hundevejr.«

Hun greb efter sine Hattebaand, der blæste ind i Øjnene paa hende, og saa' langs med Diget hen imod Byen. De Faar, der vare tøjrede ved Stranden, havde, for saa vidt deres Reb tillod det, stillet sig i Grupper med Ryggen mod Vinden; ellers var der ikke noget at se. — — Jo der var! Paa Diget kom der to Mænd, som gik ned ad dets Yderside lige over for det nærmeste Badehus, der paa Grund af Strandens Beskaffenhed var overladt til Mandfolk; de holdt deres Haandklæder op over Hovedet og lod dem flagre i Luften; deres ungdommelige Stemmer, deres klare Latter kunde ikke naa hen til den gamle; thi Vinden tog den bort fra deres Læber og førte den ind mod Byen.

»De kunde gjerne være blevet hjemme,« brummede den gamle, da hun havde sét dem forsvinde bag én af Badehusdørene; »men det er mig for Resten ligegyldigt; jeg gaar hjem!« Hun tog et stort Tombaksur op af sit Bælte og talte med Fingrene Tallene paa Urskiven. »Der er kun én, som kunde komme i dette rædsomme Vejr; men hendes Tid er forbi i Dag; Floden maa snart have været paa sit højeste i en halv Time, og hun, hun kan jo næppe nogen Sinde vente, til her kommer noget Vand.«

Hun rørte allerede ved Skurets Dør, der vendte ud imod det nordre Dige, da hun efter at have kastet endnu et Blik hen imod Staden, fór med begge Hænder op til sin Taftes Hat og udbrød: »Hellige Guds Moder! Det er jo næsten til at blive

katholsk over! Dér kommer et Fruentimmer; dér kommer hun!«

Og der kom virkelig en Kvinde langs med Diget fra Byen; det var endogsaa en ung Pige, ja kun en halvvoxen Pige, og hun nærmede sig hurtigt trods Vind og Vejr. Den flade Straahat var for længe siden blæst af hende, og hun bar den i dens Baand; Vinden havde løsnet det sollyse Haars Knude, saa det bølgede frit ned ad den unge Nakke; hun gik hurtigere og hurtigere, medens hun spejdede langt ud i det fjærne med sine mørke Øjne. Da hun gjenkjendte den gamle knoklede Skikkelse, som endnu stadig stod uden for Skuret, fløj hun ned ad Diget og skyndte sig hen til hende. »Kathi,« raabte hun, »Kathi, jeg kunde ikke komme før; jeg var bange for, at Du allerede var gaaet hjem!«

»Ja,« mumlede den gamle; »bare jeg havde været saa klog!«

»Du maa ikke være gnaven, Kathi!« Hun truede ad den gamle med Haanden, men sendte hende samtidigt et næsten kjærligt Blik.

»Men det kan jo dog ikke gaa an, Frøken!« sagde den gamle, idet hun strøg den unge Piges blonde Haar bort fra Panden.

»Jo, det gaar netop rigtig godt an, Kathi! I Dag er her hverken Svøbelsebørn eller gamle Tanter; i Dag regerer jeg ganske alene, jeg og Fuglene i Luften over mit Hoved! Sé den smukke Sølvmaage der oppe! Hurra, Kathi, det bliver dejligt!«

»Ja, ja, Frøken, selv saadant noget Kræ flyver i Land i Dag.«

»Det er nok snarere Vinden, som driver dem! Men det finder jeg mig ikke i, Kathi!«

Den gamle saa' forbavset paa hende. »Men Barn, saa se dog bare ud paa Badeflaaden, den gaar jo frem og tilbage som en Gyngehest, og der er en Fod Vand over Vejen ud til den!«

Den unge Dame rejste sig op paa Tæerne og saa' ud over Stranden.

»Ja,« svarede hun med et lystigt Nik, »jeg kommer til at trække mine Sko og Strømper af i dit Skur.«

I den Afdeling af Skuret, hvori de to nu traadte ind, saa' der i dette Øjeblik meget hyggeligt ud; der var jo rigtig nok kun nøgne Bræddevægge; men lige over for Døren stod der en Sofa med brogede Puder, paa den ene Side var der foruden Rum til Bade-Redskaberne en Reol, der var besat med smaa brune Kaffekander, Daaser og Kopper, og gjennem det lille Vindue, som vendte ind imod Byen, skinnede Middagssolen, som varmede og oplyste hele Rummet.

»Hm,« sagde den unge Pige og nikkede smilende til Reolen, »Fru Kammerraadinden og Fru Krigsraadinden og Fru Baronessen, de har alle sammen Nøglerne til deres Kaffe- og Sukkerdaaser i Lommen; se, hvor Hængelaasene dingle; dem kan vi ikke faa noget af, Kathi.«

»Men, lille Frøken, De drikker jo dog ikke Kaffe efter Badet ligesom de tre gamle Damer.«

»Nej, jeg ikke; men hvordan skal du faa dig en Kop, Kathi?«

»Jeg, Frøken? Jeg har min Cikorie hjemme; saa faar min Missekat ogsaa sin Part.«

Den unge Pige gjorde et Greb ned i sin Kjolelomme og lagde saa to sirlige Kræmmerhuse paa Bordet. »Her er Mokka,« sagde hun højtideligt, »og — den fineste Raffinade! Moder har egenhændigt pakket det ind til dig; hun vidste godt, at du i Dag kom til at staa paa Post for mig alene. Naa, tænd saa dit Spritapparat og kog dig en Kop Kaffe; og — hils din Missekat fra mig!«

Hun havde sat sig paa Sofaen og begyndte at trække sine Sko og Strømper af. Den gamle Kone stod foran hende og betragtede hende kjærligt; men hun takkede hende ikke med Ord, hun sagde kun: »Deres Moder glemmer mig ikke,« og et Øjeblik efter: »Men, Frøken, vilde hun da virkelig give Dem Lov til at gaa?«

»Give mig Lov til at gaa? — Moder er ikke saadant et Harehjærte som du! Du skulde skamme dig, Kathi, saadan en lang Fyr, som du er!«

»Ja, ja, Frøken, jeg siger jo heller ingen Ting. — Jeg glemmer aldrig, hvor angst jeg tit var, den Gang jeg var Barnepige hos Deres Bedstefader, den gamle Borgmester; den Gang var Deres Fru Moder — hun tager mig det vist ikke ilde op, at jeg

siger det — hun var ikke en Smule anderledes end den unge Frøken nu!»

Den unge Frøken havde trukket sine bare Fødder op paa Sofakanten og lod velbehageligt det varme Solskin falde paa dem. »Fortæl mig noget om det igjen, Kathi!» sagde hun.

Den gamle satte sig ved Siden af hende paa Sofaen. »Ja, Frøken; jeg har jo fortalt Dem det tit nok. Men jeg ser stadigt Deres Fru Moder for mig; det vil sige: som en otte- eller niaarig lille én. Hun havde lige saa smukt gult Haar som De, lille Frøken!»

»Gult, Kathi? — Mange Tak skal du have!»

»Er det ikke gult, Frøken? — Ja, smukt er det da i alt Fald!»

»Ja, Kathi, men Moders Haar er endnu langt smukkere end mit. Ikke sandt? Gik hun ikke altid med det i to lange, tykke Fletninger?»

Den gamle nikkede. »Og hvor de flagrede, naar hun løb og sprang omkring!»

»Men gik hun da aldrig ordentligt ligesom jeg og andre Mennesker?»

»Frøkenen mener, saadan som De gik ned ad Diget før, ikke sandt?» Den gamle klappede den smukke Pige med sin haarde Haand, medens denne saa' leende op til hende. »Ja, ja, De slægter hende saamænd godt nok paa! — Men én Gang, en Morgenstund, da kunde hun ikke faa sprunget højt nok! Den lille Tingest sad paa Havemuren, som var syv Fod høj, og hun havde sin lille Lænestol,

sit Barnebord og sit Dukke-Téstel med der oppe. Ved Muren stod der et gammelt forkrøblet Sirén-træ, det havde hun praktiseret al Ting op ad og sig selv med; og nu sad hun der ligesom i et Lyst-hus midt imellem alle Blomsterne, som netop vare sprungne ud.«

Den unge Pige drillede ikke længer sin gamle Veninde; ikke blot de smaa Øren, men ogsaa den aabne Mund og de mørke Øjne syntes at lytte til Historien.

»Jeg var Barnepige for den yngre Søster, Deres Fru Tante Elsabe,« vedblev den gamle; »jeg skulde jo rigtig nok ogsaa tage mig af Deres Fru Moder; men hvem kunde altid passe paa den Vildkat? Og den Del af Muren var helt nede i den store Have, hvor man just ikke kom hver Dag. — Men denne Dag, just som Legen var allerbedst, skulde det jo netop træffe sig, at vi alle kom derned; Hr. Borgmesteren havde endnu sin blomstrede Slobrok paa og Nathuen paa Hovedet. Han var altid en venlig Herre. »Kom, Kathi,« sagde han; »tag den lille Elsabe paa Armen, saa skal jeg vise jer mit Ranunkelbed der nede ved Muren!« — — Men hvad tror De, vi saa', Frøken, hvad tror De, vi saa'?« — Frøkenen nikkede. — »Dér sad den fine lille Tingest paa den halsbrækkende Mur, som Prinsessen i Æventyret, og Blomsterne hang rundt omkring hende; hun rørte netop om med en Ské i den lille Kop, som hun holdt i Haanden, og tog den saa op til Munden, som om hun virkelig drak, og nik-

kede til sin store Dukke, der sad lige over for hende ved Bordet i en Kurvestol. — Jeg rystede over hele Kroppen; jeg var lige ved at lade Deres Tante Elsabe falde, og Hr. Borgmesterens Haar og Nathue rejste sig af Skræk; dér stod han med sin smukke Slaabrok og turde hverken sige Bu eller Ba. — Men saa saa' hun os. »Aa, Papa! — Papa og Kathi!« sagde hun forbavset og drejede sirligt det lille Hoved hen imod os. — Men han var stum og gjorde kun en Bevægelse med Haanden. — »Hvad skal jeg, kjære Papa? Skal jeg komme ned til dig? Nu skal jeg strax være der! Men pas saa paa, Papa!« Og førend vi vidste, hvad hun mente, kastede hun alle sine smaa Dukkekopper og Skeer ned til Hr. Borgmesteren, og han sagde slet ingen Ting, men søgte blot at gribe saa meget af det, som muligt. Da saa det lille Bord var tomt, tog hun sin Dukke paa Armen, gik som en Line-danser et Par Skridt hen ad den runde Mur, og — Herre Jesus! jeg og Borgmesteren og Tante Elsabe, vi skreg alle paa én Gang — den lille balstyrige kom pludselig selv flyvende ned med sin store Dukke og det midt ind i Hr. Borgmesterens Ranunkelbed!«

Den unge Piges Øjne straaledede. »Véd du hvad, Kathi,« sagde hun, »Moder maa have været yndig! Gid jeg dog kunde have set hende saadan en eneste Gang! — Min Moder er endnu yndig og ung, Kathi! Jeg tror, hun kunde springe ned fra Muren endnu den Dag i Dag.«

Den gamle rystede paa Hovedet. »Sikke Tanker Frøkenen har! Aa ja, den Gang var der hver Dag noget nyt paa Færde med det smukke Barn.«

Hun havde lige foldet Hænderne over sit ene Knæ for at give sig til at fortælle videre, da Skurets Dør blev revent op af et Vindstød; en forbi-flyvende Brokfugl udstødte sit skingre Skrig, og man kunde høre Vandet plaske mod Strandbredden.

Den unge Piges fine Skikkelse stod pludselig højt knejsende foran den gamle.

»Aa, du Snyder af en Kathi!« udbrød hun og truede med sin lille Næve; »nu mærker jeg først, at du vilde holde mig fast her med dine Fortællinger, indtil dit store Tombaksur var marscheret hen til Ettallet, saa jeg maatte gaa hjem til Moder. Men denne Gang, Kathi!« — — Hun nejede yndeligt for den gamle og var allerede uden for, medens hun gjorde en Svømmebevægelse i Luften med sine smaa Hænder.

Den gamle havde skyndt sig med uden for; men hun indsaa, at hun havde tabt sit Spil. »For Himlens Skyld, Barn! De vil da vel aldrig svømme uden for Badehuset i Dag?«

»Hvorfor ikke, Kathi? Du ved jo, hvor flink jeg er! Jeg siger dig, det bliver en sand Fryd!«

»Fisken og Fuglen
og Bølgen saa klar
til mine Legesøstre jeg har!«

Hun gik syngende over den grønne Strandbred med sit smukke Hoved vendt imod Vinden, medens den lette Sommerkjole flagrede om de nøgne Fødder.

Den gamle rystede paa Hovedet og gik ind i sit Skur igjen. Hun lagde sin Yndlings Sko og Strømper, som denne rigtig nok havde ladet ligge foran Sofaen, pænt til Side, saa hældte hun Vand af en Krukke i sin lille Blikkjedel og tændte Spritapparatet. »Den lille drikker vist ogsaa en Kop i Dag,« sagde hun, i det hun tog én af de brune smaa Kander ned af Hylden og tømte Kaffe-possens Indhold i Tragten.

Men hun havde dog ingen rigtig Ro paa sig; hun var til Mode ligesom en Høne, der har udrugget en Ælling. Hun havde allerede et Par Gange stukket sit Hoved uden for Døren; nu ilede hun ned til Stranden. Broen ud til Badehuset stod fuldstændig under Vand, saa at det gyngende Bræddeskur syntes at være uden nogen som helst Forbindelse med Land. Den grønne, bølgende Vandflade strakte sig langt ud; Stranden paa den anden Side var sat saa stærkt under Vand, at hun kun utydeligt kunde skjelne den grønne Kystrand. — »Frøken!« raabte hun; »Frøken!«

Der kom intet Svar; Vinden havde maaske taget hendes Raab; men der lød en Plasken ude fra Badehuset. Med et tilfreds Nik skyndte den gamle sig ind i sit Skur.

*

*

*

I det fælles Paaklædningsværelse ovre i det andet Badehus havde de unge Mænd imidlertid ogsaa snakket sammen. Den højeste af dem med det brune krøllede Hoved var en ung Billedhugger; som først for et Fjerdingaar siden var vendt tilbage fra Italien og Grækenland til sin Fødeby, den nordtyske Hovedstad; for et Par Dage siden var han rejst endnu længere mod Nord til denne Kyststad for endelig en Gang at gjense sin Ven, med hvem han havde levet i den fortroligste Omgang, mens de studerede ved et Universitet i Sydtyskland. De Dage, i hvilke de nu havde været sammen, havde langt fra været nok til at udtømme den Rigdom af Oplevelser, som de længtes efter at meddele hinanden.

»Og du vil virkelig allerede tage bort igjen i Aften og lade mig være alene med mine støvede Akter, efter at du har fremmanet denne Rigdom af Syner for mig?«

Halvt smilende, halvt grublende saa' den unge Kunstner paa sin Ven.

»Hvorfor har du ikke selv grebet Mejslen eller Penslen? Tag det nu som din Skæbne og find dig i det, som dit Stamtræ finder sig i dig.«

»Men det er ingen Grund til allerede at forlade mig i Dag!«

»Det maa jeg, Ernst. Jeg har lovet min Moder at være hos hende igjen senest i Morgen, og desuden — du ved jo, at min Brynhild volder mig Uro.« Han fór med Haanden gennem sine

brune Lokker, og over hans klare graa Øjne rynkedes Panden, som om han begyndte paa et aandeligt Arbeide.

»Brynhild!« gjentog den anden, »jeg fatter endnu stadigt ikke; hvorledes du netop er faldet paa hende!«

»Du mener: hvad er Hekuba for mig? — Jeg véd det ikke; en Gang, et Øjeblik trode jeg, hun havde bedaaret mig; men — —«

»Men,« afbrød hans Ven ham, »du bliver nødt til at mejsle en Kommentar ind i din Statues Sokkel! Hvorfor vil du gaa saa langt tilbage i Tiden? Som om ikke enhver Tid havde sit eget rige Indhold!«

»Hvorfor? — Erneste! Hvad kommer Tiden, ja hvad kommer Stoffet Kunstneren ved? Fra Himlen der oppe over os Mennesker maa jo det tændende Lyn komme; men hvad det belyser, det bliver levende for den, der kan se, om det saa laa forstenet i Fortidens dybeste Grav.«

Som den smukke Piges Øjne hist ovre straaledede i barnlig Kjærlighed, saaledes funklede nu den unge Kunstners i Begejstring.

»Lad os ikke skjændes i Dag,« sagde den anden og betragtede ham med et hjærteligt Blik; »men sig mig: naar funkler det Lyn?«

»Vær blot from og ær Guderne! — Det gjælder da kun om at bringe det nys opvaagnede Liv frem for Dagens Lys, og jeg skulde mene, at ogsaa du har indrømmet mig, at mine Øjne allerede et Par

Gange have været seende og mine Hænder stærke og kyske nok. — Men det er netop det,« vedblev han, medens hans Ven bekræftede hans stolte Tro med et Haandtryk, »jeg er bange for, at jeg ikke har sét rigtigt denne Gang, eller — jeg har ikke været længê nok hjemme; den frygtelige nordiske Valkyrie træder endnu bestandig i Baggrunden for den antike Gudeverdens muntre Sværm; selv her blandt Nordsøens grønne Bølger ser jeg Billedet af Odyssevs' skjærmende Veninde Levkothea dukke frem. — Naa, lad du mig kun rejse — du har dog ikke længer nogen Fornøjelse af mig.«

Under denne Samtale havde de kastet deres Klæder, og de traadte nu ud paa Broen, rede til at kaste sig i Bølgerne.

Man kunde have været tilbøjelig til at ønske, at ikke netop Kunstneren havde været den smukkeste af dem, eller endnu snarere, at der foruden dem havde været et andet Kunstnerøje til Stede, som vilde have suget Næring til fremtidige Værker i disse ungdommelige Skikkelsers Skjønhed.

De stod endnu fordybede i Betragtningen af den bevægelige, vidtudstrakte Vandflade. Rastløst og uophørligt rullede Bølgerne hen over Dybet, bleve flygtigt gennemglødede af Sollyset, løb ud i Skum og efterfulgtes saa af andre. Luften gjenlød af Stormvindens Pust og Havets Brusen, af og til forenet med en forbifarende Vandfugls skingrende Hvin. En stor Bølge knustes netop mod den Bro,

paa hvilken de unge Mænd stod, og overstænkede dem med sit Skum.

»Halløj, de blive utaalmodige!« raabte den unge Kontormand. »Kom saa, lad os som Tritoner fare gennem det klare Krystal!«

Men Kunstneren saa' langt ud i det fjærne og syntes ikke at høre ham.

»Hvad ser du efter, Franz?«

»Se dér ude ved Kvindebadehuset! Men saa se dog!« Han pegede ud paa den skummende Vandflade.

Den anden udstødte et forskrækket Udraab. »Det er en Kvinde — et Barn!«

»Ja, det lader til det, men ingen Okeanide!«

»Nej, nej; hun kæmper forgjæves med Bølgerne. Og det havformildende Muslingehorn har jo des værre kun den gamle Fader Triton!«

Han gjorde Mine til at springe ud; men hans Ven holdt ham hurtigt tilbage. »Det maa ikke være dig, Ernst. Du ved, jeg svømmer bedre, og én er nok. Løb du op til den gamle Badehex i Skuret og sig til hende, hvad der er nødvendigt at sige.«

Næppe var det sidste flygtige Ord udtalt, før Bølgerne sprøjtede højt op, og strax efter saas Svømmerens brune Lokkehoved en Armlængde fra Badehuset. Han kløvede Bølgerne med sine kraftige Arme og fór af Sted, medens det flimrede og gnistrede ham for Øjnene; men hver Gang han havde gjort et Par Tag, hævede han sig med

Brystet over Bølgerne, og hans lyse Blik fløj hen over de skummende Vande.

Han var endnu langt borte fra det Sted, hvor Bølgerne legede med skjønnne, sollyse Haar; to smaa Hænder arbejdede sig endnu af og til gennem det bevægelige Krystal, men ogsaa med dem legede alt Bølgerne. En Søsvale dukkede ned i Vandet tæt ved Siden af, fløj op igjen og udstødte ligesom haanende sit barske Skrig, i det den med Siden mod Vinden fór hen over Vandfladen.

*

*

*

Medens den gamle Kathi sad ved sin kogende Kaffemaskine, var hun dog bleven urolig igjen. Stormen rystede hendes Bræddeskur, af og til hørte hun et hendøende Fugleskrig; hun kunde ikke længere sidde roligt paa sin Træstol. Saa gik hun igjen uden for, ja hun tog ligeledes sit Fodtøj af for at vade over til Badehuset, og nu stod hun der og bankede med sin haarde Haand snart paa den ene, snart paa den anden Dør. »Frøken, kjære lille Frøken, svar mig dog!«

Men der kom intet Svar; man hørte ikke en Gang nogen Plasken der inde; kun Bølgernes Brusen og Larmen drog ensformigt og uophørligt forbi hendes Øre.

Medens hun nu saa' raadvild ind imod Land, fik hun Øje paa en Mand, der løb hen imod

hendes Skur, og strax efter hørte hun ham raabe;
 »Kathi! Kathi Vulff!« lød det gennem Vinden.

»Her! For Guds Skyld, her!« Den gamle vadede hurtigt tilbage over den gyngende Bro.
 »Aa min Gud, Hr. Baron, er det Dem? Ak, det stakkels Barn!«

Uden at sige noget tog han fat i hendes Arme, drejede hende om med et kraftigt Ryk og pegede ud paa Vandet.

»Er det den anden Herre? Søger han efter hende?«

Den unge Mand nikkede.

»Barmhjærtige Gud! Man skal ikke ræsonnere. Jeg ræsonnerede før, Hr. Baron, da jeg saa' Dem komme paa Diget; men man skal aldrig ræsonnere, nej, aldrig!«

Baronen svarede ikke; han saa' spændt ud over Bølgerne. Et Par Øjeblikke endnu — man hørte det aabne Havs dumpe Torden langt der ude — da greb han atter den gamle i Armen.

»Se, Kathi, se dér ude! Nu søger han ikke længer efter hende; nu bærer han hende i sine Arme.«

Den gamle udstødte et højt Skrig.

Da dukkede Svømmerens Skikkelse med det brede Bryst op af de skummende Bølger, og kort efter saa' man ham stige langsomt, men sikkert op ad den skraanende Strandbred. I hans Arme, ved hans Bryst hvilede et ungt Legeme, lige langt fra Kvindens Fylde og fra Barnets Magerhed; et Bil-

lede af Psyke, hvis der nogen Sinde har existeret et. Men det lille Hoved var sunket tilbage, og Armen hang livløs ned. — Fra Himlens Middags-højde faldt det fulde Solskin paa de to straalende Skikkelser.

»Som i de gamle Guders Tid!« mumlede den unge Mand, der aandeløs havde betragtet denne Fremtoning. — »Men skynd Dem nu ned til Stranden, Kathi, og modtag den unge Pige. Jeg løber til Byen og henter en Læge, ham kan der maaske være Brug for.«

Han gav endnu en kort, indtrængende Besked om, hvorledes den gamle foreløbigt skulde bære sig ad; saa ilede han af Sted. Han havde ikke en Gang faaet den unge Piges Navn at vide.

Et Par Minuter senere laa den fine Skikkelse i al sin Hjælpeløshed paa Sofaen inde i Skuret; hun var indtil Brystet bedækket med Kathis røde Schal. Den gamle stod skjælvende foran hende og søgte med Magt at tilbageholde en lydelig Hulken; hun havde lige taget et Haandklæde og lavede sig til at foretage alt det med det unge Legeme, som den ene og senere ogsaa den anden af de to Mænd havde indskærpet hende. Hun bøjede sig kun én Gang endnu ned over sin Yndling for at se hende i Ansigtet.

— »Kathi!« —

Det kom fra de unge Læber, og de unge Øjne saa' store og livskraftige paa hende. »Jeg er jo ikke druknet, vel, Kathi?«

Den gamle styrtede ned for hendes Fod og bedækkede under strømmende Taarer det unge Barns Hænder, Bryst og Kinder med sine Kys. »Ak, lille Frøken, allerkjæreste Barn, hvor De har gjort os bange! Hvis nu ikke den kjære unge Herre havde været der! Og jeg ræsonnerede, jeg gamle Fæ, da jeg saa' ham komme paa Diget.«

Med en rask Bevægelse strakte den unge Pige sin Haand ud imod hende. »For Guds Skyld, Kathi, ti! Jeg vil ikke vide hans Navn, nej, aldrig!«

»Frøken, det véd jeg jo ikke en Gang selv; jeg har aldrig sét den unge Herre før; han er vist ikke her fra Egnen.«

Den unge Skikkelse rejste sig og stirrede stift hen for sig med Hovedet støttet til Haanden. »Kathi,« sagde hun, »Kathi, — jeg vilde ønske, han var død.«

»Men Barn, Barn dog!« udbrød den gamle, »forsynd dig ikke! — Ak, Frøken, den gode unge Mand har jo dog vovet sit Liv for Dem.«

»Sit Liv! Har han virkelig vovet sit Liv? — Ak, det tænkte jeg slet ikke paa.«

»Kan De da ikke indse, Frøken, at De kunde være druknede begge to?«

»Begge to! vi to!« — Hun lukkede Øjnene ligesom drømmende; men alligevel saa' hun et smukt, blegt mandligt Ansigt, der betragtede hende med Angest og Ømhed.

Den gamle havde atter taget Haandklædet og

begyndte at tørre hendes lange fugtige Haar; af og til strøg hun blidt med sin haarde Haand hen over den unge Piges hvide Pande.

»Kathi,« tog denne atter til Orde, »nej, ikke han, men jeg! — Aa, min stakkels Moder!« Den ene Taare efter den anden trængte sig frem gennem de lukkede Øjenhaar. »Kathi, jeg kan ikke takke ham! Aldrig i Evighed! Aa, hvor jeg er ulykkelig!«

»Naa naa,« svarede Kathi trøstende, »det behøver De jo heller ikke at gjøre; det besørger Deres Moder nok altsammen.«

»Moder!« udbrød hun.

»Min Gud, Frøken, bliver De saa bange for det?«

Men Barnet sad og strakte de nøgne Arme frem for sig, saa at hun i sin hjælpeløse Skjønhed endog i den stakkels gamle Kones Øjne var et fortryllende Skue. »Moder!« udbrød hun igjen. »Ja, Kathi, hun vilde gjøre det; selv om jeg bad hende nok saa meget om at lade være med det, hun vilde dog gjøre det. — Kathi, hun maa aldrig faa det at vide; lov mig det, sværg mig det, Kathi!« Hun lagde Armene om Halsen paa den gamle Kone, som knælede ved Siden af hende.

»Ja, ja, Frøken, naar De blot vil være rolig. Jeg skal være saa tavs som Graven.«

»Nej, Kathi, sværg mig det ordentlig. Sig: ved Gud! paa at du vil tie!«

»Naa ja, Frøken: ved Gud! — Det kunde ogsaa være det samme med det.«

»Tak, gamle Kathi. Men der var ogsaa en anden. Ikke sandt?«

»Jo, Frøken, det var — —«

»Nej, nej, nævn ikke hans Navn!« Hun lukkede den gamles Mund med sin lille kolde Haand. »Síg mig blot, kjendte han mig, kan han have kjendt mig?«

»Det tror jeg ikke, Frøken. Da De kom gaaende paa Diget, var han med den anden derovre i Badehuset. Senere var Afstanden for lang, og han gik ogsaa strax tilbage til Byen.«

Den unge Pige nikkede og lænede sig ligesom for at hvile tilbage mod Sofaens haarde Pude med Hænderne foldede under Hovedet.

Den gamle rejste sig. »Jeg kommer strax igjen,« sagde hun, »jeg vil kun ud og sige til den anden Herre, at Frøkenen er rask, og at vi ikke trænge til nogen Læge.«

»Men glem ikke, Kathi —«

»Nej, nej, Frøken, jeg har jo svoret paa det.«

— Da den gamle kom tilbage efter nogen Tids Forløb, fandt hun sin unge Gjæst allerede fuldstændig paaklædt og netop i Færd med at binde sig et hvidt Lommetørklæde om Hovedet. Men den gode gamle lod hende ikke slippe af Sted paa den Maade; Kaffen var jo varm endnu, og da det unge Barn frøs en Del, fandt hun sig i at drikke en Kop. »Saa,« sagde den gamle, »hvis Frøkenen nu vil vente lidt, saa kunne vi følges ad.«

Men Frøkenen vilde ikke gaa tilbage til Byen

ad den lige Vej; Frøkenen vilde gjøre en lang Omvej gennem Marsklandet. Den gamle sagde rigtig nok:

»I Guds Navn, Barn, hvis De er saa bange for den unge Herre — han kommer strax op fra Badehuset; naar vi blot vente et Øjeblik, saa kommer han til Byen længe før vi.«

Men Frøkenen vilde alligevel ikke.

»Naa,« sagde den gamle, »saa gaar jeg med Dem; der er ingen, som venter paa mig hjemme uden min Mis, og han venter heller ikke, han sover under Kakkellovnen; — De kan ikke gaa alene over alle de Broer og mellem alt det Kvæg.«

Men det vilde Frøkenen heller ikke have; hun vilde netop gaa ganske alene. »Kathi, gamle Kathi,« sagde hun og klappede den gamle Kones rynkede Kinder med sin lille Haand; »Køerne og Tyrene gjør mig ingen Fortræd. Du kan jo se, jeg er ganske hvidklædt, der er ikke saa meget som en rød Klud paa mig.« Hun slog sin luftige Sommerkjole til Side med begge Hænder. »Det er jo fast Land; jeg løber hurtigt igjennem det, saa smutter jeg ind i vor Have bagfra, og — ser du, der er ingen, som har sét mig, uden du, gamle Kathi, og du — du har svoret.«

Den gamle rystede paa Hovedet. Men hun var allerede ude af Døren og fløj nu som en sky Fugl op ad den ene og ned ad den anden af det græsklædte Diges Skrænter. Et Øjeblik stod hun stille, som om hun var i Sikkerhed her; men den Kaadhed, der endnu

for et Øjeblik siden havde spillet om hendes Ansigt lige over for den gamle, var ganske forsvunden. Da hun hævede det grublende Hoved op fra Brystet, saa' de store Øjne næsten mere end alvorligt hen over det grønne Marskland, der udstrakte sig i uoverskuelig Afstand paa den ene Side af hende. Der var ikke meget at se; mellem de vandfyldte Grøfter, som hendes Øje kunde følge en Strækning, var der ikke andet, som ragede frem paa den uhyre Flade end det hist og her græssende Kvæg og de lave Led, som førte fra den ene Eng til den anden; alt det kjendte hun, hun havde ofte sét det. Og nu lod hun Byen ligge bag ved sig og gik videre paa den smalle Vej, der førte langs med Grøfterne til højre og det høje Dige til venstre. Da Vinden kom fra Nordvest, var hun endnu mere udsat for den her end paa den Side af Diget, som vendte ud mod Havet. En Gang blev Straahatten, som hun ogsaa nu gik med i Haanden, revet fra hende og kastet op imod Diget; et Par Gange maatte hun blive staaende for at knytte det flagrende Tørklæde fastere under Hagen. Saa saa' hun sig ængsteligt tilbage; men der var intet Menneske at se; over hendes Hoved kom undertiden en Strandfugl farende ind i Landet der ude fra, eller en Vibe fløj skrigende op foran hende.

Og nu var der et mørkt Vandhul paa hendes Vej; for flere hundrede Aar siden havde Havet gjennebrudt Diget og boret sig ind her. Men saaledes som Diget laa for Øjeblikket, var det traadt tilbage

fra Fordybningens Rand; Vandet sprøjtede op paa Vejen, da den unge Pige ilede forbi Stedet, og to graa Dykænder, som lod sig gynges paa Bølgerne midt i det sorte Dyb, forsvandt lydløst under Vandets Overflade.

Bag Fordybningen gjorde Diget en Bue mod Vest og herfra kom man snart til en smal, græsbevokset Vej, som mellem Grøfter førte ind i Marsklandet. Da den unge Pige havde naaet Enden af den, hvorfra nu Vejen til Staden gik over Engene fra Led til Led, saa' kun ved Digets Udløb Skikkelsen af en Mand, saa langt borte, at den næsten saa' ud som en Skygge.

Hun fór sammen som ramt af en pludselig Skræk; hendes Fod, der allerede havde betraadt Gangbrættet ved Leddet, blev trukket tilbage, medens hun slyngede sine Arme om Pælen ligesom for at holde sig oprejst. Som en Fugl, der tumles omkring af Stormen, hang hun ved det skøre Træ; hendes Læber vare aabne, men ubevægelige, kun de mørke Øjne vare levende; de fulgte ligesom fortryllede den fjærne Skygge, medens den forsvandt mere og mere paa Baggrunden, som dannedes af Byen. Fra de unge Læber blæste Vinden en Lyd ud i den tomme Luft, en Lyd saa spæd som naar en Knop springer ud; saa svang hun sig over Stenten og gik videre ligesom i Drømme. Undertiden kom Køerne rendende hen imod hende med Halerne i Vejret; men hun saa' det ikke, og Dyrene stod og gloede

paa hende med deres dumme Øjne, indtil hun var gaaet forbi.

— Ovre paa Diget stod, uænsset af de unge Øjne, en anden Fremtoning, der tog sig ud som en kæmpemæssig Silhouette paa den klare Middagshimmel; det var en kvindelig Skikkelse, som for oven endte med en uhyre Hat, der havde været moderne for omtrent tredive Aar siden.

Denne Hat stod paa Himlen, lige indtil den hvide Kjole var forsvunden nede i Engene.

*

*

*

Det var imidlertid blevet Vinter. — December-Morgenrødens første Stribe stod paa Himlen og kastede sit dæmrende Skjær ind i et Kunstnerværksted. Der stod overalt Afstøbninger af Antiker og enkelte Udkast, som hidrørte fra Kunstnerens egen Haand; paa den ene Væg hang Relieferne af et Bakkustog, paa den anden af Parthenons Friser; men alt var endnu i dyb Skygge, kun en fløjtespillende Favn fik Rosenskjær paa Kinderne i Morgenens unge Lys. I Hjørnet til højre for Indgangen knejsede, formet i mørkt Lér, en nordisk Valkyries overmenneskelige Skikkelse i den halvmørke Dæmring; men kun den øverste Del og den ene Arm, som hun holdt truende i Vejret, var fuldendt, for neden saa' man endnu Lerets uformede Masse, som om Skikkelsen var voxet op af en raa

Klippe. Det var vel den frygtelige Brynhild selv, som her med mørke Øjne saa' ned paa de livsglade Grækerstøtter.

— — Der blev drejet paa Nøglen i Døren. Det var Kunstneren selv, som nu traadte ind i sit Værksted, en slank, ungdommelig Mand med klare blaa Øjne og mørkt krøllet Haar. Men hverken hans egne eller de andre Kunstværker syntes denne Dag at tiltrække sig hans Blik; han gik ligegyldig forbi dem og greb med længselsfuldt Haab et aabent Brev, som laa paa Skiven af en Kavalet, saa kastede han sig i en Lænestol ved Siden af og begyndte at læse; men hans Øjne fæstedes kun paa et bestemt Sted i Brevet, som han allerede den foregaaende Dag havde læst mere end én Gang.

»Du tiltror mig vel nok, Franz« — læste han nu igjen — »at jeg har holdt vor svorne Overenskomst. Jeg har hverken røbet din Bedrift til noget profant eller helligt Øre, men har samvittighedsfuldt undertrykt enhver Lyst til at udforske din frelste Piges Person og Navn; ja, da Hemmelighedsfuldheden en Dag forekom mig saa let at afsløre, at jeg kun behøvede at bøje et Havegjærde til Side, selv da gik jeg, om end nølende, forbi med katonisk Strængighed. — Ogsaa paa den modsatte Side er alt tavst, og selv vor gamle Badehex maa ved en eller anden Tryllekraft have faaet Munden lukket med syv Segl. — Og dog, Sløret begynder

at hæve sig uden nogen Medvirkning fra min Side.

»I vor By lever der en ung Dame, der er kjæk som en Dreng og fin som en Sommerfugl. Skjønt hun først er traadt frem for Dagens Lys fra den mørke Skolestue, da Violerne sidst blomstrede, har dog vist mangen en Ungersvend i den lumre Sommernat drømt om i Vinterens Løb at gribe fat i hendes Vinger i den lukkede Balsal; og jeg vil være ærlig — men bliv ikke vred paa mig — jeg har ogsaa hørt til disse kjække Drømmere. Den gamle Borgmesterinde — det har jeg hørt ganske tilfældigt — som driver en Slags Afgudsdyrkelse med dette Barn, havde med forud beregnet Kunst opelsket en hvid Kamelia til hende, og denne Gang havde Lykken været gunstig, Blomsten var sprunget ud netop Dagen før Ballet. — Men hverken Kamelien eller det blonde Gudebarn selv viste sig ved Festen; ingen sølvskoede Fødder berørte Gulvet, der var kun en Sværm af Hverdagsmennesker med ophedede Ansigter, uværdige til at blive betragtede af et Kunstnerøje.

»Og saaledes er det gaaet fremdeles. Ogsaa paa Ballet i Gaar var al Ting mørkt, ikke andet end almindeligt jordisk Støv. — Man siger, at hun kun ses i de fortroligste Kredse, til hvilke jeg des værre ikke hører; ja siden Eftersommeren skal hun næsten ikke mere forlade sin Moders Hus og Have; paa Diget og ved Stranden har man siden hin Dag ikke mere sét en vis ungdommelig, kjæk Svømmerske.

»Der bliver talt meget om det. Nogle mene, at hun allerede i Vuggen er bleven forlovet med en eller anden ubekjendt Fætter, som lever langt borte herfra, som hverken kan lide Dans eller Svømning og nu pludselig gjør sine Rettigheder gjældende; andre sige simpelt hen, at hun er — forelsket. Kun for mig ligger alt i klar Konsekvens som bag et gjennemsigtigt Slør.

»Nej, nej, vær ikke bange for, at jeg skal nævne hendes Navn! Jeg kjender dig jo. Det grelle Dagslys skal ikke gjennembryde din Fantasis Dæmring med sin Straale: dine legemlige Øjne skulle aldrig have sét hende. Paa den Maade ere I begge to sikre, du i dit Kunstnervæsen og hun i sin hellige Jomfruelighed, som du for øvrigt — o gaadefulde Modsigelser i Menneskehjertet! — synes mig at vogte med en næsten egennyttig Iver.«

— — Han læste ikke videre; han havde ladet Brevet falde ud af sin Haand og stod nu med Hænderne paa Ryggen foran sin nordiske Valkyries mørke Statue. Men hun var for Øjeblikket ikke andet for ham end den dunkle Baggrund, mod hvilken et andet lyst Billede i hans Indre traadte frem. Langsomt vendte han sig bort og gik hen til Vinduet.

Huset laa i én af de Forstæder, som omgive den nordiske Hovedstad, og fra det havde man fri Udsigt over Hegn og Marker lige til Himlens fjærne Rand, der nu var helt overskyldet af den lysende Morgenrøde. Et Skjær af det rosenfarvede

Lys faldt paa den unge Kunstners Ansigt, medens han stod dér ganske ubevægelig og stirrede, som om han hist i Horisonten saa' det, der stille trængte sig frem i hans Indre og udformede sig mere og mere. — — »Stakkels Psyke!« sagde han hen for sig; »stakkels legende Sommerfugl! Fra den blomsterrige Eng, som var dit Hjem, havde du vovet dig ud paa det fremmede Hav. — — Nej, Franz!« det saa' ud, som om han stirrede dybere ind i Morgenrøden — »nar ikke dig selv; du kan dog ikke længer narre det bort. — Psyke, den knoppende Pigerose, al Skjønheds slumrende Hemmelighed, det var hende selv! — — Hvor begjærligt udstrakte ikke Bølgerne deres Tunger efter hende! Hvor legede de ikke med de spæde Libellevinger! — Var det da virkelig mig, som løftede hende op i mine Arme?»

— Han var traadt tilbage i Værelset; uvilkaarligt havde hans Hænder grebet en Klump blødt Lér, der laa paa Kavaletskiven og snart ogsaa en Modellérpind, der laa ved Siden af. —

»Hvorledes er det nu Apulejus fortæller det yndige Æventyr? — Psyke, den stakkels lettroende Kongedatter, havde lyttet til sine misundelige Søstre, som sagde, at hendes elskede var et Uhyre, der kun vilde dvæle hos hende i Purpur-Natten. I Følge de onde Søstres Raad traadte hun, forsynet med en brændende Lampe og et skarpt Staal hen til den sovendes Leje og saa', bævende af Henrykkelse, den skønneste af alle Guder.

Men Lampen i den lille Haand svajede, en Draabe
 hed Olie vækkede den sovende, og forbitret løsrev
 Guden sig fra hendes svage Arme og svævede bort.
 Fra Toppen af en Cypres skjændte han paa sin
 taabelige elskede, saa udbredte han paa ny sine
 Vinger og fløj bort til usynlige Højder: — — —
 O søde Psyke! Da dit Øje ikke længer kunde se
 ham i det tomme Luftrum, da hørte du Bølgebrus
 fra Strømmen i Nærheden; da sprang du op og
 styrtede dig ud i den; dit spæde Liv skulde gaa
 til Grunde i de kolde Vande!

»Men Strømmens Gud, som frygtede den mæg-
 tigere Gud, der endog bringer Havet til at gløde,
 løftede dig blidt op i sine Arme og lagde dig paa
 sin Strandbreds blomstrende Urter. — — Have ikke
 Guderne ofte iført sig Menneskeskikkelse? —
 Maaske iførte han sig min, og jeg drømte kun, at
 det var mig selv. O, søde Psyke, jeg havde ikke
 givet dig tilbage til nogen Gud.«

Alle disse Ord havde han kun talt i sit Indre,
 ganske uhørligt. — Morgenrøden var forsvunden
 fra Himlen, og en graa Dag havde afløst den
 skønne Dæmring. Den fløjtespillende Favn og alt
 det andet stod nu i Vinterhimlens kolde Lys; kun
 paa Kunstnerens Ansigt syntes der endnu at være
 et Skjær af Morgenrøden. Men af det brogede
 Sceneskifte, der var draget forbi hans indre Øje,
 var der nu kun ét Billede, der betragtede ham
 stumt og rørende, som om det bønfuldt ham om
 at blive formet til Skikkelse. — Og hans Hænder

havde ikke hvilet, af den uformelige Lérklump var der blevet et fint Pige hoved; man saa' allerede de lukkede Øjne og den lille, let aabnede Munds Bue.

Vinterdagens Middagsklarhed havde allerede vist sig, da der blev banket sagte paa Døren. — Han mærkede det ikke; hans Øre og Øje vare fordybede i hans egen Frembringelse, som han fra Kaos førte op til Lyset. — Der blev banket endnu en Gang; men saa blev Døren aabnet.

En gammel Kone traadte ind. »Men Franz dog, vil du da slet ikke have Frokost?«

»Er det dig, Moder?« — Han sprang op og skjulte sit nye Arbejde med et Tørklæde, som laa ved Siden af ham.

»Maa jeg ikke se det, Franz? Har du taget fat paa et nyt Arbejde? Ellers plejer du ikke at være saa hemmelighedsfuld.«

»Ja, Moder, og denne Gang føler jeg, at det er det rigtige. — Men netop derfor — maa det ikke ses endnu! Heller ikke af dig, min kjære gamle Moder.«

Sønnen havde lagt sin Arm om hendes Liv. Saaledes gik de sammen ud af Værkstedet, medens hun saa' op til ham med et kjærligt Nik, og snart stod de inde i den venlige Dagligstue, hvor Frokosten længe havde ventet paa ham.

*

*

*

Vinteren var forbi, og det var blevet Foraar; men ogsaa Foraaret og den halve Sommer vare allerede forbi; Lindetræerne i Hovedstadens brede Gade vare støvede og deres Blade næsten visnede. I Stedet for Naturen, der allerede saa tidligt havde taget sin Herlighed tilbage, havde nu Kunsten udbredt sine Skatte. Det var i Kunstudstillingsaaret, og Akademibygningens Porte havde allerede i nogle Uger været aabne for Publikum.

Blandt Billedhuggerarbejderne var der især en Marmorgruppe i halv Legemsstørrelse, som lagde Beslag paa gamles og unges Interesse. En ung sivkranset Flodgud var i Færd med at gaa op ad en skraanende Bred med en yndig Pigeskikkelse i sine Arme. Til Trods for den unge Piges tilbage-sunkne Hoved og lukkede Øjenlaag saa' man Folk næsten lyttende nærme sig til Gruppen, som om de hvert Øjeblik ventede at mærke det første gjenop-vaagnende Aandedræt i det unge Bryst. — I Katalogen kaldtes Værket »*Psykes Frelse*«.

Den endnu unge Kunstners Navn gik fra Mund til Mund; hans Værk var stadig omgivet af en Mængde Beundrere, og naar nysgjerrige Folk kunde faa fat i ham, plagede de ham med Spørgsmaal. »Det er da sikkert et Motiv fra Deres Ophold i Rom, ikke sandt, højstærede?« sagde en gammel Kunstmæcen, som havde faaet fat i hans Arm uden for Udstillingsbygningen og nu holdt godt fast paa ham. »Men hvor har De dog fisket dette allerkjæreste Hoved?«

Paa det første Spørgsmaal blev Kunstneren ham Svaret skyldig; til det andet gav han beredvilligt Oplysning. »Jeg holder meget af at strejfe omkring paa Landet om Vinteren; ved en saadan Lejlighed saa' jeg en Gang Olympens Forhæng blive blæst lidt til Side, og den Lykke forundtes mig at kaste et Blik der ind.«

Den gamle saa' skjælnsk paa ham. »De vil undgaa at svare mig. Naa — det maa i alt Fald have været et langt Blik!«

Den unge Kunstner rystede paa Hovedet.

»Men, højstærede, De ser jo pludselig ganske melankolsk ud.«

»Jeg? Maaske, — De véd, man ser ikke ustraffet et Gudeansigt.«

»Ja, ja, De har Ret.« Og den gamle lod sit Offer undslippe for denne Gang.

Det gik her, saaledes som det plejer at gaa; da man havde mættet sig med Beundring, kom ogsaa Dadlen frem. Man fandt, at der var for lidt Stil i det hele, især var den Maade, hvorpaa Psykes ene Arm hang ned, alt for naturalistisk.

»Men, I gode Mænd, kan I da slet ikke se?« udbrød en munter Dame med klare Øjne, hvem man netop underholdt med saadanne Bemærkninger, medens man stod og betragtede Kunstværket; »denne smukke Arm er en Reminiscens! Tro De mig, der ligger en virkelig Historie bag ved; dette Værk er et Mindesmærke, maaske —«

»Paa en Kjærligheds Grav?«

»Maaske! Det kan man jo ikke vide.«

»Aa, kjære Frue, De véd noget mere; røb De kun Deres Hemmelighed.«

»Jeg véd intet, og selv om jeg vidste noget, en Kvinde røber ikke sligt!«

»Men saa ere vi jo færdige med al Kritik!«

»Ja, det skulde jeg mene.«

Der var ogsaa uvedkommerde Øren, som havde hørt den Samtale. En Ven af Kunstneren, en ung Maler, traadte kort efter ind i hans Værksted og aflagde nøjagtig Beretning om disse Ytringer.

Billedhuggeren lyttede paafaldende tavs til hans Ord. Han stod med Ryggen mod Vinduet og med korslagte Arme som en Mand, der tror at være færdig med sit Arbejde. I Hjørnet ved Vinduet stod den truende Valkyrie endnu stadig ufuldendt, og Favnen spillede endnu bestandig paa Fløjte ved Siden af Bakkustoget; Morgensolen lyste klart der ind; men der var ikke Spor af noget nyt Værk.

»Vil du høre mere, Franz?« spurgte Maleren.

»Der er en hel Bunke Sludder endnu.«

Den anden gjorde en let Bevægelse med Hovedet.

»Naa, altsaa først og fremmest — hvorfor er din sivkransede Flodgud lige saa bedaarende ung som Psyke? Virkningen gennem Modsætning vilde jo dog have været uendelig mere betagende og det kjære anstændige Publikums Følelse tillige saa dejligt sikret, hvis du i Stedet for denne farlige Un-

gersvend havde taget en gammel Knark, saadan én med et alenlangt Sivskjæg, hvori der klavrer et Dusin Krabber og Rejer! — Du indser vel, Franz, at du har været en meget kortsynet og enfoldig Fyr?»

Billedhuggeren svarede heller ikke denne Gang; men han var faret lidt sammen. Hverken ved Undfangelsen eller ved den raske Udførelse af sit Værk havde han haft nogen Tanke om en gammel Flodgud; den ungdommelige Skikkelse hørte til hans oprindelige Idé.

»Og nu,« vedblev Maleren, »nu kommer den sidste Trumf; det er dig selv, som er den unge Flodgud! — — Nej, ikke just dig selv; men Ligheden skal være umiskjendelig.«

»Hvad er det, du siger? Lighed med mig?« Den stumme Skikkelse ved Vinduet var pludselig bleven levende. Han begyndte at gaa uroligt frem og tilbage i sit Værksted; han modsagde det heftigt, ja han søgte at gjendrive det Træk for Træk.

Maleren betragtede ham spørgende. »Du synes at tage dig det meget nær.«

Den anden var atter stum.

Da Tjenestepigen et Øjeblik efter kom ind i et Ærende, spurgte han hende hurtigt: »Er der iingen Breve til mig?«

Men Postbudet var endnu ikke kommet der forbi.

Da der ikke som ellers kunde komme nogen Flugt i deres Samtale, gik Maleren snart sin Vej.

Billedhuggeren traadte hen til Vinduet og saa' ud over Markerne ind imellem Træerne. Der var ingen Vintermorgenrøde i Horisonten; Himlen var enstonet hvid af Eftersommerens Middagssol.

Han gjentog i Tankerne en Samtale, som han i de sidste Dage havde haft med sin Moder. »Du skulde rejse lidt, Franz,« havde hun sagt, »du er træt af det anstrængte Arbejde.« — — »Ja, Moder,« havde han svaret, »det kan gjerne være.« — — »Og denne Gang lader du nu være med strax igjen at tage fat paa noget nyt, som du ellers plejer.« — — »Synes du? Jeg tror tvært imod, at det maaske vilde være det bedste.« — — Moderen var næsten bleven noget stødt. »Hvad er det, du siger, Franz? Du modsiger jo dig selv.« — — »Vær kun ubekymret, Moder, jeg *kan* ikke frembringe noget nyt.« — Han havde sagt det i saa sælsom en Tone, at Moderen havde stukket sin Arm ind under hans og sagt: »Der er noget, du søger at skjule for mig!« — — Han havde bøjet sig kjærligt ned over hende og svaret: »Er da ikke du, Moder, den første, for hvem jeg har løftet det Slør, der skjulte min Psyke? Saa lad da ogsaa dette være skjult en kort Tid, kun saa længe, indtil jeg ved, om det faar Form. Hvis ikke« — — Han havde ikke talt ud; men Moderen havde taget den store Mand i sine Arme. »Glem ikke, at du endnu bestandig hviler under mit Hjærte!« — Hun havde tørret et Par Taarer af, men derpaa betragtet ham ganske muntert. »Men du maa dog rejse, Franz.

Din Ven ved Nordsøen, ham passer du godt sammen med, han har et livsglad Sind; han har jo ogsaa indbudt dig meget ivrigt igjen.»

Moderen havde ubevidst sagt noget, som gjorde stærkt Indtryk paa ham; han havde ikke svaret hende, det havde han ikke kunnet for stærk Hjærtbanken; men endnu samme Aften var der afgaaet et Brev til Kyststaden ved Nordsøen.

Han kunde vente Svaret denne Dag. Og nu gik Døren atter op. Der kom Brevet. — »Det er fra Ernst!« sagde han med beklemmt Hjærte; Konvoluten faldt paa Gulvet, og hans Øjne slugte den velbekjendte Haandskrift.

»Jeg vidste nok« — skrev den unge Kontormand — »jeg vidste nok, at du vilde komme til mig. — Siden din Marmorgruppe har forladt dit stille Værksted og er stillet til Skue for hele Verden, er det ikke mere *hende*; det er som andre Ting, kun et Produkt af din Kunst. Nu udstrækker du dine Arme efter den levende; det hele er gaaet saa naturligt til, at enhver Læge kunde have sagt dig det i Forvejen.

»Om du vil kunne nærme dig hende ukjendt, om Bølgernes Magt — eller hvilken anden? — den Gang lukkede hendes klare Øjne dybt nok — hvem kan afgjøre det? Tro kun paa det! Jeg minder dig om dit eget Valgsprog: Vær kun from og ær Guderne.

»Dit Værelse og mit Velkommen er rede. Men, Franz — hør nu roligt paa, hvad jeg vil sige!

— Du véd det jo nok; thi du har jo ogsaa læst din Ovid — et eller andet Sted i Verden, hvor Jord, Luft og Vand mødes, staar paa en ensom Klippe Famas Malmhus; det har utallige Indgange, som staa aabne Dag og Nat; der er ingen Ro der inde, ikke en Krog, hvor der er Tavshed; mumlende Lydbølger løbe ligesom en Sværm usynlige Smaaslanger langs med Salenes Loft; der er en evig Gjenlyd af kommende og svindende Stemmer; der er ingen Hvirken saa sagte, intet Suk fra noget Menneskebryst, om det saa fødes tusend Mile borte, uden at jo den sidste Gjenklang opsnappes her, og de tonende Vægge kaste disse Lydbølger frem og tilbage og sende dem dobbelt, ja tifold stærke ud til Verdens begjærlige Øre.

»Derfra maa det stamme; thi den gamle Kathi ser mig ikke ud til at være en Sladdersøster. Men Folk véd det, de véd det virkelig, alle tale om det og overalt; kun dit Navn — maaske har Bølgenes Brusen den Gang overdøvet det — synes Malmhuset ikke at have sendt med herved. Jeg føler en berettiget Skadefryd, naar jeg ser deres Næser snuse omkring i Luften og deres Øren af Begjærlighed vende tilbage til Urtilstanden, saa de blive bevægelige og dog ikke kunne opsnappe noget.

»Men hundrede plumpe og lumske Hænder greb efter din smukke Sommerfugl for at gnide Støvet af dens Vinger.

»Saa svang den sig i Vejret og fløj bort;

hvorhen, det har Fama hidtil heller ikke villet røbe mig.«

— — Hans Moder havde længe staaet foran ham og betragtet hans bevægede Ansigt. Nu vendte han langsomt sine Øjne hen imod hende.

»Jeg tager min Psyke tilbage fra Udstillingen,« sagde han mørkt, »og saa rejser jeg, Moder; men ikke til Kystbyen der oppe.«

*

*

*

Det var Dagen efter.

Saa meget var vist, han vilde af Sted; han havde Trang til at være alene med sig selv, til ikke at være en Moders Søn, en Vens Ven. Han tænkte paa Spreeskoven med dens Net af hundrede stille Vandarme; i dens Skygge havde han og hans Ven Maleren en Gang fordybet sig en skjøn Sommermaaned. At sejle i en lille Baad under nedhængende Ellegrene, mellem hviskende Siv eller hen over Nøkkerosens brede, svømmende Blade — han følte ligesom en kvægende Kølighed ved Tanken derom. Han gik raskere under Hovedstadens støvede Lindetræer; han kunde rejse i Morgen, ja allerede i Dag. Han vilde kun endnu en Gang se sin Psyke og saa overdrage en tjenstivrig Ven alt andet med Hensyn til Værkets Bortfjærnelse.

Solen stod endnu temmelig lavt paa Himlen. Akademibygningens Sale vare vel allerede aabnede, men

den almindelige Tid, paa hvilken de bleve besøgte, var endnu ikke kommen. Kun i den øverste Etage, hvor Malerierne vare udstillede, stod der hist og her enkelte fremmede og saa' paa et Billede; i de nederste Rum, hvor Billedhuggerværkerne fandtes, syntes endnu alt at være tomt. Da de vendte mod Vest, og et Par Kastanietræer udbredte deres løvrige Grene i Nærheden af Vinduerne, var der endnu ikke rigtig lyst; der var endnu noget af den uberørte Morgendæmring i disse høje Sale, og Marmorstøtterne stod der i ensom Skjønhed og ligesom i højtidelig Tavshed.

Der maatte dog allerede have indfundet sig en Gjest her; thi sagte, svævende Trin døde hen i den sidste af de tre Sale, just som den unge Billedhugger lukkede Indgangssalens Dør bag sig. Om han end følte sig hjemme som i sit eget Hus, saa gik dog ogsaa han næsten forsigtigt, som om han var bange for at vække den Gjenlyd, der kun slumrede let i disse Haller.

I den mellemste Sal blev han staaende foran en Venus, som stod i en nylig aabnet Muslingeskal og syntes for første Gang at betragte Dagens Lys. Men hans Øjne hvilede ligesom fraværende paa den yppige Skikkelse, som en sanseberuset Kunstnerhaand havde skabt; han kunde vist ikke selv have sagt, hvorfor han blev staaende ved dette Værk, der var ham saa fremmed. Hans egen Gruppe fandtes i Salen ved Siden af; han var jo kun kommen for endnu en Gang at se, hvor meget af

hans Hemmelighed den ubevidst kunde have røbet, maaske ogsaa — for hos Marmorbilledet at tage Afsked med den levende. Det forekom ham pludseligt, som om det i disse Hallers lydløse Stilhed var blevet hans endnu en Gang, ja næsten, som om han hørte den skønne Stens Aandedræt gennem de aabne Fløjdøre.

Da — det var intet Sansebedrag — da naaede en stille Klagelyd hans Øre: han havde kun én Gang før hørt saadan en Lyd, det var af en saaret Hind ude i Skoven.

Hurtigt var han traadt hen paa Tærskelen; men han kom ikke videre. Der henne ved én af de store Porfyrersøjler, som bære Salenes Loft, stod en ung Pige, ung som en endnu ikke udsprungen Knop, det var, som om hun faldt sammen, og hun stirrede paa hans Marmorgruppe med opspilede Øjne; en lille Solskjærm og en Sommerhat laa paa Gulvet ved Siden af hende.

Hun drejede sit Hoved om, og deres Øjne mødtes. Det var kun som et Lyn, der havde sendt sit blændende Lys ned imellem dem; men det skønne Pigeaasyn, der var vendt hen imod ham, var ligesom forstenet i et Udtryk af Rædsel. Hun stod med sit ranke Legeme ligesom bøjet til Flugt og dog med nedhængende Arme; kun hendes Øjne fór omkring, som om de søgte en Udgang.

Forgjæves! Hist paa Tærskelen, den eneste Vej til Frihed, stod den smukke, frygtelige Mand, hvem hendes Tanker — hvor længe alt! — havde

søgt at undfly; vel var han fremdeles ubevægelig, ligesom hun selv; men hans Arme vare udstrakte imod hende.

Hun vovede endnu en Gang at se paa ham; saa begravede hun som et raadvildt Barn sit Ansigt i sine Hænder; al Kjækhed havde forladt hende.

— — Og kun et Øjeblik endnu dirrede Vægt-skaalens Tunge mellem Liv og Død; men saa ikke længer.

»Psyke! Søde, yndige Psyke!« — Hans Læber stammede, og han holdt hende fangen med begge sine Hænder.

Hun bøjede sit Hoved tilbage, og han saa' hendes Øjne slukkes som to Stjærner. Han slap hende ikke; i beruset Jubel løftede han hende op paa sin Arm; han bøjede sin Mund hen imod hendes lille Øre, og sagte, men med en Stemme, der bævede af Henrykkelse, sagde han til hende, hvad han en Gang kun havde tænkt, da han var langt borte fra hende: »Nu slipper jeg dig aldrig mere, jeg udleverer dig ikke til nogen Gud!«

Da bevægede ogsaa den unges Piges smukke Mund sig. »Síg *aldrig!*« lød det som et svagt Pust op til ham; »ellers bliver jeg blind af Skam!«

»Aldrig!« raabte han højt; og som Verdens-skæbnens Torden klang Lyden tilbage til ham fra den høje Sals Vægge. »Aldrig, saa længe jeg færdes i Solens Lys!«

»Nej, síg: aldrig i Evighed!«

»Aldrig i Evighed! — Ogsaa der nede, blandt de hviskende Skygger vil jeg være hos dig!«

Hans Blik hvilede paa det søde Ansigt, som hun endnu stadigt vendte imod ham med lukkede Øjne. Men nu aabnede hun sagte Øjenlaagene; først saa' hun endnu lidt tøvende paa ham, men derpaa mere og mere tillidsfuldt, og Udtrykket i hendes yndige Ansigt blev mere og mere sollyst.

Hvor længe laa hun saaledes ved hans Bryst? — Hvem kunde sige det? — En Fugl, som fra Kastanietræerne uden for fløj ned imod Vinduet, bragte den første Lyd fra den ydre Verden til deres Øre.

Da lod han hende glide blidt ned paa Gulvet og vedblev kun at holde den lette Skikkelse omfavnet med sin ene Arm. »Men du!« sagde han — og det var, som om han pludselig betragtede hende med Forbavselse — »du skønne levende, hvorledes er du kommet her hen? Eller følger maaske Lykken ganske af sig selv?«

Hun pegede sky paa Marmorgruppen og gjemte sit Hoved ved hans Bryst. »Det er dens Skyld,« sagde hun. »De sagde, at det var det yndigste af alt.« — Og hun tilføjede næppe hørligt, saa at han maatte bøje sig langt ned mod hendes Mund: »Jeg maatte se det alene, før de andre kom med mig. Jeg dreves af en Angst — — nej, spørg mig ikke! Jeg véd ikke, for hvad! Men her blev jeg meget bange.«

»Hvilke andre?« spurgte han.

»De, som ere med mig her henne, min Onkel og min Moder. Jeg var med dem oppe i Malerisalene og løb i Smug bort fra dem.«

Saa kom der pludselig ligesom et Lynglimt af den gamle Kaadhed i hendes Ansigt, der var lidt blegt. »Men hvad hedder du? Min Gud, jeg kjender jo ikke engang dit Navn!«

»Ja, prøv paa at gætte det.«

Hun rystede paa Hovedet, saa det blonde Haar faldt ned i Panden. »Nej, gæt du først!«

»Jeg? Hvad skal jeg gætte?

»Hvad du skal gætte? Som om jeg ikke ogsaa havde et Navn!«

»Men det kjender jeg jo for længe siden!« Han strøg det silkebløde Haar fra hendes Pande. »Se der hen! Det er jo dig! Og tro mig, jeg har talt til dig hver Dag i al den lange, lange Tid.«

Straalende i mørk Purpurrødme slyngede hun sine Arme om hans Hals og lod ham se dybt ind i hendes Øjne. »O, hvilken Lykke, at det er dig, som er Kunstneren!«

Han slog begge Armene om sin elskede og kyssede for første Gang hendes jomfruelige Mund. — Saa hviskede de deres Navne til hinanden, ganske sagte, som om det var en Hemmelighed, hvilken selv Stenskikkelserne rundt omkring ikke maatte vide; og da hun hørte hans Navn, udbrød hun: »Hvor det er dejligt! Du kunde slet ikke hedde noget andet!« Men han saa' ned paa hende med

et ganske drømmende Blik; han kunde ikke forstaa, at hun hed »Maria«.

Hun lo, da han sagde det, og hviskede til ham: »Den gamle Borgmesterinde siger ogsaa, at jeg er galt døbt.«

»Døbt!« gjentog han næsten forbavset. »Hvor det er underligt, at du er døbt!«

Hun saa' et Øjeblik spørgende paa ham, saa lo de begge som to lykkelige Børn.

Men de vare ikke længer alene. De hørte Trin i den mellemste Sal og saa' en endnu smuk Kone, der holdt en ældre Mand under Armen.

»Din Datter synes dog ikke at være her,« sagde sidstnævnte ikke uden lidt Bekymring.

Damen smilede. »Du kommer til at vænne dig til, at hun gaar sine egne Veje; der er vel et eller andet Billede oven paa, som holder hende tilbage. Men hvor er »den frelste Psyke«?»

Hun fik intet Svar; thi i samme Øjeblik hang Barnet om hendes Hals.

»Hun er her, Moder; det er din Datter! Aa, vær begge to gode og venlige!« Hendes unge Øjne straaled, og Aandedrættet gik tungt frem og tilbage over de aabnede Læber.

»Mit kjære Barn!«

Moderen vilde berolige hende; men hun havde allerede hurtigt og glad grebet begges Haand og trak dem med sig ind i den sidste Sal, hvor

hendes elskede stod i stum Forventning ved Siden af sit Værk.

*

*

*

Hjemme i Kunstnerens Værksted gik imidlertid en lille gammel Kone omkring og puslede mellem Statuer og Udkast. Hun syntes ikke rigtig at tage sig noget for, skjønt hun havde en Støveklud i Haanden, hvor med hun hist og her fór hen over de forskellige Ting. Endelig satte hun sig ned ved Siden af Kavaletskiven; der gik et stille Suk over hendes Læber, et Suk over, at de store Børn, ja selv de allerbedste, rev sig løs fra Moderhjærtet. Grublende saa' hun hen paa den tomme Plads, hvor hendes Søns sidste Værk for nylig havde staaet.

Da lød der Trin og Stemmer ude i Gangen, og endnu førend hun havde arbejdet sig ud af sine tunge Tanker, var der traadt to Par ind ad Døren til hende. Det ældre var hende fuldstændig ubekjendt; men den unge Mand, ved hvis Arm den smukke Pige hang — hendes gamle Øjne kunde jo dog ikke narre hende i den Grad — det maatte være hendes Søn!

Fuld af Forvirring rejste hun sig; men de to smukke unge Mennesker havde allerede nærmet sig og grebet hendes Haand. »Moder,« sagde Sønnen, »her har du min Hemmelighed! Dette Barn paa-

staar vel, at hun hedder Maria; men du ser jo nok, at det er Psyke, den levende, *min* Psyke, ved hvem nu jeg og mine Værker skulle leve!» Og i det han muntert rettede sig og nikkede til sine ufuldendte Værker, tilføjede han: »Ogsaa dig, Valkyrie, skal hun løse af din Fortryllelse!«

Den gamle Kone havde grebet Psykes to smaa Hænder; hun betragtede hende opmærksomt, ja næsten med Forbavselse; men dette Blik blev mere og mere inderligt, og til sidst hvilede den bevægede Pige ved hendes moderlige Bryst.

Den unge Kunstner stod ligesom drømmende med bøjet Hoved; det forekom ham, at han hørte Nordsøens Bølgebrus i det fjærne. Og sin elskede syntes han ogsaa at have draget med der op; thi hun vendte sig pludselig om til ham med Taarer i Øjnene og sagde: »Men hør du, den gamle Bade-Kathi maa dog med til vort Bryllup!«

Da gled Tavsheden over til en mild, lykkelig Latter; man hørte tydeligt Favnen blæse paa sin Fløjte, og der ude paa Himlen stod Solen i fuld Glans, endnu bestandig Homers Sol, og den lyste igjen en Gang paa en ung, opblomstrende Menneskeskæbne.

Men næste Morgen fløj der med første Tog, som gik mod Nord, et kort, jublende Brev til den gamle Stad ved Havet.

Egegaard.

Th. Storms Noveller.

Det lyder som et Sagn, og man kunde være tilbøjelig til at anse det for et saadant; det skal være sket paa flere Steder, og Poeterne have hist og her revet en Lap af det for at bruge den hver paa sin Vis. Og dog kunde jeg være fristet til at sige, at en afsides liggende Eng i vor Provins, hvor en kjendelig Fordybning, der betegner en nu tilkastet Ringgrav, og nogle halvt splintrede Kæmpeege paa dens Rand vise, at der har ligget et for-dums Herresæde, at det er den Skueplads, paa hvilken en Gang disse Mindets Skygger ere op-traadte i levende Skikkelse. Ikke just, fordi man for flere Aar siden paa dette Sted fortalte det i en sjældent udførlig Tradition; men det kan eftervises fra Slægt til Slægt lige til Nutiden, og naar vi gaa tilbage ad de samme Trin, træffe vi til sidst den første Fortæller, hvis Navn staar optegnet i den endnu bevarede Kirkebog, og som ikke blot har hørt Klokken slaa paa det gamle Herresæde, naar Vinden bar Lyden i Retning af hans Landsby, men som ogsaa i Forbigaaende har set den gamle menneskesky Herre sidde under en af de store Ege i den ensomme Middagsstund med det hvidhaarede

gamle Hoved vendt hen imod den faldefærdige Bygning. Ved stille Vejr, som naar Avgustsolen brændte hedt paa Himlen, har man kunnet høre Kalksmuld risle ned der inden for, Bjælker knage eller endog noget, hvem ved, hvad, styrtede ned med en dump Lyd.

Nu er alt forsvundet for længe siden; men paa de støvede Ruiner af et Træ-Gravmæle, der i min Ungdom laa paa Gulvet i Landsbykirken, saa' man endnu et Billede af den gamle Herregaard, der havde en Etage oven paa en Kjælderbygning, som næsten var uden Vinduer, og laa inden for Ringgraven. Naar man dømmer efter Konstruktionen af de to takkede Gavle, maa den være bygget i det sextende Aarhundrede; Sammenstillingen af Vinduerne mod Øst syntes at tyde paa, at den mindre Vinterstue og det rummelige Sommerværelse, eller, som man plejede at sige, Ridder-salen, havde ligget her nærmest ved Trappen, saaledes som det den Gang var Tilfælde paa de fleste adelige Landsæder.

Og det stemmer ogsaa overens med hin Fortælling, som er naaet ned til os; af denne kan man end yderligere slutte, at man fra Salen kunde komme ind i nogle Kamre, som laa imod Vest, og fra disse igjen til Forhallen i øverste Stokværk. Men Salen selv, som skal have indeholdt Billeder af den sidste Ejers mødrene Slægt, spiller endnu den Dag i Dag en Rolle i Folks Fantasi; man taler endnu om Billedet af en ung, lyshaaret Oberst

i Rytterkøllert fra Grevefejdens Tid, i hvis blege Ansigt der var et blodrødt Ar, og desuden om en stolt, sortøjet Dame med Hejrefjedre i Hatten og en Stillids paa Haanden. Sammenknytningen af dette Pars Skæbne, skal have været forudbestemmende for hele Slægtens; men Sagnet om dem er gaaet til Grundé; kun vil man vide, at naar Døds-kampen begyndte hos nogen af denne Slægt, da lød der, paa hvad Tid af Dagen eller Aaret det end var, altid en vidunderlig Fuglesang, som forstummede brat, saa snart Sjælen havde løsrevet sig fra sit Legem. Men ved Siden af en Dør, der førte ind til et af de vestlige Kamre, hang der et andet Kvindebilled, til hvilket vor Fortællings Traade ere knyttede.

Naar desuden Traditionen melder om en Skov, ved hvis Udkant Gaarden laa, saa var der ogsaa en Antydning hertil paa det omtalte Gravmæle; thi til venstre uden for Borggraven fandtes der et Led, bag hvilket en Vej syntes at føre ind i en Skov.

*

*

*

I den anden Halvdel af det syttende Aarhundrede, paa den Tid da Hertug Kristian Albrecht og den danske Konge regerede over Landet i Fællig, er det da sket, at denne Gaard — som i Folkemunde hed »Egegaard«, hvilket det Sted,

hvor den har ligget, endnu kaldes — ved Ægteskab tilfaldt en Hr. Hennike, som tidligere havde været Hofjunker hos Hertugen. Han har været en yngre Søn, og skal fra sine Drengenaar af med Misundelse og Had have set sin Slægts Stamgods i sin ældste Broders Haand; thi Havesyge og Ødselhed have kæmpet om Overtaget i hans Hjærte. Men heldigvis fandtes ogsaa den Gang hint andet Middel til uden Møje, ligesom ved Fødselen, at komme til Gods og Guld; og han har anvendt det heldigt to Gange, saa at det senere meldtes, at Hr. Hennike levede af sine to Hustruer, den levende og den døde.

Den første, som han bejlede til, var et sky Barn fra Landet; hun havde hverken Forældre eller nære Frænder; men Herregaarden mellem de gamle Egetræer var hendes fri Ejendom, som ogsaa Skoven og Kirkebyen der nede med Fæsternes og de liv-egnes straatakte Huse. Det var ikke af Lyst, hun efter sin Faders Død havde begivet sig til Staden, og hendes Søkendebarn, Hertuginde's Hoffrøken, som havde indbudt hende til at bo hos sig, forekom hende alt for kaad; men hun havde maattet love sin tidligt afdøde Fader, at hun efter hans Død vilde lade sit Billed male af Hertugens Maler Jurian Ovens, for at det kunde blive hængt op i Sommerværelset. »Det skal hænge paa den tomme Plads«, havde han sagt; »saa kan man laase Døren og tage Nøglen af, og vi ere da alle samlede som i en Gravhvælving.«

De mørke Ord havde gjort hende bange, og hun vilde vel hellere have ladet sig male for en anden Aarsags Skyld; men Faderens Vilje maatte fuldbyrdes.

Og Billedet blev som hun selv. Hoffrøkenen kunde, lige saa mange Gange, hun vilde, tage hende under Hagen og sige leende til hende: »Du skulde blot vide, hvor ejendommelig smuk du er!« — de blaa Øjne vidste ikke noget om denne Skjønhed og gjorde nu som før Indtryk af kun at bede om Beskyttelse i deres Ensomhed.

Hun havde vist ikke tænkt paa, at hun skulde vende hjem til sit stille Herresæde som Brud, og hendes muntre Søskendebarn skal ofte senere have sagt, at hun vist ikke havde taget den sorte Henne med Glæde; hun havde nok ikke vovet at sige nej, og da hun nu en Gang havde sagt ja, saa var hun meget for god og langt fra klog nok til senere at sige nej.

*

*

*

Da Hr. Hennike red over Vindebroen ind i Egegaard for at holde Bryllup, var det tomme Sted paa Væggen i den Sal, hvor Festen holdtes, udfyldt, og Gæsterne saa' med Forundring snart paa den stille, hvidklædte Brud, som stod midt iblandt dem, og snart paa hendes Billed, der lignede hende livagtigt, og paa hvilket hun med

en blomstrende Myrtekvist i Haanden og omgivet af en mørk Ramme saa' ned paa dem og afsluttede Billedrækken af den uddøende Slægt.

Blandt Bryllupsgjæsterne har man af Brudens Slægt kun sét Søskendebarnet fra Byen; Brudgommens Venner have været stolte, hovmodige Mænd, og Hr. Hennike har drukket med dem og kun lidet ænset sin Brud.

Da denne Dag var overstaaet, og alle, blandt dem ogsaa det muntre Søskendebarn, havde forladt Egegaard, er den unge Kone bleven tilbage i Ensomhed; thi naar hendes Ægtefælle ikke var til Gilde og Spil hos sine Naboer, havde han nok at bestille uden for Gaarden med, som han sagde, at indrette et ordentligt Regimente. Fæsterne maatte nu ganske anderledes punge ud og Hovbøndernes Sved ganske anderledes gjøde Marken. Fogeden og Tyendet iagttog han med skarpe Øjne, og de gamle Tjenestefolk, hvis Lemmer ikke syntes ham stærke nok, bød han at gaa. Naar hans Hustru af og til vovede at gaa i Forbøn for nogen, skræmmede han hende med saa haarde Ord, at hun betragtede ham med sky Blik og blev stum; og snart skjælv hun, naar blot hans Trin lød uden for paa Trappen. Naar hun undertiden fra Gaarden var gaaet over Broen for at hvile sig en Stund paa den lille Bænk under Egene eller for at vandre lidt omkring i Skoven, saa har det foresvævet hende ligesom i Drømme, at der for lange Tider siden — og naar hun har grublet, endog efter hendes

Faders Død — har været samlet et stort og muntert Selskab omkring hende, som nu for stedse har forladt dette Sted; og dog har hun vidst, at der ogsaa den Gang har været saa ensomt her ligesom nu, og hun er grublende gaaet tilbage til det stille Hus.

Efter at Tiden var forløben, er det dog sket, at Gjæsterne ved et Gilde i Nabolaget have villet drikke paa den forventede Arvings Fødsel. Men da en gammel Herre har ment, at man nærmest skulde mindes den unge Hustru og ønske, at hun lykkeligt maatte overstaa den haarde Stund, da har man hørt Indsigelser som denne: »Pyt med Hustruen! En Kvinde er en skrøbelig Tingest! Lad os klinke og drikke paa Knægtens Sundhed!«

Og da Hr. Hennike har været temmelig sen til at hæve sit Glas, har en anden leende raabt til ham: »Hennike, du tænker vist paa, hvor længe du kan spille Herre paa Gaarden, hvis du skulde bytte din Hustru bort for en Dreng! Jeg skal hjælpe dig med at regne det ud; Junkerne ere myndige, naar de ere en og tyve Aar gamle!«

Den halvfulde Gjæst ramte vist ikke langt fra Maalet; thi Hr. Hennike saa' truende paa ham og sagde: »Ti, Volf! Kald ikke Døden ind i dit eget Hus!« Saa klinkede han med hele Hoben, saa hans Glas sprang og Vinen spildtes.

Men senere, naar han undertiden har set sin Hustrus Aasyn blive blegere og blegere, da have

hine Ord altid klinget for hans Øre, og i sit Indre har han set hin Talers vinrøde Øjne.

— — Og de lumre Eftersommer-Maaneder ere komne. — Og da den unge Kvindes haarde Time rykkede nærmere, har hun tilbragt Eftermiddagen i Riddersalen; thi her i det vide Rum, hvis Vinduer da laa i Skygge, var der friskt og svalt. Allerede som ung Pige holdt hun meget af at sidde her med sit Arbejde; nu syede hun ivrigt paa det lille Udstyr til Vuggen, som allerede stod i Kamret ved Siden af, fuld af bugnende Puder; og naar en lille Hue eller Skjorte var halvt færdig, holdt hun den allerede op for sig og betragtede den halvt med Henrykkelse, halvt med dunkel Gysen. Tidligere, ja indtil for kort Tid siden havde Skaffersken, den gamle Majke, holdt hende med Selskab; men ogsaa hende havde Hr. Hennike afskediget, han sagde, fordi hun var bleven for gammel i Gaarde, men i Virkeligheden, fordi hun stundum havde laant den stumme Klage i hans Hustrus Øjne sin rappe og dristige Tunge. Derfor har den unge Kones eneste Selskab nu været hendes Forfædres tavse Billeder; men hun vidste god Besked om dem næsten allesammen, om hvad der havde været deres Livs Indhold eller om, hvad der, ofte brat, havde drevet dem ud af det. Den gamle Majke havde en Gang fortalt hende det; naar hun nu saa' snart paa den ene, snart paa den anden, tyktes det hende, at de døde Billeder selv fortalte det, for at deres Livs Lyst og Jammer ikke skulde glemmes.

Og fra hendes Faders milde Aasyn vandrede hendes Blik altid hen til hin fjærne Krog, hvor Billedet af den unge blege Oberst hang i Skyggen af Vinduesvæggen; fra ham videre til den stolte Dame med Hejrefjedrene, som nu stirrede ud i det tomme Rum med sine mørke Øjne. Saa kunde hun faré sammen og lade sit lille Arbejde falde; thi det forekom hende, at Stillidsen paa Damens Haand bevægede sine Vinger, som om den pludselig vilde begynde at synge. Men naar hun lyttede med opspilede Øjne, var der dødsstille i Salen.

Og en Gang, da Tusmørket blev tættere og tættere, da det blev mere og mere ensomt omkring hende, og Egene uden for holdt op med deres Brusen, medens hendes trætte Hænder vare sunkne ned i Skjødets, da er hun bleven betagen af en Følelse, som om hun selv ikke længere var til Stede i den tomme Sal, men i Stedet for hende kun hendes Billede, der sammen med de andre stirrede ud i det tavse Rum. Hun har forsøgt at udstrække sine Arme eller Fødder; men hun har ikke formaaet det, og hun har været til Mode, som om hun uden Liv nu for stedse var manet fast til Billedets mørke Ramme. Faderens tungsindige Ord har foresvævet hende; men da hun pludselig fik den Tanke, at det kunde betyde Død, da har hun skreget i sin Moderangst: »Mit Barn! mit Barn! Hvad skal der blive af mit Barn?» Og hun er sprunget op med slappe Lemmer og har vandret omkring i den næsten mørke Sal; men da hun er

kommen forbi sit eget Billede, har hun gyst og er da hurtigt flygtet ind i Kamret ved Siden af, hvor hun med den dyrebare Byrde under sit Hjærte er sunken ned ved Vuggen.

Hr. Hennike har aldrig erfaret dette; men hans unge Hustru har i sin sidste Nød betroet det til sin gamle Sjælesørger, Præsten nede i Landsbyen; af denne er det blevet fortalt til hans Efterfølger Albertus Petri, der, før han blev kaldet til dette Embede, boede som Informator i Hr. Hennikes Hus og senere blev den første Meddeler af denne Historie.

*

*

*

Og da Tiden var omme, have efter svare Pinsler Kamrets Vægge gjenlydt af en lille Drengs matte Stemme; men Moderen selv er tredje Dagen derefter bleven betagen af en Søvn, af hvilken hendes Sjæl ikke har haft Kraft til at kæmpe sig op. Og tredje Dagen derefter igjen, da Solens sidste Guld netop lyste ind gennem de smaa Ruder, har man hørt sød Fuglesang uden for i den stille Aften, skjønt Sangens Tid for længst var forbi, og Høsten allerede rev Bladene af Træerne. Men den syge er faret op af sin Feber og har raabt med Klagelyd: »Stillidsen! Majke, ak, Stillidsen synger!« Og da i samme Øjeblik Hr. Hennike

traadte ind med haarde Trin, har den bratte Forfærdelse lænket ham til Dørtærskelen, og han har staaet lyttende med fremstrakt Hals.

Da var det, som om Fuglesangen døde hen ved Siden af i Billedsalen; saa blev det ganske stille, og Barselkvinden sank stum tilbage i sine Puder; men da Hr. Hennike traadte nærmere, saa' han kun sin Hustrus Lig.

Da kort efter Jordemoderen, som var bleven i Huset, lagde det hvide Lin over den dødes Ansigt, stod Enkemanden ved Vuggen og stirrede tavs paa det svage Væsen, som laa der i Puderne og syntes at kæmpe for Livsluften. Da traadte Kvinden med sagte Trin hen til ham og sagde: »Bed til Gud, Hr. Hennike, men fortrøst jer ikke til, at I beholder Barnet.«

Han fór op og vendte sig hurtigt om. Kvinden blev næsten forskrækket, da han saa' paa hende med sine sorte Øjne. »Barnet? Hvad mener du?« udbrød han. »Skulde da Barnet ogsaa dø?«

Den gamle blev næsten forvirret; han talte saa højt; men der var hverken Skræk eller Kummer i hans Stemme. »Det ligger i Kristi Haand,« sagde hun; »men har I da ikke sét det? Der er et Smil om Ligets Mund; saaledes ligge kun de, der snart drage det, de have haft kjærest, efter sig.«

Hun traadte tilbage for at tage Linet bort fra den dødes Aasyn; men Hr. Hennike greb hende rask i Armen. »Det er dum Snak,« sagde han med hæs Røst; »har du ikke andet at fortælle?«

»Slip mig, Hr. Hennike,« sagde den gamle Kone. »I er en fornem Herre; men jeg forstaar mig dog bedre paa de dødes Ansigter end I! Bliv et Kvarters Tid her ved jert Barns Vugge, saa skal I se Krampen komme.«

Og Hr. Hennike blev og saa' Krampetræknin-
gerne i det lille Ansigt. Saa gik han ud af Kamret
og gennem Salen; men han saa' ikke i den Ret-
ning, hvor hans Hustrus Billed hang. Han ilede
ned i Gaarden og var snart til Hest, og fulgt af
sine store Hunde red han over Broen ud i den
halvmørke Aften. Han red paa den snævre Sti
omkring Skoven og tværs over Markerne rundt om
hele Godset; hans Blik gled hen over det taagede
Land med en Sikkerhed som aldrig før. Arvingen
til dette Gods laa døende i Vuggen; men han var
Faderen og denne Arvings Arving! Han gav sin
Hest af Sporerne, saa den stejlede, men han tvang
den ned paa Forbenene igjen, hans Næve var
kraftigere end nogen Sinde. »Frem ad! Snart
trave vi paa egen Grund og Jord!« Hans Bryst
svulmede, han undertrykte med Besvær en Jublen,
som var lige ved at bringe den stille Nat til at
dirre. Da han kom hjem og steg ned af den
skummende, kulsorte Ganger, kom den Bondepige,
der var fæstet som Amme, ham hylende i Møde;
Barnet havde atter et Krampeanfald.

Næste Morgen kom Lægen, og han kom igjen
den følgende Dag; og medens han stod ved Bar-
nets Vugge vandrede Hr. Hennike aandeløs frem

og tilbage i Salen; men Vægtskaalen vippede endnu bestandig mellem Liv og Død. Da Lægen den tredje Dag traadte ud af Barnekamret, strakte han Hr. Hennike sin Haand i Møde og sagde med lysende Øjne: »Den ædle døde har efterladt jer et dyrebart Pant; Gud har staaet os bi, eders Barn vil leve!«

Fra dette Øjeblik af hadede Hr. Hennike den gamle Læge, men endnu mere sin egen Søn.

*

*

*

Efter den blide Frues Død blev Mandens Væsen endnu mere mørkt og voldsomt. Naar Hovbønderne vare forsømmelige og Fæsterne i Restance med deres Afgifter eller med Olden- og Svinepengene, lod han de førstnævnte lægge i Blokken eller piske, og til de sidstnævnte udfandt han gamle, for længe siden glemte Straffe i de støvede Arkiver. Ja, Penge kunde han ikke undvære; thi han elskede Kvinder og Gilder og var ofte i Staden flere Uger ad Gangen i lystigt Samkvem med Hertugens Hoffolk; og selv om ogsaa Godsets Indtægter vilde flyde i hans Kasse endnu i to Aartier, han var jo ung endnu, og Barnets Myndighedsalder vilde indtræffe i hans kraftigste Manddomsaar. Hans Søns Fødselsdag var ham kun et Varsel om, at han en Gang vilde blive forarmet. Det var for øvrigt en haard Tid den Gang i Halvfjerdserne i det syttende

Aarhundrede; Krigskatter og andre Byrder tyngede paa alle, og den Konge, der regerede sammen med Hertugen, ænsede hverken Folkets eller Stændernes Rettigheder. Det hjalp ikke Hr. Hennike meget, at han benyttede enhver Lejlighed til at forvandle Selvejendom til Herremandsgods; han maatte nødvendigvis se sig om efter en anden Arving, som havde en fri Ejendom, og det maaske paa en Tid, da han følte mindre Drift dertil end nogen Sinde.

Men det gik ikke saa let som første Gang. Han havde allerede meldt sig paa flere Herresæder; men Døtrene vare for det meste gaaede ud ad den ene Dør, naar han traadte ind ad den anden. Hans lave Pande og hans sorte, studsede, krusede Haar behagede dem ikke; de holdt mere af at se paa deres Fætttere og Venner, der allerede paa deres unge Hoveder bare den sirlige franske Paryk, som Hr. Hennike altid havde forsmaaet; man mumlede ogsaa lydt om, at den sorte Mand, til Trods for sin Bejlergang, var hildet i en lav Lidenskab, og at han kun bejlede til Godset ligesom Bønderne.

Saa maatte han da endelig ruste sig til at gaa en ubehagelig, længe undgaaet Vej.

Bag Egegaards-Skoven, kun en halv Mils Vej fra dette Herresæde levede der en Arving ganske alene paa en ikke ret stor, men gjældfri Gaard. Hun var forældreløs, nogle og tredive Aar gammel, en stræng, sparsommelig Jomfru, hvis farveløse An-

sigt og glatkæmmede, hørgule Haar altid var lige saa pynteligt som Fyrretræs-Gulvene i hendes Værelser, om hvilke Bønderne sagde, at de vare saa rene, at man godt kunde spise Steg af dem. For omtrent ti Aar siden var der gaaet et Rygte om, at en fattig Fætter vilde bygge sig en hyggelig Rede hos sit velhavende Søskendebarn; men det var ikke blevet til noget, og paa et nysgjerrigt Spørgsmaal havde den unge Vindhas svaret med et polisk Smil: »Naar hun blot havde Bryn paa Pandeskallen! Jeg er bange for hendes nøgne Øjne!«

Siden den Tid havde Jomfruen spundet endnu ivrigere paa sit Udstyr end tidligere. Hele Dagen sad hun alene ved sin Rok og spejdede undertiden med sine smaa Øjne ud paa Landevejen, om der ikke skulde komme en Bejler til Hest eller til Vogns; om Aftenen, især om Vinteren, naar Husvæsenet var besørget, snurrede ogsaa de livegne Pigers Hjul inde hos hende, og naar Frøkenen var gaaet til Hvile i sit Kammer, maatte Pigerne endnu timevis sidde og spinde i den kolde Stue, og naar de næste Morgen klagede over, at de med deres stive Fingre ikke ganske havde kunnet faa Bugt med den tykke Tot, som hun plejede at give dem, før hun gik i Seng, saa viklede hun Hørren om deres Fingre og holdt dem over Ilden, til den var sveden af. Ved den Lejlighed skal hun have sagt: »Nu har du det vel hedt nok for hele Ugen!«

En Morgenstund, da hun sad ved sin Rok og

saa' ud paa den graa Regnvejrsdag, kom en Rytter med to store Hunde travende hen imod hendes Port. Hendes tynde Læber fortrak sig til et Smil; thi det var Hennike, hvem hun havde ventet hver Dag siden hans Hustrus Hjemgang. Ja, hun smilede endnn, om end lidt syrligt, da Hundene trængte ind i Værelset sammen med Hr. Hennike og satte deres smudsige Poter paa de hvide Gulve.

Hr. Hennike saa' hverken hendes søde eller hendes sure Smil; men han lod sig kort efter føre op og ned ad Trapperne i Huset; hun aabnede de tunge Egetræsskabe, det ene efter det andet og viste ham med Bram det sammenhobede Udstyr, og da nu Gods og Gaard roste sig selv, saa roste Bejleren ogsaa Skattene i Skabene. Men Pigerne fra Køkkenet listede sig efter dem og fniste og tittede om Hjørnerne og havde snart fundet ud, at et Elskovsværk her var i fuld Gang.

Jomfru Benedikte knyttede kun én Betingelse til Bortgivelsen af sin Haand, maaske for des sikrere at holde Tøjlen, nemlig denne, at Brudgommen skulde sætte Bo hos hende, paa hendes fædrene Gaard; hun vilde ikke føre Hus paa fremmed Jord. — Og saaledes skete det da, at Egegaards gamle Hus blev forladt, saa at der ikke var andet tilbage end et Par falmede Stole og Billederne af de afdøde oppe i den store Sommersal.

Arvingen til den gamle Gaard, den lille Junker Ditlev, forstyrrede heller ikke det unge Ægtepar. Da hans Fader holdt Bryllup, var han endnu i

Kost hos en Bondekone nede i Landsbyen; men saa havde hans Moders lystige Søskendebarn i Byen taget ham til sig; thi der var opstaaet et Rygte om, at Billedet af den døde Frue paa Egegaard i maanelyse Nætter traadte ud af Rammen og søgte efter Barnet i alle Husets tomme Kamre. Siden det nu var hos én af hendes Slægtninge, skulde den urolige Vandren være holdt op.

Hr. Hennike lo rigtig nok, da en Nabo talte til ham om det; men Naboen mente, at Hr. Hennike vist bag sine hvide Tænder var ganske glad ved, at hans Leje ikke mere stod under det gamle Tag, og at den døde nu syntes at være tilfreds. Han har vist heller ikke været synderlig bedrøvet over, at det velhavende Søskendebarn tog Drengen til sig uden Vederlag; thi Tiderne bleve stadig værre, paa Landdagen fordredes der bestandig mere og mere af Stænderne, for nylig vare endogsaa Omkostningerne for de udenlandske Gesandtskaber blevne dem paalagte; men hjemme lod Fru Benedikte ham høre tilstrækkeligt, fordi han ikke to Gange om Ugen vilde nøjes med Hvidlinger og tyndt Øl til Middag, hvilket dog altid havde været nok for hende i hendes Jomfrustand.

*

*

*

Med Børn blev dette Ægteskab velsignet allerede i første og andet Aar og saa ikke mere. Det

har været to firskaarne, kortbenede Knægte, som, skjønt Faderen var mørk, dog have haft næsten ildrødt Haar, saaledes som jo ogsaa undertiden en mørk Jøde kan være Ophav til en Rødtop. Hr. Hennike har kaldt dem sine to Ræve og haft sin Lyst af deres gale Streger. Man fortæller, at han, da de endnu var smaa, paa deres Forlangende har ladet to smaa Trillebøre lave til dem; dem plejede de at fylde med Kiselstene fra en Sandgrav i Nærheden; saa have de kjørt med dem ind i Gaarden, hvor der paa Grønningen uden for Hovedbygningen fandtes en Kreds, i hvilken Hr. Hennike lod sine unge Heste løbe i Line. I denne Kreds have de med deres korte Ben kjørt deres Trillebøre utrolig hurtigt og raabt »Hop« og »Hej« til hinanden, saa der opstod en Larm, som om en Hob Mennesker var i Færd med et vældigt Arbejde. Men naar de ere blevne trætte deraf, saa have de sluppet deres Trillebøre og atter under mægtig Larm kastet hinanden Sten i Hovedet, indtil de vare ganske blodige og Trillebørene tomme. — Naar Hr. Hennike er kommen til Stede under slig Leg, saa har han alt efter sit Lune enten staaet og sét til med Hænderne under Vamsen og mørkt Ansigt eller leende saa smaat raabt til dem: »Gaa paa, mine Ræve, gaa paa!« Men som oftest er det endt med, at Fru Benedikte er kommet ned ad Hovedbygningens Trappe, og hun har næppe sét paa Drengene med sine nøgne Øjne, før de ere blevne staaende ligesom stivnede; og medens saa Kvinden med sine

magre Hænder tog dem begge i den ildrøde Haartop og trak dem ind i Huset, har Hr. Hennike vendt sig bort og er gaaet ned i sin Stald til Hest og Hund.

— — Sammen med Drengene, eller rettere sagt i nogen Afstand fra dem har man undertiden ogsaa sét en lille Pige, et halvt Aar ældre end den ældste af dem, af rank og kraftig Bygning, med sort, krøllet Haar og et Par milde, blaa Øjne. Hun har ikke hørt til Gaarden, men boet i Egegaards Kjælderbygning sammen med sin Bedstemoder, den tidligere Skovriders Enke; men Hr. Hennike har været forgabet i Pigebarnet; han har ogsaa, efter at Moderen var død i Barselseng, selv holdt Barnet over Daaben, hvilket just ikke er blevet venligt optaget af Fru Benedikte, med hvem han kort i Forvejen havde byttet Ring; thi den lille var et Jomfrubarn, ja Fæsterne og Hovbønderne kunde det paa deres Fingre, at der var en nærmere Forbindelse mellem Herren og hende end ved Daaben; ligeledes, at han vist gjerne i Stedet for sit magre Huskors havde hjemført den skønne Skovriderdatter, hvis denne blot havde været adelig af Stand eller i det mindste af Formue. Slig Tale kom jo rigtig nok aldrig Hr. Hennike for Øre; han vilde vel heller ikke have taget synderlig andre Hensyn til den end ved at lægge Sludderhovederne i Blokken, for at de kunde komme paa bedre Tanker. Undertiden, naar han havde et Anfald af sit mørke Lune, kunde det hænde, at han pludselig steg til Hest og

sprængte over til det gamle Hus. »Helvig! Helvig!« raabte han allerede langt borte fra, naar han saa' den lille lege ved Ringgraven eller ved Portens Tærskel. Saa blev hun vel bange og skyndte sig ind i Huset; men det hjalp hende ikke; han kom tilbage til Fru Benediktes Gaard med Barnet foran sig paa Sadlen og befalede, at man skulde indrette Kamret ved Siden af hans eget, saa hun kunde ligge der om Natten.

Den lille Helvig selv havde jo rigtig nok ikke nogen Glæde deraf; Fru Benedikte værdigede hende hverken Blik eller Ord, og ved Maaltiderne, under hvilke hun paa sin Gudfaders Befaling maatte sidde ved hans Side, blev Tallerkenen skubbet hen til hende som til en Hund eller en Kat. Naar Hr. Hennike for nylig havde været i Byen, saa havde han vel lagt et kinesisk Æble eller noget andet Slikkeri paa hendes Plads; men hun rørte det ikke; thi de to Ræve betragtede det med saa begjærlige Øjne, at hun ikke en Gang vovede at dele det med dem. Hun var maaske næsten bange for den mørke Mands voldsomme Ømhed, der var hende uforstaaelig. Naar hun om Morgenens vaagnede i sin Seng, saa' hun ikke sjældent sin Gudfaders sorte Øjne over sig; han sagde ikke noget, han strøg i Tavshed Krøllerne fra hendes Pande eller trykkede hendes lille søvndrukne Hoved mellem sine haarde Hænder; undertiden rev han hende fra Pudren op til sit Bryst, saa hun med sine smaa nøgne Arme hang ligesom et Offer i Mandens

Favn. Naar han saa pludselig slap hende igjen og gik lige saa tavs ud af Kammerdøren, som han var kommen, saa laa hun sunken tilbage paa sin Pude og vovede ikke at røre sig, før hans haarde Trin paa Gangens Stengulv døde hen.

Naar hun saa var staaet op og havde fortæret sin Frokost i Fru Benediktes Nærværelse, plejede hun at løbe ud i det fri for at undgaa den enes Kjærlighed og den andens Had; hun gik da ud i Haven bag ved Huset, hvor der jo rigtig nok ikke var meget andet smukt at se end nogle Bede med Bønner og Grøntsager, eller over den store Gaard ud paa Landevejen for at staa paa en Vold eller en stor Sten og kaste længselsfulde Blikke hen imod Egegaard, som laa bag Skoven. Men de firskaarne Drengene rendte efter hende, naar som helst de kunde, og plagede hende paa alle Maader; de kaldte hende »Gjøgen«, fordi hun fratog dem det bedste Foder, og bragte hende, trods hendes tapre Modstand, ofte til at udgyde bitre Taarer. »Jeg vil hjem til min Bedstemoder!« udbrød hun da tit i sin Nød; det var hun vist ogsaa ellers fristet til at sige; men naar hendes Gudfaders Øjne hvilede paa hende, vare hendes Læber ligesom bundne sammen.

En Eftermiddag, da der var kommet en fremmed Hestehandler til Gaarden, havde Hr. Hennike kjøbt en lille Norbagge; men da de to Ræve, som længe havde plaget ham om at give dem saadant et Dyr, udbrød i høj Jubel, erklærede han,

at det havde de ingen Grund til; »thi Norbaggen havde han købt til Helvig; for saadan nogle Knægte som dem vare Mælke-Æslerne endnu de bedste Gangere.« Med disse Ord tog han den skjælvende lille Pige, der stod ved Siden af ham, og satte hende som en Fugl op paa Ryggen af den lille Hoppe, som han førte forsigtigt omkring i Gaarden; men de to Ræve løb hylende ind i Huset for at meddele deres Moder denne nye Krænkelse.

Fru Benedikte tav; naar det gjaldt Pigen, vovede hun ikke at sige sin Ægteherre imod; men hendes Kinder bleve noget blegere og hendes blaa-lige Læber noget hvidere, end de vare i Forvejen.

Men da Hr. Hennike var gaaet ud til Arbejderne i Marken, var den lille Helvig bange for at gaa ind i Huset, skjønt Tusmørket faldt paa, og Høstluften var kold. Frysende listede hun sig ud paa Vejen; snart skred hun modigt frem ad og vilde gaa gjennem den mørke Skov til sin Bedstemoder paa Egegaard, snart blev hun raadvild staaende og viklede det lille Forklæde om sine kolde Arme, indtil hun til sidst, da Maanen hævede sig op over Herresædet, greben af barnagtig Frygt løb tilbage til Gaarden. Men næppe var hun gjennem Porthuset traadt ud paa den lyse Plads, før hun saa' de to Drenge styrte løs paa sig fra Skyggen af en Lade.

»Hvad vil I?« udbrød hun forskrækket. »Hvad har jeg gjort jer?«

Men Rævene greb hende i Armene og trak hende hen imod den stejle Skrænt af en Grav, i hvilken det hjemvendende Kvæg blev vandet, naar det var koldt.

»Slip mig!« skreg Barnet. »Jeg vil ikke have den dumme Hest; jeg vil ikke have noget, jeg vil slet ingen Ting have af jer og jer Fader!«

Men de to Ræve vedbleve i tavs Iver med deres fælles Arbejde, og det forfærdede Barne-øje saa' allerede Vandet blinke der nede, da de pludselig med et Jammerskrig slap deres Bytte. Der stod Hr. Hennike, som lige var vendt hjem fra Marken, med en tyk Stok i Næven. Men Fru Benedikte var ogsaa snart til Stede og spurgte, hvad nu Børnene igjen havde forbrudt.

Da raabte den ældste, opmuntret ved Moders Nærværelse: »Det er Gjøgen! Vi vilde blot smide Gjøgen ud af Reden!«

Fru Benedikte brast i Latter. »Hende dér?« udbrød hun. »Hun er ingen Gjøg, vel, Hr. Hennike? Hendes krusede Fjedre stamme fra en anden Fugl; du gav ogsaa gjerne Kone og Børn bort, hvis du kunde se den Tøs'es Øjne i et andet Hoved!« Hun udstrakte sine magre Fingre efter Barnet, saa dette forskrækket trykkede sig op imod sin Gudfader.

Men denne tog den lille op paa sin Arm og tørrede hendes Taarer bort fra Øjnene med det

lille Forklæde. »Naar du véd det, Fru Benedikte,« sagde han, »saa véd du ogsaa, hvorfor den Fugl hører hjemme i denne Rede.«

Hun vilde give ham et hastigt Svar; men hun indskrænkede sig til at bide i sine blege Læber; thi Vredesaaren svulmede i hendes Mands Pande. Saa gik de da tavse hver til sin Side med et hadefuldt Blik, han med den sorte, hjemløse Fugl, hun med de to røde Knægte, der hang i Skjørterne paa hende.

*

*

*

Senere, da de firskaarne Junkere skød i Vejret, er en fattig *candidatus reverendi ministerii* kommen til Gaarde som Huslærer; thi da Hr. Hennike gav ham Udsigt til at blive den gamle Sognepræsts Eftermand, var han at faa for en billig Penge. Men endnu i sene Aar, da han selv vandrede omkring her som Pastor *emeritus* med Alderens ufrugtbare Snakkesalighed, har han ikke kunnet faa Ende paa at drøfte, hvor meget Besvær disse Disciple havde voldet ham. Naar han havde sendt dem ud for at læse paa deres Lektier, saa fandt han dem i Gaarden eller i Sandgraven ivrigt sysselsatte med en eller anden Skarnsstreg; og kom han saa endog nok saa hurtigt med Hasselkjæppen, saa sad de til hans usigelige Forbavselse og red paa Ladens Tag og gjorde, ligesom Uglspejl, uærbødige Tegn til ham.

I et Exemplar af Henrici Müllers »Kjærligheds-kys«, som endnu forefindes i Egegaard-Pastoratets Kirkearkiv, ser man paa Titelbladet ved Siden af de basunkindede Engle et Antal smaa klodsede Grise, tegnede med Rødkridt, og i Randen staar skrevet med smaa stejle, blegede Bogstaver: »Tilføjede *more solito* af de Herrer Junkere Henno og Benno.«

Men Kandidaten har dog ogsaa haft sine glade Timer; thi to Eftermiddage om Ugen er han paa Hr. Hennikes Befaling vandret over til Egegaard for at give Helvig Timer. Og naar han her i sin lille luvslidte Kappe har nærmet sig Gaarden i Egetræernes Skygge, da har han fornøjet gnedet sig i Hænderne og udbrudt! »*O arboretum recreationis!* O, kvægende lille Skov!« Fra Opgangen til Huset er der da ofte løbet ham en lille Pige i Møde med en Bog i Haanden; hun har hurtigt strøget de sorte Krøller bort, som under Læsningen vare faldne ned i Panden, og har saa, førend Undervisningen begyndte, taget Burrerne eller undertiden en Rævehale af vilde Syrer af sin gode Lærers Frakke, hvilket alt hans mandlige Skolarer til Afsked havde givet ham med paa Vejen.

*

*

*

Kandidaten skulde endnu faa en fjerde Discipel. Siden Søskendebarnet havde taget Junker Ditlev

med til Staden, havde man hverken sét eller hørt noget til ham i hans Hjem, for i Fru Benediktes Hus vidste de to Ræve næppe, at der fandtes en ældre Broder. Men nu blev paa en Gang dette meddelt dem og tillige, at han med det første vilde indtræffe paa Gaarden. Thi det gavmilde Søkendebarn havde trods sin Munterhed faaet Besøg af en brat Død, og da der ikke fandtes noget andet, saa var det det raadeligste, i Følge et Regnestykke, som denne Gang var blevet løst paa samme Maade af Hr. Hennike og Fru Benedikte, at kalde Knægten hjem og ligeledes at overgive ham til Kandidatens Vejledning, siden denne nu en Gang var der.

— — En Eftermiddag i September, da Egegaards høje Træer forgyldtes af den varme Sol, er da en lyshaaret Dreng kommen vandrende paa Landevejen. Han kunde vel være tolv Aar; han har haft et Tornister paa Ryggen og en tyk Stok i Haanden. Da han er kommen til Vindebroen, som nu altid var nede, har han grebet fastere om sin Stok, ligesom for at kunne trodse de store Hunde, som den Gang altid gjøende plejede at styrte fremmede i Møde, naar de kom til et Herresæde. Men der er ikke sket noget af den Slags, der har kun været en sorthaaret lille Pige, som hang med Armene over Brogitteret og smulede et Stykke Brød til Fiskene i Borggraven.

»Hvem er du?« spurgte Drengen, da hun nu vendte Hovedet hen imod ham. »Bor du her?«

»Huset er tomt,« sagde Pigen; »jeg og min Bedstemoder bo der ganske alene; vi holde ogsaa Uret i Orden. Kan du høre? Nu slaar det netop fire!«

Da Uret var færdigt med at slaa, spurgte Drengen igjen: »Hvem er din Bedstemoder?«

»Min Bedstefader var Skovrider her i Skoven.«

»Saa?« sagde Drengen. »Jeg kjender jer ikke; men I maa gjerne blive boende her foreløbigt; det varer endnu længe, inden jeg selv kommer til at faa Brug for Huset!«

Den lille Pige havde stillet sig hen lige for ham. »Du!« udbrød hun. »Det spørge vi ikke dig om; Huset tilhører Hr. Hennike, som bor hist ovre bag Skoven.«

Men det lod Drengen sig ikke anfægte af. »Hr. Hennike er min Fader,« sagde han; »men Huset er mit; for det har været min Moders.«

Medens han talte saaledes, kom en aldrende Kone ud af Huset og hen til dem. Hendes Ansigt vidnede om overvundne Sorger og tillige om, at hun havde maattet lære at bøje sig for en fremmed Vilje. Hun lod sine Øjne hvile paa Drengen en Stund; saa sagde hun: »Kan du da ikke se, Helvig, at det er Junker Ditlev? Jeg kan kjende ham paa hans Moders Ansigt; og derpaa ville ogsaa alle fattige og nødlidende kjende ham.«

Hun havde rakt Drengen sin Haand; men Helvig stirrede paa ham med sine store blaa Øjne.

»Aa, Junker Ditlev,« udbrød hun, »du ser ganske anderledes ud end dine Brødre!«

»Jeg kjender ikke mine Brødre,« svarede Junkeren; »jeg kjender ingen af jer her. Hvis min gode Tante blot havde levet, saa var jeg først kommen, naar jeg bliver myndig; Hertugen har ogsaa lovet mig, at jeg skal studere ved hans nye Universitet.«

»Men,« sagde Skovrideren, »har Hr. Henrike ikke sendt en Hest til Byen, saa I kunde ride her ud?«

»Jeg vil hellere gaa,« svarede han kort, »end ride paa Fru Benediktes Heste.«

»Véd I da ogsaa, at I er gaaet forbi jer Faders nuværende Bolig?«

Drengen nikkede. »Ja, jeg gjør; men jeg vil se min Moders Billede, før jeg kommer til det fremmede Hus!«

»Med Gud, Junker Ditlev!« svarede den gamle, i det hun løste en Nøgle fra sit Bælte; »Helvig kan lukke Salsdøren op for jer, medens jeg sørger for, at I faar en Forfriskning under jer Moders Tag.«

Det havde Junkeren intet imod; og medens saa den gamle begyndte at rumstere i det mørke Køkken, gik Børnene sammen op oven paa.

— — Da Junker Ditlev i Tusmørket kom til Fru Benediktes Gaard, have de to Ræve ventet paa ham ved Porten og larmende trukket ham ind i Huset; han skulde staa dem bi imod den dumme

Hovmester og hjælpe dem med at smide Gjøgen ud af Reden! Medens han sad ved sin Nadvere, har Fru Benedikte befølt det fine Klæde i hans Vams med sine magre Fingre og sagt, at det ikke duede til at gaa paa Landet med; hun vilde ogsaa næste Dag studse hans lyse Lokker. Men Hr. Hennike har været til Gilde hos en Nabo.

*

*

*

Ligesom Junker Ditlev forstod at undgaa Fru Benediktes Sax, saaledes bleve ej heller de to Ræves Forhaabninger opfyldte. De vidste jo rigtig nok ikke, at Ditlev havde staaet foran sin Moders Billede med »Gjøgen«, og kunde derfor ikke begribe, hvorfor han ikke foretrak deres Selskab for den dumme Piges, ja endog ligesom hun og til den forhadte Hovmesters store Glæde sad flittig over sine Bøger.

Hr. Hennike selv er for det meste gaaet af Vejen for sin ældste Søn og har hverken talt til ham med Haan eller med Alvor. Kun naar Junkeren undertiden tog sig af sin Mødrenearv, idet han f. Ex. gik i Forbøn for en stakkels livegen eller ønskede at bøde paa det gamle Hus's synlige Forfald, har Hr. Hennike sét truende paa ham og vist ham tilbage med haarde Ord; men aldrig løftede han Haanden til Slag imod ham, hvilket de to Ræve drøftede med Misundelse.

Man har ofte sét Junkeren paa Egegaard. I Vinteraftenerne sad han og Helvig ved Arnens Ild, og ved Rokken fortalte Skovriderenken dem om Billederne oven paa, for saa vidt som hun selv kjendte deres Historie. Om Sommeren, især naar det var alt for trykkende lummert uden for, gik de undertiden op i den kølige Sal. Da Drengens Trin en Gang gjenlød alt for larmende i det stille Rum, lagde Helvig Haanden paa hans Arm og sagde: »Du! du maa gaa sagte!«

»Sagte? Hvorfor?«

»Jo, din Moder er jo død; og det er ogsaa alle de andre, som ere afbildede her.«

Han gjorde, som hun sagde; og hviskende vandrede de fra det ene Billed til det andet, indtil deres Samtale forstummede foran Billedet af Ditlevs Moder.

Ofte strejfede de ogsaa omkring sammen gennem Skoven, og naar de bleve tørstige, løb de hen til en Hovbonde, hvis lille Bolig laa tæt ved Skovens Udkant. »Forthmann.« sagde da ofte Drengen, naar han fik et Krus Mælk af Bonden og rakte det til Helvig, »vent kun lidt, du skal nok en Gang faa to Køer til den ene, du har nu!« Og den stakkels Hovbonde svarede: »Ja, ja, Hr. Junker, jer Bedstefader var ogsaa en god Mand.«

Undertiden talte Børnene højst alvorligt med hinanden, og da de en Gang sad i Græsset sammen i en ensom Lysning i Skoven, sagde Ditlev: »Fortæl

mig noget om din Fader, Helvig! Har han aldrig været her?»

Helvig rystede paa Hovedet. »Det véd jeg ikke,« svarede hun, »Bedstemoder holder ikke meget af at tale om ham; jeg troer ikke, han var nogen god Mand, Ditlev; for han havde forladt min Moder, endnu før jeg blev født, og det har hun taget sin Død over,«

Drengen sad og tænkte lidt efter; men saa greb han hendes lille Haand og hviskede: »Du maa ikke sige det til noget Menneske, Helvig, ikke en Gang til Hovmesteren; men jeg tror heller ikke, at min Fader er en god Mand!«

Helvig rørte sig ikke af Pletten, og saaledes sad de to Børn i deres Ensomhed endnu længe tavse Haand i Haand.

*

*

*

Der var gaaet et Par Aar; men jo mere Børnenes gjensidige Tilbøjelighed for hinanden voxede, des dybere grov Vreden imod Junker Ditlev sig ind i Hr. Hennikes Bryst; thi Helvig søgte nu altid kun Hjælp hos Ditlev mod de andres Mishandling. Og naar han grublende fulgte de to Børn med Øjnene, formaaede Fru Benedikte trods Frygten for sin Ægteherres Hidsighed ikke ganske at afholde sig fra at stikle paa ham. »Hvorfor løber du altid i Hælene paa den flyvefærdige Fugl?« sagde hun da

med et fornøjet Glimt i sine smaa Øjne; »hun holder dog mere af den lyshaarede Dreng, hvor sort hun end selv er!» Eller en anden Gang: »Det bliver ikke anderledes, Hennike; om et Par Aar maa du se at finde en Præst, som tør vie det søde lille Par!«

Og en Eftermiddag, efter at Hr. Hennike var bleven saaledes ægget, er han kommen til Egegaarden, hvor Folkene vare i Færd med at bjærge Hø paa en Skoveng. Han gik imidlertid ikke derud, men traadte ind i Kammeret til Skovriderenken, som sad ved sin Rok.

»Hvor er Helvig?» spurgte han.

»Hun er gaaet ud i Skoven med Junker Ditlev for at plukke Jordbær.«

»I skulde forstaa at holde bedre paa hende,« sagde han barsk.

Konen sukkede, og Hr. Hennike gik sin Vej. Medens han nu vred og raadvild stod ved Leddet ude i Skoven, hørte han to unge Stemmers Latter i det fjærne. Da raabte han: »Helvig! Ditlev!« men ingen svarede; det blev fuldstændigt stille efter hans Raab. Da han saa havde lyttet med Anspændelse af alle sine Sanser efter atter at have kaldt, hørte han en Lyd igjen; men det var kun, som om Buskene raslede efter nogle bortilende.

Forbitret gik han ned ad Skovvejen, indtil han naaede Engen, hvor Folkene arbejdede under Fogedens Opsyn. Her standsede han. »Foged!«

raabte han, »har du sét Junker Ditlev og Helvig her?«

»Ja, Herre!« Han pegede med sin Kæp hen ad Skovens Udkant. »De løb i Retning af Forthmanns Hus. Skal jeg hente dem, Herre?«

Hr. Hennike kastede et hurtigt Blik paa Arbejdsfolkene. »Hvor er Forthmann?« spurgte han.

»Det er hans Tur i Morgen.«

Hr. Hennike bød Fogeden at blive, hvor han var; men selv gik han hurtigt over Markerne, indtil han havde naaet Hovbondens Hus.

»Hvor er Junker Ditlev og Helvig?« spurgte han Bonden, som netop havde trukket en Spand Vand op af Brønden.

Men da Bonden saa' sin Herres Ansigt, der blussede af Vrede, blev han bange for, at der skulde vederfares Børnene noget ondt, og svarede stammende: »Det véd jeg ikke, Herre; de have ikke været her.«

»Du lyver, Forthmann!« udbrød Hr. Hennike.

»Nej, nej, Herre; jeg véd ikke, hvor Junkeren er.«

Hr. Hennike bød Manden at gaa ind i Huset og vente paa ham dér. Selv søgte han efter Børnene uden for; han spredte en Hob Kvas, han rev Døren til den lille Bihave op; men han kunde ikke finde dem. Endelig saa' han Helvigs røde Tørklæde vaje paa en Tornebusk.

Da han med det i Haanden traadte hen i Husets Dør, stod Hovbonden ved en klar Ild, som

blussede under Ildkrogen paa Lergulvet henne i Baggrunden. Han kaldte ham hen til sig og viste ham Tørklædet. »Véd du ogsaa, Forthmann,« spurgte han, »hvorledes min Bedstefader straffede sine gjenstridige Bønder?«

Manden stirrede ængsteligt paa ham.

»Gaa ud og hent den Spand Vand, som du før trak op af Brønden!«

Og da Bonden traadte ind i Hytten med den fyldte Spand, tog Hr. Hennike den fra ham og hældte Vandet ud over Ilden, saa den hvislende og sydende slukkedes i hvide Dampskyer.

Han blev staaende en Stund, indtil det flyvende Askestøv havde lagt sig; saa sagde han: »Din Ild er slukt, og ve dem, der vove at tænde den igjen før sidst i Ugen; de ville komme til at bøde haardt derfor.«

Han vendte sig om for at gaa.

Da gjenfandt den livegne sit Mæle. »Herre, min Hustru er syg; vi ere jo først nu i Begyndelsen af Ugen!«

Men Hr. Hennike gik, medens den livegne ligesom bedøvet udstrakte sine Arme efter ham.

— — Næste Morgen tidligt red Hr. Hennike atter over til Egegaard; han red gjennem Leddet ind i Skoven. Da han kom til Engen, stod Fogeden ved dens Udkant med en Pisk i Haanden; han ventede paa en Nøler, som han vilde byde velkommen.

»Du kan give ham dobbelt saa meget til

Middag!« sagde Hr. Hennike. »Kom med mig; vi ville se til den kolde Arne!« Og han fortalte, hvad der var sket den foregaaende Dag i Forthmanns Hus.

»Herre,« sagde Fogeden, »der er saamænd ingen dør, som har Lyst til at brænde sine Fingre.«

Hr. Hennike nikkede. »Men de skal vide, at de aldrig ere sikre.« Han gav sin sorte Hest af Sporen, og Fogeden travede med til Fods.

Længere oppe ved Skovens Udkant laa Hytten i Morgensolens Skjær; der var ikke andet levende at se end en Kat, som laa og sov paa Dørtærskelen.

»Er Forthmann paa Arbejde?« spurgte Hr. Hennike sin Foged.

»Ja, Herre.«

»Og hans Kone?«

»Hun kan ikke; hun ligger igjen af sit slemme Tilfælde.«

Pludselig rev Hr. Hennike sin Hest tilbage, »Hvad er det, Foged?« udbrød han og pegede op imod det hullede Straatag, fra hvis Mønning der steg en blaa Røg op i Luften.

»Det, Herre,« svarede Manden, i det han skyggede for sine Øjne mod de skraa Solstraaler; »det er Røg; og hvis det ikke er Loftet, som brænder, saa er der Ild paa Skorstenen.«

Hr. Hennike sprang rask ned af sin Hest. Da han betraadte Hyttens Lergulv, saa' han ligesom

Dagen i Forvejen en klar Ild blusse under en Gryde. Paa den ene Side af Arnestedet stod Hovbondens lille Datter i sin pjaltede Kjole, paa den anden Junker Ditlev, som med lysende Øjne betragtede Flammerne og netop lagde en Haandfuld Kvas til Ilden.

Han saa' først sin Fader staa for sig, da Pige-barnet udstødte et Skrig. Han blev meget forskrækket; men da Faderen med dirrende Stemme spurgte: »Har du understaaet dig at tænde denne Ild?« svarede han: »Ja, min Hr. Fader; men Hovbondens Kone ligger af en haard Sygdom og kan ikke undvære varm Mad.«

Hr. Hennike pegede paa en Spand Vand, som stod ved Siden af Arnestedet og sagde: »Tag den Spand og sluk Ilden!«

Men Junkeren rørte sig ikke.

»Tag den strax!« raabte Hr. Hennike. »Eller tror du maaske, at du allerede er Herre paa Jorden her?«

Da sagde Junkeren: »Nej, min Hr. Fader; vel er jeg Herre her; men jeg véd ogsaa, at Magten endnu er i eders Haand. Naar jeg en Gang faar den, skulle min Moders Folk have det bedre!«

Ved disse Ord kom Faderens rasende Forbitrelse til Udbrud. »Giv ham af Pisken!« saabte han til Fogeden, som lige var traadt ind. »Giv ham af Pisken!« Men da Fogeden veg tilbage for en saadan Anmodning, har han revet Pisken fra

ham og slaaet Junkeren i Ansigtet med dens Skaft, saa han blødte.

Junkeren har ikke givet en Lyd fra sig; han er roligt bleven staaende, indtil hans Fader var redet bort. Men han er ikke kommen hjem og heller aldrig bleven sét dér paa Égnen; kun paa Egegaard skal han have været endnu samme Aften.

*

*

*

Sommeren var gaaet, uden at Helvig kom til Fru Benediktes Gaard; og da Hr. Hennike en Morgenstund kom ridende til Egegaard, er hun skrigende flygtet for ham. Senere vilde de to Ræve helst selv have hentet Gjøgen ind i deres Rede; thi der er kommet en ond Tid for dem. Og Hr. Hennike er bestandig bleven mere og mere forunderlig i sin Vrede, saa at hans Naboer sagde, at den sorte Henne nu var paa Veje til Daarekisten; men det har kun været hans egenraadige og trodsige Sjæl, der ikke har villet føje sig i Guds Bud.

I Høsten samme Aar er det hændet, at en Bondes Tyr fik Tilbøjelighed til at stange og rev Tarmene ud af Livet paa Hr. Hennikes Yndlingshund, saa Dyret maatte krepere. Da saadant er naaet til hans Øre, har han først villet gjøre Bonden Skade paa Liv og Helsen; men saa er han kommen

paa andre Tanker; han har ladet Tyren gribe og dømt den til at dø af Sult.

Fra Gaarden førte der en Dør til et Fængsel, som man havde indrettet i Underbygningen af et lille Taarn; i Stedet for Løsgængere og Vagabonder, som ellers plejede at faa anvist deres Kvarter her, var nu Tyren lænket i den tomme Celle, til hvilken Hr. Hennike selv havde Nøglen i Lommen.

Men i den anden Nat har det sultne Kreatur gjort en saadan Larm, at der ikke var nogen i Huset, som kunde sove, undtagen maaske de to Junkere Henno og Benno, som snorkende vendte sig om paa den anden Side, naar Dyrets Stampen og Brølen drøuede for stærkt gennem Murene. Fru Benedikte selv har vaagen siddet op i Sengen i al sin Magerhed, og ved hvert Nødraab, som det fangne Dyr udstødte, har hun bidt mere og mere Vrede og Utaalmødighed i sig; men saa er hun pludselig faret ind til sin Ægteherres Seng, og da hun i det maanelyse Kammer saa', at ogsaa Hr. Hennike laa med aabne Øjne og støttede sig paa Armen, har hun paa én Gang udspyet al sin Forbitrelse imod ham og forlangt, at han skulde give Tyren fri. Men han har ikke rørt sig af Pletten og kun sagt, at hun skulde spare paa sit Snakketøj, i den Henseende kunde hun let optage Kampen med Tyren.

Fru Benedikte har nu ikke kunnet udrette mere; men da den Bonde, hvem Tyren tilhørte, næste Morgen endog har bedt hende om at gaa i

Forbøn hos Herren, da har hun fuld af Vrede raabt til ham, at med den Opfordring kun han jo rende til Frilletøsen paa Egegaard.

— — Samme Eftermiddag, da Hr. Hennike ærgerlig sad og pudsede sin Bøsse i Vaabenkamret, traadte Helvig tøvende ind til ham. Da han saa hende, syntes hans mørke Øje at blive klart; han strakte sin Haand ud imod hende, som om han vilde gribe efter sin Lykke. Og da hun alligevel blev staaende sky og tavs paa Tærskelen, sagde han: »Hvorfor kommer du ikke nærmere, Helvig, siden du nu en Gang er kommen?»

Da traadte hun nærmere hen til ham. »Hr. Gudfader,« sagde hun, men saa sagte, at han maatte bøje Øret hen imod hendes Mund; »jeg kommer for at bede jer om noget.«

Det Ord lød som et Glædens Budskab for den mørke Mand; han kastede sin Bøsse til Side og greb begge den unge Piges Hænder. »Bed kun, Helvig!« sagde han og trykkede dem heftigt; »du har aldrig bedt mig om noget; gjør det nu saaledes, at jeg kan mærke det.«

Men da hun derpaa sagde: »Hr. Gudfader, skaan den stakkels Tyrs Liv!« da fór han op og raabte: »Hvem er det, der har sendt dig? Du taler med Fru Benediktes Tunge!« Og da saa Barnet brast i Graad paa Grund af hans Heflighed, har han pludselig løftet hende op paa sin Arm og er stormet ned ad Trappen til Gaarden med hende. Han satte hende først ned paa Jorden, da de kom

til Cellen, hvorfra det buldrende Brøl lød. Men da Plankedøren var bleven aabnet, og Helvig vilde fly; forfærdet over det rasende Dyrs blodrøde Øjne, holdt han hende tilbage og befalede en Dreng at hente et Knippe Hø saa stort, som han kunde have i sine Arme. »Naa, Helvig,« udbrød Hr. Hennike, medens Tyren stampende og snøftende gennemrodede det duftende Knippe med sin dampende Mule; »nu har du faaet din Vilje; men nu skal du ogsaa bede om noget til dig selv!«

Den tolvaarige Pige, der modstræbende lod sig holde tilbage, fór forskrækket sammen ved disse Ord; men saa rejste hun sig paa Tærne og saa' op paa den store Mand, og hendes blaa Øjne straaledede pludselig ikke som et Barns, men som en Kvindes Øjne.

»Tal!« sagde han forventningsfuldt.

Saa talte hun; men det lød næsten mere vredt end bedende: »Hr. Gudfader; lad Junker Ditlev komme hjem igjen!«

Hr. Hennike fór endnu mere sammen end Helvig før; han svarede ikke, han slap kun Pigens Haand. Og saaledes stod de maalløse ved Siden af hinanden, indtil Dyret atter brølede for at meddele, at det Foder, man havde kastet til det, endnu ikke havde stillet dets Sult.

— — Da det blev Vinter, meldte et Rygte, at Junker Ditlev fra Lübeck var gaaet ud i den vide Verden som Skibsdreng om Bord paa en Sejler, der fór paa Spanien; tillige ymtedes der om, at

Billedet i Riddersalen paa Egegaard nu atter gik ud af Rammen, og at den døde Frue i lyse Nætter viste sig i Vinduet og saa' ud efter den forstødte.

Da det kom Hr. Hennike for Øre, blev han forbitret og svor, at han vilde gjøre Ende paa det fordømte Spøgeri. Man siger, at han har staaet foran Billedet for at flænge det med sin blanke Jagtkniv; men at de stille Øjne have sét saaledes paa ham, at hans Arm, der allerede var hævet til Stød, sank ned.

Og senere er denne Sal ikke mere bleven betraadt af nogen; de afdødes Billeder have nu alle været samlede som i en Gravhvælving, ganske som den sidste Mand af Slægten en Gang havde sagt. Det er kun, naar den dybe Himmel har aabnet sig i maaneklare Nætter, og især naar Storme have raset ved Jævn døgnstid, at hin natlige Fremtoning ofte skal have vist sig.

Egegaards to Beboersker have ikke sét noget til den; kun én Gang, da Stormen vækkede dem om Natten i deres Sovekammer, som laa under Riddersalen, have de hørt ligesom en Brusen af Kvindeklæder der oppe, og de have da bedt en stille Bøn for Junker Ditlev og den døde Frue.

*

*

*

Der var gaaet mange Aar; Hovmesteren havde for længe siden tiltraadt det Præsteembede, han

havde faaet Løfte paa til Gjengjæld, for at han ikke oppebar nogen Løn; i Huset paa Egegaard boede der en halvblind, ældgammel Kone og en nys ud-sprungen Jomfru, hvis flagrende Lokker laa fængs-lede i sorte Fletninger. Helvig forlod nu kun sin Bedstemoder og Gaardens ensomme Enemærker, naar hun gik i Kirke paa Søn- og Helligdage, eller naar hendes Gudfader sendte Bud efter hende, og selv da kun for en kort Stund. Men naar Dagen hældede, især om Foraaret, naar Fuglesværmene kom dragende søndenfra, vandrede hun ofte ad Landevejen hen til en Lynghøj og spejdede ud i det fjærne, indtil Aftenrøden var slukt. Undertiden kom den unge Præst Søndag Aften vandrende hen ad Vejen; saa løb hun ham i Møde, og de gik Haand i Haand over Broen og op til den blide Bedstemoder.

I Landsbyen hed det sig en Tid lang, at den unge Præst bejlede til den sorthaarede Pige paa Egegaard. Men de tog fejl; det var ikke ham, den unge Pige spejdede ud efter i Natten.

— — Ovre i Byen var der en Uge i Maj atter en Gang blevet holdt Landret; sex kongelige Trompetere og en hertugelig Hærpavkeslager vare redne igjennem Gaderne og havde forkyndt det, og man var strømmet til fra alle Sider, dels for at afgjøre gamle Trætter, dels for at stifte nye Rettigheder.

Hr. Hennike havde ogsaa været der. Han havde allerede tidligere godtgjort ved Vidner, at

hans nu myndige Søn af første Ægteskab for næsten ti Aar siden havde forladt Landet og var gaaet til Middelhavet paa en lybsk Koffardimand, og at man senere ikke havde hørt noget hverken til Skib eller Mandskab; nu havde han saa godt som Brev og Segl paa, at Junker Ditlev ved Landrettens Kjen- delse var erklæret for død, saa at altsaa Egegaard blev Faderens Arv og Eje.

Men der var noget andet, som Hr. Hennike vilde foretage sig i Staden. Der var dog noget paa Jorden, hvorved hans Sjæl hang; det var ikke hans andre Sønner, de to Ræve, der allerede nu førte Pisen blandt de livegne ligesom Fogeden; det var endnu bestandig Barnet med det sorte Haar, som lignede hans, og med hine Øjne, i hvilke et for længst blegnet Ansigt syntes at anklage ham. Var hun end voxet op til en slank Jomfru, Legen var endnu den samme; hun flyede endnu bestandigt sin vilde Gudfader, og han tørstede endnu bestandigt efter et venligt Ord fra hendes Mund. Men nu — Hr. Hennike, som var i Færd med at ride hjem, lod sin Ganger danse af Sted i Spring ved Tanken om det — nu skulde hun snart ikke længer kunne undslippe fra ham! Fru Benediktes Tunge var i de sidste Aar bleven mere og mere skarp og spids; Nøgleknippet til Kammer og Kjælder holdt hun saa fast med sine magre Fingre, at selv Hr. Hennike ikke vovede at rive det fra hende; men hendes Kjævebén traadte nu ogsaa spidst frem; hendes Talestrøm blev ofte

afbrudt af en dump Hoste, og det maatte synes uundgaaeligt, at næste Vaar kun en spøgelseagtig Efterklang af hendes huslige Regimente vilde skræmme Tyendet paa Trapperne og Gangene. Men heri saa' Hr. Hennike den lille Urt »Haab« spire frem; han vilde da lyse det Barn, som var det eneste, der laa ham paa Sinde, i Kuld og Kjøen; med hende alene vilde han da holde Hus paa sin nyerhvervede Ejendom, og hun skulde være hans Arving; de to Ræve kunde finde Underhold paa deres Moders Gods. Han havde allerede nu forhørt sig med Hensyn til det nødvendige Naadesbrev hos Hertugens Kansler, og han mente, at han ogsaa i denne Sag havde faaet et trøstefuldt Tilsgagn for det paakommende Tilfælde med paa Vejen.

Da Hr. Hennike havde tilbagelagt Halvdelen af Vejen, var han taget ind til en Nabo for at nyde sit andet Morgenmaaltid. »Hvad er der paa Færde med dig, Henne?« spurgte Naboen ham; »dit mørke Ansigt lyser jo som Lykken!« han skjænkede paany i det store Glas. Hr. Hennike drak; men han var ikke den Mand, som skulde røbe sine Tanker ved et Glas Vin. Snakke af Skole vilde han jo rigtig nok, men et andet Sted.

Med et muntert Nik svang han sig i Sadlen, og han red hurtigere og hurtigere, forbi Fru Benediktes Hus og saa hen ad Vejen til Egegaard. Da han kom til den smalle Træbro, blev Hesten sky og vilde ikke frem ad; men Rytteren trykkede sine

skarpe Sporer ind i Lysken paa den, saa den fløj over Broen med tordnende Hovslag, og en Flok sorte Krager, der havde bosat sig i Egetræstoppene siden Junker Ditlevs Bortgang, fløj skrigende op.

Det var med Besvær, at Hr. Hennike bragte sin Hest til at staa; saa raabte han: »Helvig! Helvig!« Og da hun kom og tøvende nærmede sig, greb han hendes Haand og trak den forskrækkede Pige ganske tæt hen til den uroligt stampende Hests Hove. I hans Ansigt, som var rødt af Vin og vildt Haab, straaledede de sorte Øjne, og medens hun ligesom bedøvet saa' op paa ham, overvældede han hende med dunkle og forvirrede Antydninger om sine Fremtidsdrømme. »Vær blot taalmodig, Helvig!« udbrød han. »Du skal ikke mere bo dernede, nej, du skal bo oppe i de store Stuer; de døde komme ikke igjen; men de dumme Billeder skulle bort; jeg vil ikke længer have de begravede Øjne om mig!« Saa vendte han pludselig Hesten og fór af Sted, saa hurtigt som han var kommen.

Den ranke Pige stod et Øjeblik og stirrede efter ham; saa flygtede hun tilbage til Huset. og kastede sig grædende for den gamle, halvblinde Kones Fod. Der var kun én Ting, hun havde hørt af sin Gudfaders forvirrede Tale; det forekom hende, at han havde meldt hende Junker Ditlevs Død.

Men Bedstemoderen strøg hendes sorte Krøller fra Panden. »Vær kun rolig, Helvig,« sagde hun; »Stillidsen har ikke sunget endnu.«

Og da Helvig svarede: »Bedstemoder, her er ingen Sangfugle længer; de sorte Krager have jo sønderrevet dem alle,« da løftede den gamle Kone sin Finger i Vejret, som om hun vilde pege op imod Solen, og sagde: »Nej, Helvig, ikke den; den er ikke Foder for Krager!«

*

*

*

Ikke længe efter, en Søndag Eftermiddag, da Fru Benedikte just havde brygget sig en Drik af Urter og stillet den hen til Afsvaling i det aabne Vindue, er en Rytter steget af sin Skimmel ude i Gaarden. Han har været ung endnu, men iført en Dragt, hvis Mage man kunde have sét nogle Aar tidligere hos fornemme Kjøbmænd i Hamburg eller Lübeck, da parisiske Moder endnu ikke havde gjort sig gjældende, men som vel endnu kunde være almindelig paa andre tydske Handelspladser. Hans store, lyse Skjæg naaede langt ned paa en mørk, maarskindsbræmmet Kappe, til hvilken den hvide Lærreds Halsdug var hæftet fast med en gylden Spang; men hans Hovedhaar under Hattens brede Rand syntes saa kort klippet, som i sin Tid Fru Benedikte havde tiltænkt. den lille Junker Ditlev det. Da han havde overladt sin Hest til en Dreng og gik op ad Husets Stentrappe, kunde man se, at der i hans Livbælte under Kappen sad et Par Pistoler, hvis Laase syntes at være lavede

efter den nyeste Opfindelse og desuden af særdeles kunstfærdigt Arbejde.

Med høflige, men kortfattede Ord spurgte han Slotsfruen, der traadte ham i Møde i Forsalen, om han ikke kunde faa hendes Ægteherre i Tale, og hun viste ham op i det øvre Stokværk, efter at hendes Øjne havde foretaget en hurtig Mønstring af ham. — — Hr. Hennike havde allerede fra den tidlige Morgenstund siddet oven paa i et Værelse, der ellers ikke blev benyttet, og regnet og sammenlignet de gamle Papirer fra Egegaard; i den ene Haand havde han en Pen, i den anden en stor, sælsomt formet Dobbelt nøgle, som kunde aabne og lukke alle Døre ovre paa Egegaard. Han støttede netop sit Hoved et Øjeblik med Haanden for at hvile efter det uvante Arbejde og stirrede med munter Mine ud i det tomme Værelse, hvis kalkede Vægge kun vare udstyrede med et Par ormstukne Arkivskabe. Han saa' vel i Tankerne to Grave; paa den enes tunge Ligstén var der fremstillet en mager Kvindeskikkelse med fast tillukkede Hænder og Navnet »Benedikte« mejslet oven over; den anden var uden Navn, langt borte paa den anden Side af Verdenshavet og ikke til at finde mellem de underlige Urter og Ranker, som groede hen over den. Da blev der banket paa Døren, og da han var faret op og havde udtalt Velkomstordet, traadte den fremmede ind til ham.

Fru Benedikte var bleven staaende nede ved Trappeopgangen; men hun anstrængte sig forgjæves

for at høre, hvad der blev forhandlet der oppe bag den tæt tillukkede Dør. En Gang hørte hun rigtig nok en Støj, som om nogen tog haardt paa en tung Stol eller med usikker Haand greb fat i dens Ryg; men herefter hørte hun kun en rolig ung Stemme, som syntes at svare hendes Ægteherres barske Røst. Hun var alt træt af den frugtesløse Lytten, da Døren der oppe blev aabnet, og hun hørte den unge Kjøbmand sige, i det han traadte ud: »Anstil kun Undersøgelser, I vil finde alle Dokumenter og Sigiller i Orden; men husk frem for al Ting paa, at I ikke skal underhandle med en fremmed, naar jeg kommer tilbage igjen i Morgen.«

Et Hosteanfald, som Fru Benedikte forgjæves søgte at undertrykke, drev hende fra hendes Post; men Rytteren, som allerede havde nærmet sig Trappen uden at blive ledsaget af Husets Herre, gik nu rask ned ad den og videre gennem Forhallen ud i Gaarden. Da et Vindpust bragte hans Kappe til at bugne ud, saa' man ikke længere de kostbare Pistoler i Livbæltet; et eller andet, et nuværende Forhold eller noget fordum skét, maatte have foranlediget, at han havde lagt dem til Side, medens han underhandlede med Godsets Herre, og siden havde ladet dem blive der tillige med visse Papirer. Hans Tanker og hans Hest førte ham til et gammelt ensomt Hus; maaske frygtede han ogsaa, at han vilde forskrække de Kvinder,

som boede i det, naar han efter den lige overstaaede Krigstid traadte ind til dem med Vaaben.

Hr. Hennike sad endnu i sit Arkivværelse og kastede sløve Blikke hen paa de efterladte Papirer, da Fru Benediktes Grynten lod sig høre paa Trappen uden for. Hun havde fra Vinduet spejdet efter den fremmede, hun havde sét ham bestige sin blommede Ganger og ride ud gennem Portbygningen ad Landevejen til; men hans Ansigt og Klædning havde ikke gjort noget bekjendt Indtryk paa hende. Nu traadte hun forpustet ind til sin Ægteherre. »Sidder du endnu stadig og gjør Beregninger over dit nye Arvegods?» spurgte hun skarpt.

Han lo. »Hvad vil du?» spurgte han kort.

»Der var en fremmed hos dig,« sagde hun; »hvem var det?»

Hr. Hennike sendte hende et mørkt Blik. »Gaa din Vej,« sagde han; »jeg trænger ikke til Kvindetunger her.«

Men hun vedblev: »Var det maaske én af de lybske Stadjunkere, hos hvem du har taget paa Borg? Gjør ikke Regning paa mit Landgilde!«

Hr. Hennike sprang op og slog med Næven i Bordet, saa det rungede. »En Stadjunker, Fru Benedikte? — For Djævlén, jeg vilde give dig med samt din Gaard for, at det havde været en af de Kræmmere! Dér, læs det!« raabte han og gav hende et af Dokumenterne. »Du skal ogsaa have lidt Fornøjelse!«

Og Fru Benedikte tog det og læste den ene

Linje efter den anden med sine nøgne Øjne; da hun var færdig, lagde hun det paa Bordet og sagde: »Du er og bliver en Pjalt, Hr. Hennike, men ikke den første, som er bleven fodret af sin Hustrus Haand.«

Et Øjeblik var der dødsstille i Stuen. Men da Fru Benedikte kastede et Blik paa sin Ægtefælles Aasyn, udstødte hun et skingrende Skrig og fór med Hænderne op over Hovedet, som om hun vilde værges sig mod Mord. Og dog havde Hr. Hennike ikke rørt et Lem, ja hans Arme hang ligesom lamslagne ved hans Side; det var kun hans Øjne, der havde forfærdet Kvinden, det var, som om en Afgrund havde aabnet sig i dem.

»Hvorfor skriger du?« sagde han; men det var, som om Ordene ikke vilde komme ud af den tørre Hals. »Læs det endnu en Gang, saa vil du se, at Skriften er forfalsket! Jeg har jaget Bedrageren væk; han vogter sig nok for at komme igjen.«

Men Fru Benedikte læste ikke Dokumentet igjen; hun saa' paa Hr. Hennike med sine smaa Øjne, som om hun vilde gjennembore ham lige til hans inderste Sjæl; saa løsede hun det tunge Nøgleknippe fra sit Bælte og forlod Værelset i Tavshed.

*

*

*

Uden for hvilede endnu den samme Sommerdag over Skov og Eng; dog Solen sank efterhaanden, og Skyggerne af Egegaards to takkede Gavle strakte sig allerede helt over til Ringgravens anden Bred; men de mægtige Ege straaledede endnu helt ned til Roden i Solens varme, gyldne Skjær.

Den lyshaarede Rytters Skimmel stod med sænket Hoved bunden til en af Husets Murringe, og han traadte just selv ud af Døren og med ham Helvigs jomfruelige Skikkelse. Rytteren løste sin Hest; saa tog de hver paa sin Side fat paa Tømmen og vandrede med det roligt følgende Dyr over Vindebroen for at anbringe det i et af Skurene uden for. De to smukke, unge Folk gik tavse ved hinandens Side; men Pigens Ansigt blussede af Glæde, og der var en stille Glans i hendes Øjne; hen over Hesten saa' hun af og til paa Rytteren som en Brud paa sin længe ventede Brudgom.

Da de havde anbragt Dyret i den faldefærdige Bygning og atter traadte ud i det fri, hvilede der tunge Tanker paa den unge Rytters Pande. »Nej, Helvig,« sagde han til den unge Pige, der bekymret betragtede ham; »det er ikke for min Arvelods Skyld; jeg bringer en Tidende, som er alvorsfuld for os begge.«

Og da hun bævede sagte, tilføjede han: »Lad os gaa hen til ét af vore gamle Yndlingssteder, Helvig; vær blot ikke bange; min Haand skal holde dig saa meget des sikrere!«

De gik forbi Ringgraven, hen ad Skovleddet til, og vare snart forsvundne i Skovens Skygge.

— — Saa er der vel gaaet over en Time, og Egegaard har ligget ensom ligesom i en fortryllet Søvn. Skyggerne udbredte sig sagte, medens Himlens Lys blegnede.

Og da de to ungdommelige Skikkelser ved det sidste Aftenskjær kom ud af Skovens Mørke, da har Pigen med de sorte Fletninger været bleg som en Lilje, og hendes blaa Øjne have været meget store og fulde af Taarer. Med sænket Hoved gik hun ved Siden af sin alvorlige Fælle. »Er det ganske og aldeles tilforladelig sandt?« spurgte hun sagte.

Den unge Rytter havde grebet hendes Haand, som om han dog ikke vilde give Slip paa hende. »For den rige Handelsherre, som uden at være kjendt forskede efter sin Faders og sin Slægts Skæbne, har man ikke fortiet noget,« svarede han.

I Tavshed vandrede de over Vindebroen hen imod Huset; da talte han atter: »Det er sent, og vi maa skaane Alderdommens knappe Søvn; men i Morgen vil den gamle Kone der inde stadfæste det, det er jeg sikker paa.«

Hun bøjede Hovedet endnu dybere, og som i Ydmyghed drog hun hans Haand op til sin Mund. »Min Broder!« sagde hun; det kom kun som et Pust fra hendes Læber.

*

*

*

Man havde redet et Natteleje for Gæsten oppe i det Kammer ved Siden af Riddersalen, hvor han en Gang havde udstødt sit første Skrig og hans Moder draget sit sidste Aandedræt. Men hans Leje var urørt; han stod ved det aabne Vindue og saa' ud over Skovlysningen paa den anden Side af Ringgraven. Det var en lysegraa, lummer Sommernat; intet rørte sig uden for, man hørte hverken noget Dyr snige sig af Sted eller nogen Fugl flagre; men saa brusede Trætoppene pludselig, som om de trak Vejret dybt, og bag ham i Huset var det, som om alle Dørgreb bleve berørte. Det Lys, man havde givet ham med, blussede op og sluktes, medens samtidigt den Dør, som gennem en Række andre Kamre førte ud til Forstuen i det øverste Stokværk, sprang op. Han traadte tilbage og kastede et spejdende Blik ind i Værelserne ved Siden af; saa trak han den aabne Dør til og drejede ligesom uvilkaarligt den rustne Nøgle om i Laasen.

Atter sank Hus og Skov hen i den lumre Tavshed, og atter stod han halvt vaagen, halvt drømmende ved det aabne Vindue. Klokken i Husets Gavl havde allerede for længe siden slaaet tolv, nu hørte man ikke andet end de ensformige Ryk af Jærnhjulene og Urloddernes Drag i Kjæderne der oppe i Urkassen. Da lød der endelig igjen et drønende Klokkeslag; Junkeren vendte sig bort fra Vinduet og lyttede. Der fulgte ikke flere Slag, Klokken havde slaaet et. Men ved Siden af

i Riddersalen var der nu ligesom en Brusen af Kvindeklæder, og han hørte tydeligt en angestkvalt Stemme sige: »Ditlev! Ditlev!«

Da han rev Salsdøren op, saa' han i det naturlige Skjær, som trængte gennem Vinduerne, en hvidklædt Kvindeskikkelse, der udstrakte sine Arme imod ham.

Han studsede, men kun et Øjeblik; saa traadte han hurtigt hen imod hende. »Er det dig, Helvig?« udbrød han, da en varm Haand greb fat om hans; »Hvad er der i Vejen? Hvad har drevet dig op her i den øde Sal midt om Natten?«

Hun saa' sig ængsteligt om. »Klokkens Slag lød saa frygteligt; jeg vilde her op til dig; jeg var til Mode, som om du var truet af en Ulykke her i Huset!«

Han støttede hende blidt med sin Arm. »Du drømmer, Helvig!« sagde han; »hvad ondt skulde der vederfares mig i min Moders Hus?«

»Det véd jeg ikke, Ditlev; men lad mig blive hos dig. Sommernatten er jo snart gaaet.«

»Ikke blot Sommernatten; bliv altid hos mig, Helvig!«

»Ja, altid, hvis du ønsker det.«

Hun gik med ham hen til en af de gamle Stole, der endnu stod foran hans Moders Billede, hvor de en Gang havde sat den. Han skulde nu hvile sig efter Rejsen. Da han føjede hende, trak hun en Skammel frem og satte sig ved hans Fod og hvilede sit Hoved i hans Hænder. Og da han

saa syntes at drage sin Aande som i en let Søvn, sagde hun ligesom drømmende: »Min Broder! Min kjære Broder!«

Men han sov ikke; han bøjede sig ned til hende og hviskede: »Min elskede Søster!«

Saa løftede hun atter sit Hoved lidt op fra sin Broders Haand. »Hvor det er underligt, Ditlev,« sagde hun; »det er mørkt; men jeg kan tydeligt se din Moders Billede; hun ser venligt paa os!«

»Ja, Helvig, meget venligt.«

Saa tav de. De vare lige ved at sove; da lyttede Helvig pludselig og udbrød: »Hvad var det, Ditlev?«

»Jeg hørte ikke noget.«

»Jo! Dér er det igjen; kan du ikke høre det? Der var nogen, som tog i Kammerdøren der inde!«

Junkeren havde rejst sig op. »Døren er laaset,« sagde han.

Alt var blevet stille igjen. De hørte ikke nogen Lyd; det havde maaske kun været Vinden. Helvig lagde atter sit Hoved paa sin Broders Hænder; saa tav de begge, betagne af en pludselig Slummer.

Men Natten var endnu ikke forbi, og ikke alle sov i dette Hus. Hvis noget andet Øre havde lyttet, saa maatte det have hørt Døren fra Forhallen ind til Vinterstuen blive sagte aabnet, og derpaa lige saa sagte, usikre Skridt fra denne Stue hen til Salsdøren.

Denne blev aabnet lydløst, og der var noget,

som nærmede sig til de sovende, i det det gik forsigtigt hen imod Kammerdøren; men det naaede den ikke; et Skrig saa dumpt, som om det kom fra et forfærdet Dyrs Bryst, afbrød Nattens Stilhed.

Helvig var faret op, som om hun vilde dække sin Broder med sit eget Legem; men det var ikke længer nødvendigt; hun saa' en vaklende Skikkelse gribe for sig med begge Arme og derpaa styrte om med et tungt Fald. Paa samme Tid lød der en Klirren, som om et Vaaben blev slynget hen ad Gulvet lige til deres Fødder.

Helvig slog sine Arme om Junkerens Hals. »Ditlev, Ditlev!« hviskede hun. Men han svarede ikke; han havde bukket sig ned og søgte efter noget paa Gulvet. Da han havde faaet fat i det Vaaben, som laa under deres Stol, og hans Fingre rørte ved Laasen, fór han sammen og rystede som en febersyg. Saa sprang han op, og idet han lagde sin Arm fast om Helvig, trak han hende med sig ind i Kammeret og videre frem, efter at han havde lukket Døren op, gennem de andre Kamre, ud i Forstuen og ned ad Vindeltrappen.

»Hvem var det?« udbrød hun, da de forpustede vare komne ned i det nederste Stokværk. »Han vilde dræbe dig, Ditlev!«

»Jeg véd det ikke; spørg mig ikke, Helvig; der er kun én Ting, som jeg vil vide nu! — Men jeg skal aldrig gjøre Fordring paa Arven efter min Moder.«

Han trak hende atter med sig, indtil de kom

ind i Bedstemoderens Sovekammer og stod ved den slumrende gamle Kones Seng.

De hørte ikke de ilsomme Trin ude paa Vindebroen og saa' ikke den flygtende Skikkelse, som forsvandt paa den anden Side af den i Egetræernes natlige Skygge.

*

*

*

Hr. Hennike fik Ret; den lyshaarede Rytter kom ikke til Gaarden igjen, hvor ivrigt end Fru Benedikte spejdede ud efter ham. Men med førstnævnte maatte der være sket forunderlige Ting; thi da Pigen som sædvanligt kom ind til hans Seng med Morgensuppen, laa der en Mand med hvidt Haar og indfaldet Ansigt; men da hun vilde styrte ud igjen med et Skrig, var det hendes Herres Stemme, som kaldte hende tilbage og dernæst bød hende, Taabe som hun var, at gaa Fanden i Vold med sin Suppe.

I flere Uger har han siddet i det uhyggelige Kammer, indtil en Morgenstund Klokkeklangen fra Landsbyen ved Egegaard lød over til ham, hvilken man kun sjældent kunde høre paa Grund af den mellemliggende Skov. Da har han lyttet og spurgt Fogeden, som just traadte ind, hvem der blev begravet. Og da denne berettede ham, at det var den gamle Skovriderenke fra Egegaard, er han bleven meget vred, fordi man ikkê havde meldt

ham noget derom, men har derpaa pludselig udtalt Navnet »Helvig« og befalet at sadle hans Hest. Men han er ikke kommen af Sted; Gaarddrengen har timevis ført den optømmede Hest omkring i Gaarden, indtil den endelig maatte sadles af igjen. Og ligesaa gik det den næste og den tredje Morgen.

Men siden skete det en Dag, at Hovbonden Forthmann, som gik og trak en blanklødet Ko, saa' en oldingeagtig Rytterskikkelse sprænge over Vindebroen op til Egegaard og staa af Hesten uden for Bygningen.

Hovbonden rystede paa Hovedet; han kunde ikke tænke sig, hvad Manden vilde der; for der boede ikke mere nogen der inde; Grethe havde tre Gange været der med Morgenmælken; men hun havde forgjæves banket paa alle Døre.

Heller ikke nu kunde man spore noget levende Væsen der; selv de sorte Krager maatte være fløjede ud for at søge Føde.

Men Rytteren havde lukket Hoveddøren op med sin tunge Dobbelt nøgle. Fra Forhallen var han gaaet igjennem alle Rum i Underbygningen; men der fandtes ikke andet end de stumme Redskaber, som de to Kvinder fordum havde betjent sig af til deres ensomme Liv. Da han var kommen tilbage til Forstuen, er han bleven staaende ved Trappen, som om han ogsaa maatte op ad dens Trin; men han har kun sat sin Fod paa det nederste og med hæs Stemme raabt et Navn op i det øverste Stokværk. Men da der kun kom en dump

Gjenlyd tilbage, har han, som greben brat af Forfærdelse, forladt Huset og Gaarden; men Hesten er gaaet langsommere og langsommere, og Rytteren har sét mere og mere affældig ud.

Det gamle Hus inden for Ringgraven laa atter stille og afsluttet; kun Kragerne vendte tilbage, da det blev Aften, og larmede en Tid lang, førend de satte sig til at sove i Egetræernes Toppe.

*

*

*

Hr. Hennikes Ønsker vare gaacde i Opfyldelse; Junker Ditlev var ved Landrettens Kjendelse erklæret for død; Fru Benedikte laa under sin tunge Ligsten. Men Hr. Hennike har været en knust Mand. De to Ræve, som efterhaanden vare voxede op til et Par bredskuldrede, gjerrige Pebersvende, drev baade den ene og den anden Gaard. De pløjede og høstede og puttede Indtægterne for Kornet i Lommen, uden at Hr. Hennike gjorde nogen Indvending. Han har aldrig siden bestaget nogen Hest; men med bestemte Mellemrum er han vandret til Egegaard, støttet til sin Stok. Huset har han aldrig mere betraadt; men han har ofte siddet paa den lille Bænk under Egetræerne og ligesom forventningsfuldt sét hen imod Huset, som om han troede, at dets Dør hvert Øjeblik vilde blive aabnet. Kun naar Gavlurets Slag har tonet, har han ligesom forskrækket sét op; thi Uret slog nu som før; han

har selv betalt Landsbyens Klokker en høj Løn for at holde Værket oppe paa det forfaldne Loft i Gang. Naar Landsbyens Folk kom hjem fra Marken og gik her forbi, have de frygtsomt vist hverandre den ubevægelige Olding og hemmeligt hviskende fortsat deres Vej; thi et usikkert, men grueligt Rygte er løbet omkring i Landsbystuerne; det har meldt, at det var den døde Frues Skyggehænder, som havde brudt Hr. Hennikes Kraft.

Og i denne Ensomhed har han naaet Menne-
skelivets yderste Grænse.

Men af Helvig og den lyshaarede Rytter er
hvert Spor gaaet tabt.

I Solskin.

1920s

I.

Stærerne muntrede sig i de højeste Grene af Ahorntræet, som stod paa Husets Haveside. Ellers var alt stille; thi det var en Sommereftermiddag mellem ét og to.

Ud af Havestuedøren traadte en ung Rytter-officér i hvid Gala-Uniform og med den lille trekantede Fjederhat paa Snur; han saa' sig om til alle Sider i Havens Gange, saa svingede han sin tynde Stok sirligt mellem Fingrene og lyttede op mod et aabent Vindue i det øverste Stokværk, hvorfra man med smaa Pavser tydeligt kunde høre to gamle Herrers Stemmer og Klirren af hollandske Kaffekopper. Som én, der gaar noget behageligt i Møde, smilede den unge Mand, i det han langsomt gik ned ad den lille Havetrappe. Muslingskallerne, med hvilke den brede Gang var bestrøet, klirrede mod hans brede Sporer; men snart gik han forsigtigt, som om han vilde undgaa at vække nogens Opmærksomhed. — Alligevel syntes det ikke at forstyrre ham, at en ung Mand i borgerlig Dragt, med omhyggeligt pudret Frisure kom ham i Møde fra én af Sidegangene. Et Ud-

tryk af broderlig, næsten kjærlig Tillid viste sig i begges Ansigt, da de tavse gav hinanden Haanden. »Syndikus er der oppe; de gamle Herrer sidde ved Tokadiljebordet,« sagde han, idet han tog et stort Guldur frem, »I har hele to Timer! Gaa kun, du kan hjælpe hende med Regnskabet.« Med disse Ord pegede han ud ad Stien, hen imod et Trælysthus, der var bygget paa Pæle over en Flod, som strømmede forbi neden for Haven.

»Tak, Fritz. Du kommer da vel ud til os?«

Den anden rystede paa Hovedet. »Det er Postdag i Dag,« sagde han og gik hen imod Huset. Den unge Officér havde taget sin Hat i Haanden, og medens han nu gik ned ad Stien, lod han Solen skinne frit paa sin høje Pande og sit sorte, upudrede Haar. Saaledes var han snart naaet ind i Skyggen af den lille Pavillon, som laa imod Øst.

Den ene Fløjdør stod aaben; han traadte forsigtigt hen paa Tærskelen. Men Jalusierne syntes at være lukkede paa alle Sider; der var saa halvmørkt der inde, at det varede en rum Tid, inden hans Øjne, som lige nu havde vænnet sig til det klare Solskin, formaaede at opfatte en ungdommelig Pigeskikkelse, der sad midt i Værelset ved et lille Marmorbord og med sikker Haand førte det ene Tal efter det andet ind i en Foliant, som laa foran hende. Den unge Officér betragtede med tilbageholdt Aandedræt det lille pudrede Hoved, som svævede over Bogens hvide Blade og harmonisk

bevægedes frem og tilbage som styret af Pennens Træk. Da der saa var gaaet nogen Tid, trak han sin Kaarde en Haandsbred op af Skeden og lod den falde tilbage med et Stød, saa det gav en sagte Klang. Et Smil viste sig om den unge Piges Mund, og de mørke Øjenhaar hævede sig lidt fra Kinderne; men saa, ligesom om hun havde betænkt sig, strøg hun blot sin amarantfarvede Morgenkjoles Ærme til Side og dyppede paa ny Pennen.

Da hun slet ikke vilde se op, gjorde Officeren et Skridt ind i Værelset og trak tavs Pennen bort mellem hendes Fingre, saa der kom Blæk paa Neglen.

»Hr. Kaptejn!« udbrød hun og strakte sin Haand ud imod ham. Hun havde kastet Hovedet tilbage, og to mørkegraa Øjne vare fæstede paa ham med et Udtryk af ikke alt for alvorlig Vrede.

Han plukkede et Drueblad paa Espalieret og tørrede omhyggeligt Blækket af hendes Fingre. Hun lod ham roligt gjøre det; men saa tog hun Pennen og begyndte igjen at arbejde.

»Du kan regne en anden Gang, lille Franciska!« sagde den unge Mand.

Hun rystedet paa Hovedet. »I Morgen er det Klosterafregningsdag; jeg maa gjøre det færdigt.« Og hun fortsatte sit Arbejde.

»Du er en Pennehelt!«

»Jeg er en Kjøbmandsdatter!«

Han lo.

»Lad være at le! Du véd, at vi egentlig ikke kunne lide Soldater.«

»Vi? Hvad er det for nogle vi?«

»Aa, Konstantin,« — hun lod adderende Pennen gaa ned langs med Talrækkerne — »vi, hele Firmaet!«

»Ogsaa du, Franciska?«

»Aa! jeg« — — Og hun lod Pennen falde og kastede sig til hans Bryst, saa en let Puddersky rejste sig over deres Hoveder. Hun strøg med Haanden hen over hans skinnende sorte Haar. »Hvor du er forfængelig!« sagde hun, idet hun betragtede den smukke unge Mand med et Udtryk af stolt Velbehag.

Man hørte Lyden af Militærmusik fra Byen. Den unge Kaptejns Øjne lyste. »Det er mit Regiment!« sagde han og holdt den unge Pige op til sig med begge sine Arme.

Hun bøjede smilende Overkroppen bort fra ham. »Men det hjælper dig altsammen ingen Ting!«

»Hvad skal det da blive til?«

Hun hævede sig op paa Taaspidserne og sagde: »Til Bryllup!«

»Men Firmaet, Franciska?«

»Jeg er min Faders Datter.« Og hun saa' paa ham med sine kloge Øjne.

I dette Øjeblik trængte, tilsyneladende i umiddelbar Nærhed, Lyden af en haard Stemme over til dem fra Husets øverste Stokværk. Stærerne fløj

skrigende gennem Haven; den unge Officér omfav-
nede med en uvilkaarlig Bevægelse den unge Pige
fastere. »Hvad gaar der ad dig?« sagde hun. »De
gamle Herrer have spillet deres første Parti; nu
staa de ved Vinduet, og Fader spaar, hvordan
Vejret bliver i næste Uge.«

Han saa' gennem Døren ud paa den solbeskin-
nede Have. »Jeg har dig,« sagde han. »Det maa
ikke blive anderledes.«

Hun bevægede tavs sit Hoved nogle Gange
frem og tilbage; saa rev hun sig løs og skubbede
ham blidt hen imod Døren. »Gaa saa!« sagde hun.
»Jeg kommer snart; jeg skal ikke lade dig være
alene.«

Han tog hendes fine lille Ansigt imellem Hæn-
derne og kyssede hende. Saa gik han ud af
Døren og ad en Sti til den ene Side, derpaa
langs med Ligustergærdet, som skilte den dybere
liggende Flodbred fra Haven. Medens hans Øjne
fulgte Vandets ustandselige Løb, kom han til en
Plads, hvor der stod en Flora-Statue af Marmor midt
imellem omhyggeligt klippede Buxbom-Arabesker.
Porcellænsskaar og Glaskoralbaand, som vare an-
bragte mellem Snirklerne, lyste sirligt mellem alt
det grønne; et stærkt Aroma fyldte Luften, hist og
her blandet med Duften af Provinsroser, der stod
ved Havemuren for Enden af Stien. I Hjørnet
mellem Muren og Ligusterhegnet var der et Lysthus
med yppigt voxende Gedeblad. Kaptejnen spændte
sin Kaarde af og satte sig paa en lille Bænk. Saa

begyndte han med Spidsen af sin Stok at tegne det ene Bogstav efter det andet paa Jorden, men slettede dem stadigt ud igjen, som om de kunde røbe en Hemmelighed. Det blev han ved med i nogen Tid, indtil hans Øjne faldt paa Skyggen af en Gedebladsranke, paa hvis Ende han tydeligt kunde se Blomstens fine Rør; da han vedblev at stirre derpaa, saa' han Skyggen af noget levende, som langsomt krøb op ad Stængelen. Et Øjeblik saa' han til, men saa rejste han sig og spejdede ind i Rankernes Virvar for at opdage den truede Blomst og slaa Krybet ned. Men Solstraalerne brødes mellem Bladene og blændede ham, saa han maatte vende sine Øjne bort. — Da han atter havde sat sig paa Bænken, saa' han ligesom før Ranken tegnet skarpt og tydeligt paa den solbeskinnede Jord; men mellem Skyggeblomstens smækre Kalke hang der nu en mørk Masse, som ved Trækninger fra Tid til anden røbede en ivrig dyrisk Virksomhed. Han vidste ikke, hvad det egentlig var, han følte, han stødte efter den arbejdende Klump med sin Stok; men Sommer vinden fór gennem Grenene over ham, og Skyggerne smuttede ind imellem hverandre og undgik ham. Han blev ivrig; han skilte Knæene ad og vilde lige til at lange ud til et nyt Stød, da Spidsen af en ung Piges Silkesko viste sig i Solskinnet foran ham.

Han saa' op, Franciska stod for ham; bag Øret havde hun en Fjerpen, hvis hvide Fane stod ud fra det pudrede Hoved som en Duevinge. Hun

lo, temmelig længe; først uhørligt, man saa' det kun. Han lænede sig tilbage og betragtede hende med Henrykkelse; hun lo saa let, saa ukunstlet, Latteren løb hen over hende som et Vindpust over Søen; saaledes kunde ingen anden le.

»Hvad er det, du bestiller?« udbrød hun endelig.

»Ingen Ting, Franciska, jeg fægter med Skyggerne.«

»Det skal du lade være med.«

Han vilde tage hendes Haand; men hun saa' i samme Øjeblik hen imod Havemuren og tog en lille Kniv op af Lommen, med hvilken hun gav sig til at skære de udsprungne Roser af Buskene. »Jeg skal lave Potpourri i Aften,« sagde hun, medens hun omhyggeligt samlede Roserne i en lille Bunke paa Jorden.

Han saa' taalmodigt til; han vidste nok, at man maatte lade hende have sin frie Vilje.

»Og saa?« sagde han, efter at hun havde lukket Kniven og ladet den glide ned i Lommen.

»Saa, Konstantin? — — Saa skal vi være sammen og høre Timerne slaa.« — Og saaledes skete det. Lige over for dem i Citronpæretræet fløj Bogfinken op og ned, og de hørte dens Unger pippe dybt inde i Løvet; saa hørte de halvt ubevidst det forbirindende Vands Hulken; af og til svævede en Kaprifolieblomst ned for deres Fod, og hvert Kvartér slog Amsterdamer-Spilleuret ovre i Huset. De vare blevne ganske tavse. Men Trangen

til at høre det elskede Navn lydeligt udtalt betog den unge Mand, — »Franciska!« sagde han halv højt.

»Konstantin!«

Og som om hendes Stemme efter den lange Tavshed overraskede ham og nu først aabenbarede sin Klangs Hemmelighed, sagde han: »Du burde synge, Franciska!«

Hun rystede paa Hovedet. »Du véd nok, at det ikke passer sig for borgerlige Piger!«

Han tav et Øjeblik; saa greb han hendes Haand og sagde: »Tal ikke saaledes! Ikke en Gang for Spøg. Du har jo haft Timer hos Kantoren. Hvad er der i Vejen?«

Hun saa' alvorligt paa ham; men der kom snart en munter Glans i hendes Øjne. »Nej,« udbrød hun, »se ikke saa mørk ud! Jeg skal sige dig det — jeg regner for godt!«

Han lo, og hun lo med. »Er du ikke for klog for mig, Franciska?«

»Maaske!« sagde hun, — og hendes Stemme fik pludselig en dyb, kjærlig Klang, medens hun sagde det. — »Du véd endnu slet ikke, hvorledes! Da du blev forsat her til Byen og saa begyndte at komme til min Broder Fritz, var jeg en lille Pige, som endnu havde to Skoleaar for sig. Naar jeg kom hjem om Eftermiddagen, listede jeg mig ofte op i Salen og stod og saa' paa eders Fægteøvelser. Men du vilde ikke lægge Mærke til mig. En Gang, da din Floret ramte mit Forklæde, sagde du endogsaa: »Sæt dig hen ved Vinduet, Barn!« Du véd

vist ikke, hvor slemme de Ord var! — Men saa begyndte jeg at gruble paa al Slags List. Naar der var Nabobørn hos mig, søgte jeg ved én af de andre Pigers Hjælp — selv kunde jeg ikke have gjort det — at faa dig til at tage Del i vore Lege; og naar du saa stod i vore Rækker, —«

»Hvad saa, Franciska?«

»Saa løb jeg saa ofte forbi dig, at du dog til sidst maatte faa fat i min hvide Kjole.«

Hun var bleven blussende rød. Han lagde sine Fingre mellem hendes og holdt hende fast omsluttet. Efter en Stund saa' hun undselig op til ham og spurgte: »Mærkede du da ikke noget?«

»Jo, endelig en Gang!« svarede han, »du blev jo endelig en Gang stor.«

»Og saa — hvorledes kom det saa over dig?«

Han saa' paa hende, som om han vilde spørge hendes Ansigt, om han maatte tale. »Hvem véd, om det var kommet nogen Sinde!« sagde han; »men den værdige Fru Syndica sagde en Gang —«

»Saa tal dog, Konstantin!«

»Nej; gjør mig den Tjeneste og gaa først en Gang ned ad Stien!«

Hun gjorde det. Efter at hun havde samlet de afskaarne Roser i sit Forklæde, gik hun uden at sige et Ord op til Havehuset og traadte kort efter ud ad Døren igjen med tomme Hænder. — Hun havde sirlige Fødder og gik behændigt paa dem; men under Gangen stødte hendes Knæer næsten umærkeligt mod Kjolen. Den unge Mand

fulgte denne Bevægelse med de lykkeligste Øjne, hvor lidet skjøn den end maaske var; han mærkede næppe, at den elskede atter stod foran ham. »Naa,« sagde hun, »hvad sagde saa den værdige Fru Syndica? Eller var det én af hendes syv Døtre?«

»Hun sagde« — han lod sine Øjne glide langsomt hen over den fine Skikkelse — »hun sagde: »Jomfru Franciska er en behagelig Person; men hun gaar som en Vipstjært!«

»Aa, du!« — Franciska lagde sine Hænder paa Ryggen og saa' glædestraalende ned paa ham.

»Siden den Tid,« vedblev han, »kunde jeg ikke ryste det af mig; overalt har jeg i Tankerne sét dig gaa og sysle.«

Hun stod endnu stadigt foran ham, tavs og ubevægelig.

»Hvad gaar der ad dig?« spurgte han. »Du ser saa stolt og fornem ud.«

»Hun sagde: »Det er Lykken!«

»Aa, en Verden af Lykke!« og han drog hende ned til sig.

2.

Det var en anden Tid; vel over tresindstyve Aar senere. Men det var atter en Sommereftermiddag, og Roserne blomstrede ogsaa som den Gang. — I Værelset ovenpaa, som vendte ud til Haven, sad en gammel Kone. Paa sit Skjød, over

hvilket hun havde bredt et hvidt Lommetørklæde, holdt hun en dampende Kaffekop; dog syntes hun i Dag at glemme den vante Drik; thi kun sjældent og ligesom i Tanker førte hun Koppen til Munden.

Ikke langt derfra, lige over for Sofaen, sad hendes Sønnesøn, en Mand, der endnu næppe var ude over sin blomstrende Ungdomsalder. Han støttede Hovedet med Haanden og saa' paa de smaa sølvindfattede Familiebilleder, som hang over Sofaen. Hans Bedstefader, hans Oldeforældre, Tante Franciska, Bedstefaderens Søster — de vare døde for længe siden, han havde ikke kjendt dem. Nu lod han Øjnene vandre fra den ene til den anden, som han saa ofte havde gjort, naar han og Bedstemoderen sad sammen der oppe i den stille Eftermiddagsstund. Farverne i Tante Franciskas Billede syntes mindst blegede, skjønt hun var død før sine Forældre og længe før sin Broder. Den røde Rose i den hvide Pudderfrisure saa' ud, som om den lige var plukket, og paa det amarantfarvede Kjoleliv tegnede der sig tydeligt en blaa Medaillon, der fra Halsen hang ned paa Brystet i et mørkt Baand. Han kunde ikke vende sine Øjne bort fra disse tarvelige Spor af et tidligt udslukt Liv; han saa' næsten med Inderlighed paa det fine, blege Ansigt. Haven viste sig for hans Fantasi, saaledes som han havde sét den som Dreng; han saa' hende vandre omkring i den mellem de sælsomme Buxbomrabatter; han hørte hendes Sko knirke paa de med Muslingskaller bestrøede Stier, og hendes

Kjoles Brusen. Men den Skikkelse, han havde manet frem, var alene, tryllet fast til den lille grønne Plet, som han saa' i Fantasien. Dem, der en Gang havde færdedes sammen med hende, hendes Legefæller, Døtrene fra de gamle mørke Patricierhuse, hendes Ven, som spejdede efter hende mellem Havens Buske, dem mægtede han ikke at fremmane. »Hvem véd noget om dem?« sagde han hen for sig; den lille Medaillon forekom ham at være et Segl paa den forlængst afdøde Piges Bryst.

Bedstemoderen satte sin Kop i Vindueskarmen; hun havde hørt ham sige noget. »Har du været i vor Familiebegravelse, Martin?« spurgte hun, »er Reparationen snart tilendebragt?«

»Ja, Bedstemoder.«

»Det maa bringes i Orden altsammen; i vor Familie have vi altid holdt paa Reputation.«

»Det kommer ogsaa i Orden altsammen,« svarede Sønnesønnen; »men der var en Kiste, som styrtede ned, og det trak Tiden noget ud.«

»Ere Jærnstængerne da rustede i Stykker?«

»Nej. Den stod bagest, ved Siden af Gitret; der er dryppet Vand ned paa den.«

»Det maa være Tante Franciskas,« sagde Bedstemoderen efter at have betænkt sig lidt. — »Laa der en Krans paa den?«

Martin saa' paa sin Bedstemoder. »En Krans? — — Det véd jeg ikke; den er vel ogsaa fortæret af Tiden.«

Den gamle Kone nikkede langsomt med Hovedet og stirrede et Øjeblik lige hen for sig. »Ja, ja!« sagde hun næsten skamfuldt, »det er jo rigtig nok over halvtredsindstyve Aar siden hun blev begravet. Hendes Vifte, den med Emaillé og Pailletter, ligger endnu ovre i Salen i Spejlskommoden; men jeg kunde ikke finde den i Gaar.«

Sønnesønnen formaaede ikke at undertrykke et Smil. Bedstemoderen lagde Mærke til det og sagde: »Din Vildkat af en Kjæreste har vel igjen rodet i mine Sager. Dem skulde I ikke bruge til eders Narrestreger!«

»Men Bedstemoder, var hun ikke dejlig, da hun forleden Aften spaserede gennem Haven i dit Fiskebenssskjørt? I vilde alle være blevne skinsyge, dersom hun *anno* halvfems var traadt saadan ind i jert Lysthus!«

»Du er en forfængelig Dreng, Martin!«

»Ja,« vedblev han, »de fremmede brune Øjne, dem har hun nu en Gang; de komme nu uden Naade og Barmhjærtighed ind i Familien!«

»Naa, saa,« svarede Bedstemoderen, »brune Øjne ere gode nok, naar blot et godt Hjærte straalér ud af dem. — Men Viften skal hun holde i Ære! Den brugte Tante Franciska ved din Bedstefaders Bryllup, og jeg synes endnu, jeg kan se hende med den mørkerøde Rose i Haaret. Hun levede ikke meget længe efter den Tid. — Der var stor Kjærlighed mellem de Søsken; hun forærede ogsaa den Gang Broderen sit Portræt, og saa længe din

Bestefader levede, gjemte han det i sit Schatol. — Senere hængte vi det her ind ved Siden af ham og Forældrene.«

»Hun var vist smuk, Bedstemoder?« spurgte Martin, idet han betragtede Billedet.

Bedstemoderen syntes kun halvt at høre, hvad han sagde. »Hun var et klogt Fruentimmer,« sagde hun, »og meget dygtig med sin Pen. Medens din Bedstefader var i Marseille, og vel ogsaa senere, hjalp hun hvert Aar sin gamle Fader med at skrive Klosterregningerne ud; for han var Klosterforstander og senere Raadmand, før han blev anden Borgmester. — Hun havde ogsaa en rank, velproportioneret Figur, og din Bedstefader plejede undertiden at drille hende med hendes fine Hænder. Men hun har aldrig villet gifte sig.«

»Fandtes der da den Gang ingen unge Mænd i Byen, eller syntes hun ikke om sine Bejlere?«

»Det,« svarede Bedstemoderen, idet hun strøg sig hen over Skjødets Hænderne, »det har hun taget med i sin Grav, mit kjære Barn. — Man siger nok, at der en Gang var én, hun holdt af; — Gud maa vide det! Han var en Ven af din Bedstefader og et reputérligt Menneske. Men han var Officér og Adelsmand, og din Oldefader havde altid meget mod de militære. — Ved din Bedstefaders Bryllup dansede de sammen, og jeg husker nok, at det var et smukt Par. Folk kaldte ham aldrig andet end Franskmanden; for han havde ravnsort Haar, som han kun sjældent lod pudre,

naar han ikke var i Tjeneste. Men det var sidste Gang; kort efter tog han sin Afsked og købte sig et lille Gods langt herfra; dér levede han endnu nogen Tid efter din Bedstefaders Død med en ugift Søster.«

Sønnesønnen afbrød hende. »Den Gang maa det have været noget anderledes fat med Hjertesager,« sagde han tankefuldt.

»Anderledes fat,« gjentog Bedstemoderen, idet hun et Øjeblik søgte at gjengive sit Legem en ungdommelig Holdning. »Vi havde lige saa meget Hjærte som I og have maattet lide vor Del for det. — Men,« vedblev hun roligere, »hvad vide I unge Folk ogsaa om, hvorledes det var fat den Gang? I have ikke følt den haarde Haand over jer; I vide ikke, hvor vi bleve stille som Mus ved vore Lege, naar vi blot hørte vor Faders Spansk-rørsstok slaa mod Stenene langt borte.«

Martin sprang op og greb sin Bedstemoders Hænder.

»Naa,« sagde hun, »det er maaske bedre, som det er nu. I ere lykkelige Børn; men din Bedstefaders Søster levede i de gode gamle Dage. — Da vi efter vort Bryllup boede i det nederste Stokværk her i Huset, kom hun ofte ned til os; hun sad ogsaa tit timevis i Kontoret hos din Bedstefader og hjalp ham med hans Skriverier. I det sidste Aar, hun levede, da hendes Kræfter begyndte at tage af, faldt hun undertiden i Søvn over sine Regnskabsbøger. Saa sad din Bedstefader og ar-

bejdede stille lige over for hende ved den anden Side af Pulten, og jeg ser endnu ganske tydeligt det sørgmodige Smil, hvormed han plejede at gjøre mig opmærksom paa sin sovende Søster, naar jeg traadte ind i Kontoret til dem.«

Hun tav en Stund og stirrede lige ud for sig med opspilede Øjne, medens hun mekanisk svingede sin Kop og omhyggeligt indslubrede Resten af dens Indhold. Efter at hun derpaa havde stillet Koppen ved Siden af sig i Vindueskarmen, fortalte hun langsomt videre. »Vor gamle Anne Marie kunde aldrig blive færdig med at fortælle om, hvor lystig og omgængelig hendes Jomfru havde været i sine yngre Aar; hun var ogsaa den eneste af Børnene, som lejlighedsvis vovede at tale et Ord med sin Fader. — I den Tid, jeg kjendte hende, var hun altid stille og indesluttet; naar Faderen var til Stede, talte hun især aldrig mere, end hvad der var højst nødvendigt, og naar man netop henvendte Spørgsmaal til hende. Hvad der kan være passeret — din Bedstefader talte aldrig om det; — nu ere de alle begravede for længe siden.«

Martin betragtede sin Oldefaders Billed, og hans Øjne vedblev at hvile paa de strænge Linjer, som skilte den kraftige Mund fra Kinderne. »Det maa have været en haard Mand,« sagde han.

Bedstemoderen nikkede. »Han opdrog sine Sønner til deres tredivte Aar,« sagde hun; »derfor have de heller aldrig i deres senere Aar rigtig

haft nogen egen Vilje. Det har din Bedstefader beklaget ofte nok. Han vilde helst have studeret, ligesom du; men Firmaet skulde have en Efterfølger. Det var nu en Gang andre Tider.«

Martin tog sin Bedstefaders Billede ned fra Væggen. »Det er milde Øjne,« sagde han.

Bedstemoderen udstrakte sine Hænder, som om hun vilde rejse sig op af sin Lænestol; saa lod hun dem langsomt glide ned i hinanden. »Ja, mit Barn!« sagde hun, »han havde milde Øjne! Han havde ingen Fjender — undtagen af og til én — og det var ham selv.«

Den gamle Husholderske traadte ind. »Der er en af Murerne uden for; han ønsker at tale med Herren.«

»Gaa du ud til ham, Martin!« sagde Bedstemoderen. »Hvad er der, Anne?«

»De har fundet noget i Gravhvælvingen,« svarede den gamle, »en Skuemønt eller saadant noget. De gamle Herskabers Kister vil nok ikke holde længer.«

Bedstemoderen bøjede sit Hoved lidt; derpaa saa' hun sig om i Stuen og sagde: »Luk Vinduet, Anne; Duften er mig for stærk; Solen skinner paa Buxbomrabatterne der ude.«

»Nu er Fruen igjen faldet i Tanker!« mumlede den gamle Pige; thi Buxbommen var taget bort for over tyve Aar siden, og Drengene havde i sin Tid leget Hest med Glaskoralbaandene. Men hun sagde ikke noget og lukkede Vinduet. Saa

stod hun endnu et Øjeblik og saa' gjennem Ahorntræets Grene over paa det gamle Lysthus der ovre, hvor hun i fordums Dage saa tit havde maattet dække Kaffebordet til sit unge Herskab, og hvor hendes syge Jomfru havde siddet saa mangen en Eftermiddag.

Døren blev aabnet, og Martin traadte hurtigt ind. »Du havde Ret,« sagde han, idet han tog Tante Franciskas Billede ned fra Væggen og holdt det i Sølvsløjfen, medens han viste Bedstemoderen det. »Maleren har kun kunnet male Medaillonens Kapsel; den gjennemsigtige Krystal har hvilet paa hendes Hjærte. Jeg har ofte nok tænkt paa, hvad der kunde være i den. Nu véd jeg det; for jeg kan vende den om.« Og han lagde et støvet Klenodie i Vindueskarmen; trods dets irrede Overtræk saa' man let, at det var Originalen til Tegningen paa Tante Franciskas Billede. Solstraalerne brødes i den taagede Krystal og lyste paa en sort Haarlok, som laa der inden for.

Bedstemoderen tog tavs sine Briller paa; saa greb hun med skjælvende Hænder den lille Medaillon og bøjede Hovedet dybt hen over den. Efter en rum Tid, i hvilken man ikke hørte andet i det stille Værelse end den gamle Kones Aandedræt, der var uroligere end ellers, lagde hun den forsigtigt ned og sagde: »Lad den blive lagt, hvor den har ligget; den kan ikke taale Solskin.« — Og, idet hun omhyggeligt sammenfoldede Tør-

klædet paa sit Skjød, tilføjede hun: »Bring din Kjæreste her over til mig i Aften! I de gamle Skuffer maa der være en lille Kjæde, der egner sig til Brudegave; — vi ville prøve, hvorledes den tager sig ud ved Siden af de brune Øjne.«

Renate.

I nogen Afstand fra min Fødeby, men ikke længere borte end at man kan gjøre Lystture dertil, ligger Landsbyen Schwabstedt, hvilket Navn i Følge nogle Krønnikeskrivere skal sige saa meget som: *Svavestätte* d. e. det yndige Sted. — Højt oven for den engrige Dal, gennem hvilken Treene-floden snoer sig i smukke Bugter, ligger den gamle Sognekro, hvis Vært lige til den nyeste, alle Traditioner sløjfende Tid altid har hedt Peter Behrens, og hvor »Mutter Behrens«, skiftende med de skiftende Slægter, men altid pæn, hvad enten det nu var en ung eller gammel Kone, sørgede for sine Gjæsters legemlige Fornødenheder som en sand Moder. Det lange Lindetræslysthus med det snehvidt dækkede Kaffebord, den stejle Granittrappe, som beskygget af gamle Sølvpopler førte ned til Floden, Baadfarterne mellem de svømmende Nøkkeroser, alle disse Ting tilsammen ville for mange ældre Folk danne en egen smuk Plet i deres Ungdoms Paradis.

Og Schwabstedt havde endnu mere at byde den *ungdommelige* Fantasi; thi Sagn og halvt udviskede Traditioner flette deres dunkle Vedbend-

ranker om dette Sted. Hvis man vilde opsøge synlige Spor, maatte man jo rigtig nok være nøjsom; øst for Landsbyen, hvor en Gang de frygtede Fetaljebrødre skulde have haft en Havn, saa' man nu fra Floddalen en Kløft ind i Landet; af de slesvigske Bispers faste Borg, som en Gang knejsede oven for Floden tæt ved Landsbyen, var der ikke andet tilbage end de Fordybninger, som betegnede Borggravene, og nogle knappe Murlevninger, der hist og her ragede op over Grønsværen; hvis man da ikke vil regne de Vildsvinetænder med, af hvilke vi Drengene en Gang rodede en Mængde frem under Græstørven, saa at vi fik et haandgribeligt Bevis paa den store Rigdom af Vildt og Skov, der en Gang skal have været her.

Men mere endnu end af disse Lokalteter blev min Nysgjerrighed ægget af en Avlsgaard, som øjensynligt var prisgiven til Forfald og laa ved Siden af Bispehøjen, næsten gjemt under ældgamle, høje Egetræer. Dette Hus, som allerede udmærkede sig frem for de andre Bøndergaarde ved sine to Stokværk, fik efterhaanden en hemmelighedsfuld Tiltrækningskraft for mig; men ungdommelig Frygt-somhed afholdt mig fra at nærme mig til det. Jeg var vist allerede en lang Dreng, da jeg udførte dette Vovestykke; jeg erindrer det endnu med alle Biomstændigheder.

Medens jeg tøvende gik omkring i det ensomme Gaardsrum og snart saa' op paa Husets Blindvinduer, snart til de gamle Træers Grene,

hvor et Par Skader skreg i deres Rede, kom en gammel Kone om Hjørnet og gav sig til at samle Pinde i sit Forklæde. Da jeg kiggede ind under hendes grove Straahat, gjenkjendte jeg paa det brune, skarpe Ansigt den meget bekjendte »Mutter Pottepose«, som gik omkring i Byen og alt efter Aarstiden handlede med Liljekonvaller og grønne Kranse eller Nødder og Tranebær.

»Mutter Pottépose!« udbrød jeg, »bor De i det store Hus her?«

»Gud bevares, unge Herre,« svarede den gamle paa Plattysk; »jeg holder bare lidt sammen paa Krammet her.«

Og efter yderligere Spørgsmaal erfarede jeg, at der en Gang havde hørt megen Jord til den Gaard; men at Jorden allerede for hundrede Aar siden var bleven skilt fra den, og at Gaarden selv — thi saaledes kaldtes Huset endnu — i den nærmeste Fremtid skulde sælges til Nedbrydning, og Træerne fældes.

Det gjorde mig ondt for de stakkels Skader, som med saa meget Besvær havde bygget deres Reder der oppe; men saa spurgte jeg: »Hvem boede her da for hundrede Aar siden?«

»Den Gang?« udbrød den gamle og satte Haanden i Siden. »Den Gang boede Hexen her!«

»Hexen?« gjentog jeg. »Har der været Hexe her hos jer?«

Den gamle gjorde en Bevægelse med Haanden. »Naa da! Lad Herren bare det være godt!«

hvormed hun vilde sige, at jeg ikke skulde være alt for hastig med at have nogen Mening om de Ting.

Da jeg spurgte, om Hexen da var bleven brændt, rystede hun heftigt paa sit gamle Hoved. »Naa da, naa da!« udbrød hun igjen, hvorpaa hun gav til Kjende, at Amtmanden og Landfogeden ikke rigtig havde villet gaa i Tøjet; for — naa, det forstod jeg jo nok — —; og hun gjorde med et betydningsfuldt Nik en Bevægelse, som om hun talte Penge. Godsets Sønderlemmelse var nemlig først sket efter Hexens Død, hun selv havde strængt drevet sin Avl og været svært dygtig til Landvæsenet.

Men hvordan denne Hex da egentlig havde hexet, lod Mutter Pottepose ikke til at vide. »Djævelsværk, Herre!« sagde hun. »Saadan som den Slags nu bedriver!« Saa meget var imidlertid sikkert: om Søndagen, naar andre kristne Mennesker gik i Kirke for at høre Guds Ord, satte hun sig paa en Hest og red mod Nord over Hede og Mose; hvad hun havde bedrevet dér, var det vel ikke let at faa noget at vide om. Men det var pludselig holdt op, og senere havde hun aldrig forladt sit store, mørke Værelse om Søndagen; Mutter Potteposes Oldemoder havde endnu sét det blege Ansigt med de store brændende Øjne bag de smaa Vinduesruder.

Mere formaaede jeg ikke at faa ud af den gamle.

»Og var den Hest, hun red paa, sort?« spurgte

jeg endelig for dog nogenlunde at fuldstændiggjøre det Fantasibillede, jeg hurtigt havde dannet mig.

»Sort?« udbrød Mutter Pottepose ligesom fornærmet over saa overflødigt et Spørgsmaal. »Kulsort! Det kan Herren være vis paa.«

*

*

*

Jeg vedblev længe at tænke paa Hexen i Schwabstedt, og paa forskellige Steder gjorde jeg mange Spørgsmaal om hendes nærmere Skæbne; men hvad Mutter Pottepose ikke havde fortalt, det kunde andre heller ikke fortælle. Jeg anede rigtig nok ikke, at jeg skulde søge Svaret i den allernærmeste Nærhed, nemlig paa mine Forældres Loft.

Mange Aar senere, da jeg for længe siden havde glemt disse Ting, sad jeg en Dag ved et Schatol, som havde tilhørt min Bedstefader og var stillet til Side, og rodede i dets Skuffer for at finde hans Kjærestebreve til min Bedstemoder. Ved den Lejlighed fik jeg fat i et Hefte med øjensynligt endnu langt ældre Skrift. hvis Indhold jeg, efter et andet senere Fund, som vil blive omtalt, nu skal meddele forneden.

I Udtryksmaaden har jeg forandret, hvad der syntes mig at være nødvendigt for at give en livligere Fremstilling af Indholdet; ved Indholdet selv har jeg ikke rørt.

Og hermed lader jeg Forfatteren af den gamle Opsats selv tage Ordet.

1700. Ved denne Tid var min i Gud hvilende Fader Kapellan eller Diaconus i Landsbyen Schwesen, hvor han maatte vandre fra Hus til Hus for at indsamle sine knappe Indtægter, for det meste bestaaende af Smør, Korn og Kjød, og foruden sin Prædiketjeneste tillige maatte holde Skole. Men da mine kjære Forældre tog alt af deres egen Mund for at give mig, og paa den anden Side velsindede Mennesker undte mig en Plads ved deres Bord om Middagen, saa kom jeg til den latinske Skole i Husum, hvis Rector den Gang var den fortræffelige Nicolaus Rudlof, og jeg havde mit Kwartér hos en from Skrædderenke. Jeg var ogsaa med Guds Hjælp rykket op i *Secunda*, da mig vederfores en Livsfare, som let kunde have beredet mine Studier et pludseligt Endeligt.

Og saa var det da en Eftermiddag den sidste Søndag *Octobris* at jeg efter mit vanlige Lørdagsbesøg under mit fædrene Tag vandrede fra vor Landsby tilbage til Staden! Men alt i Forvejen havde jeg løbet mig træt; thi da Menigheden i de sidste Aar ikke længer vilde have en Svinehyrde, en Gergesener, som min salig Fader plejede at sige, saa vare vore Grise løbne bort fra den grønne Eng yderst i Landsbyen, saalunde, at vi paa Aarets

sidste hede Dag havde maattet anstille en meget vild Jagt. Men desuagtet skred jeg ogsaa nu frem ad med ilsomme Skridt, da det efter sligt Forehavende var blevet sent, og den synkende Sol alt kastede en rødlig Dis hen over Heden; thi efter den nys forligte Krig med Kongen af Danmark strejfede alskens løsgængerske Folk omkring og øvede Rov og Indbrud; tillige sagde man, at Lygtemændene den forrige Nat havde opført vild Danse hist ovre hen imod Skoven, hvor de gamle Kvinder hentede Tranebær; et Skue, som det paa alle Maader var bedst at gaa uden om.

Da jeg endelig kom ned til Staden og Torvet, tegnede alt Husenes Gavle sig mørkt paa Aftenhimlen, og efterdi det var Søndag, var der stor Stilhed i Gaderne; kun fra den gamle Kirke bag Lindene lød der sagte Orgelspil.

Jeg vidste vel, at det var Organisten Georg Bruhn, den endnu mere berømmelige Nicolaus Bruhns Broder og *successor*, som yndede i Tusmørket at øve sin mesterlige Kunst kun for sig og sin Gud alene; og da jeg blev vår, at Kirkedøren under de saakaldte Moderlinde stod aaben, gik jeg der ind og satte mig stille paa et af de gamle Munkesæder ved den nordre Side. Men ihvorvel Træerne der ude alt havde kastet de fleste Blade, var der dog en Dæmring her inde, saa jeg næppe kunde skjelne Billederne og Figurerne paa de Epitafier, som pryde denne mægtige Kirke. Og dog vedblev denne uforlignelige Mester at spille der

oppe, og som jeg nu sad saalunde i min Krog, ganske alene og blev mere og mere indhyllet af Dunkelheden, i hvilken Fløjternes og Oboernes Toneløb spillede ind lig blide Lys, da var det mig, som om de to Engle hist ovre paa Altertavlens Krucifix fløj ned til mig og dækkede mig med deres gyldne Vinger. Hvor længe jeg hvilede under slig Varetægt, er mig ubevidst; men nu fór jeg op, idet Taarnurets Slag klang drønende i det vide Rum. Gjennem de næsten bladløse Træer skinnede Maanen ned paa de høje Vinduer; i Synderlighed var der et mægtigt Rytterstandbillede af St. Jørgen med Dragen, som egentlig hørte Herberget til, men for Tiden var stillet ved Siden af Alteret, og som nu stod i saa klar en Belysning, at jeg fra mit Sæde tydeligt kunde se Rytterens bistre Aasyn og ligervis det opspilede Gab af Dragen, som laa under den stejlende Hingsts Hove.

Men Tonelegen paa Orgelet der oppe var standset, og Altertavlens Engle svævede atter ved den korsfæstedes Side. Rundt om mig var der stor Stilhed; men da jeg aabnede Kirkestolens Dør for at gaa ud, var der stærk Gjenlyd af mine Trin i Kirkens Skib. Ilsomt løb jeg først til den nordre Udgang, saa til Taarnporten og endelig til den søndre Dør; men jeg fandt dem alle fast tillukkede, og al Banken, som jeg nu foretog med mine Næver, syntes ikke at naa noget Menneskes Øre. Da jeg derpaa raadvild vendte mig om, faldt mit Blik paa det store Epitafium, som findes lige over for en

Pille, ved hvis Fod den gamle Borgmester Ægidius Herfort ligger begravet. Men paa samme var fremstillet, hvorlunde Døden, et naturligt Skelet, helt udsnittet i Træ, lig en uhyre Ædderkop kryber op ad den salig Mands Kontrafej. Saadant behagede mig just ikke vel; thi i Skyggen af Grenene, der vippede uden for Vinduerne og drev deres Leg med Maanens Lys, tyktes det mig hartad, som om det gyselige Uhyre bevægede Hovedet og udstrakte sine spidse Knokkelfingre imod den salig Mands Ansigt. Da faldt det mig ogsaa ind, at samme vel en Gang kunde klatre ned af Pillen eller endog vende sig om og springe hen paa den nærmeste Kirkestol. Vidste vel nok, det var kun et taabeligt Fantasma, men jeg sneg mig dog ned ad Gangen til Helgenens store Rytterbilled, tænkende fast mod min Vilje, at jeg hos ham kunde finde Skjærm og Hjælp. Vel randt det mig i Hu, at dette var papistiske Tanker og Træbilledet kun at betragte som et *symbolum*; men jeg lagde dog min Haand paa Ridderens sporede Fod. Da fornam jeg, hvorlunde den store Nøgle klirrede i den forreste Port hist ovre, og jeg vilde allerede styrte hen imod Udgangen, da jeg saa' den tunge Port blive aabnet, men i samme Øjeblik blive lukket igjen. Herpaa formaaede jeg hverken at se eller at fornemme noget Menneskes Trin. Dog tyktes det mig, at der var nogen hos mig i Kirken, og nu, da jeg med beklemmt Bryst lyttede, hørte jeg tydeligt en Snøften og Traven nede i Tværgangen. Skjælvende

satte jeg min Fod paa Rytterens for saalunde at svinge mig op paa Træhesten. Hermed har der vel fulgt nogen Støj; thi paa samme Tid lød der et frygteligt skingrende Hyl, og jeg saa' en sort og mægtig Hund styrte imod mig med store Spring. Men jeg stød allerede oppe paa Hestens Ryg; den ene Haand havde jeg lagt om Ridderens Hals, og med den anden efter den barmhjærtige Guds Indskydelse grebet hans Lanse, som kun var stukken løst gennem Handsken.

Da paafulgte der en Kamp mellem en fjorten-aarig Dreng og et vildt og stærkt *bestia*. Med funklende Øjne sprang Udyret op imod mig, den rev i mit Skotøj med sine Kløer, og jeg saa' ned i det aabne Svælg med den røde, dampende Tunge; kun et Spand Tid var fornødent, saa havde de hvide Tænder, som bleve vist mig, grebet mig og revet mig ned. Men jeg værgede mit Liv og stak Uhyret med min Lanse i dets lodne Skind; saa det flere Gange hylende fløj til Side.

Jeg er mig ikke bevidst, at jeg i slig Nød har paakaldt Menneskenes Hjælp; kun en stum og varm Bøn til Gud og hans Engle steg op fra mit Bryst; ogsaa ihukom jeg mine kjære Forældre, hvis de skulde finde mig saa elendigen sønderrevet her ved Guds Alter. Thi da Dyret stedse paa ny sprang løs paa mig med hæs Snøften, saa indsaa jeg vel nok, at jeg dog til sidst maatte blive dets Bytte. Mine Sanser begyndte alt at svinde, og det tyktes mig, som om det ikke længer var Hunden,

men Døden selv, der var krøbet ned fra Epitafiet og sprunget løs paa mig fra én af Kirkestolene. Alt greb de knoklede Hænder min Lanse, da fornam jeg en Raaben og Larmen nede i Kirken, og det tyktes mig atter, at den ene af Krucifixets Engle fløj ned til mig og med sine Arme rev den bistre Død bort fra mit unge Legem.

»Tyrk, Tyrk, du Helvedeshund!« hørte jeg en liden tapper Stemme raabe neden for, og da jeg svimlende kastede et Blik der ned, saa' jeg lige ved Siden af Uhyrets vilde Hoved et yndigt Aasyn med tvende mørke Øjne, som ængsteligt stirrede paa mig. Vel stræbte endnu Udyret hvæsende at komme op til mig; men tvende smaa brune Arme havde klamret sig om dets Hals og gave ikke Slip, og Dyrets Tunge stræbte og et Par Gange kjærtegnende hen efter det skønne Aasyn. Alt dette blev jeg vár med ét Blik, medens Maanen endnu lyste klart gennem Kirkevinduerne. Endnu hørte jeg en Mandsrøst raabe: »Et Barn, en Dreng, Præstesønnen fra Schwesen!« saa svigtede Sanserne mig, og jeg styrtede ned fra Træhesten.

— — Da jeg var bleven mig selv mægtig igjen, fandt jeg mig liggende paa Sengestedet i mit Herberg og saa' min gamle Skrædderenke sidde ved Siden af mig paa en Stol, holdende sin grønne Flaske med Hjærtendraaberne i Skjødets. Men jeg gjorde dog, som om jeg endnu laa i Afmagt, thi Aasynet ved Siden af det vilde Dyrs Hoved stod yndigt for mig, saa snart jeg kun lukkede mine

Øjne; overvejede ogsaa hos mig selv, at var det end en Engel, saa havde Haaret dog været strøget tilbage under en liden guldfunklende Hue af samme Art, som Landsbypigerne bære om Søndagen; ja jeg betoges fast af Lyst til endnu en Gang at bestige St. Jørgens Ganger. Først da den gode Morlille stak sin kvalmende Lampe hen under min Næse, rejste jeg mig op fra mine Puder. Da opsendte hun den ene Gang efter den anden et højt Lovet-være-Gud, hvorpaa hun tappede til mig af sin grønne Flaske og sagde: »Det er godt, Josias, at du i Morges hørte Guds Ord hos din Fader; thi under Taarnet ved den gamle Døbefont skal undertiden Djævlens sidde, og det skal være en slem Ting at gaa forbi ham med verdslige Tanker.«

Men jeg spurgte helt ængsteligen, om de havde baaret mig den Vej ud.

»Ja, Josias;« svarede hun; »det var jo Degnen; hvo der gaar i sit lovlige Kald, behøver ikke at frygte noget.«

Da glædedes jeg ved Tanken om, at jeg havde været mine Sanser helt berøvet; thi om mine Engle-Tanker, som jeg havde medbragt fra Kirken, vare aandelige eller verdslige, det var mig alt andet end tydeligt. I øvrigt randt det mig i Hu, at den grusomme Quadrupes, jeg havde kæmpet med, maatte være Degnen Albert Carstens' Hund; den havde, som jeg vidste, tilhørt en dansk Kaptejn, der havde ligget i Kvartér hos Degnen, men havde maattet lade sit Liv under Stormen paa Finkenhaus-Skansen.

Og den gode Morlille fortalte mig end videre, at man havde lukket Hunden ind i Kirken formedelst de mange Indbrud. Men hvorfra den Engel var kommen, som havde staaet mig bi, det blev ikke meldt mig; ikke heller gad jeg senere, hvorfor var jeg mig ikke selv bevidst, spørge mig for hos andre Folk. Og heller ikke har jeg i min øvrige Skoletid, hvor meget jeg end spejdede paa Torvedagene, nogen Sinde gjenfundet det yndefulde Aasyn med den funklende Hue.

*

*

*

Anno Dom. 1705. Paa *Administratoris*, højfyrstelig Durchlaughtighed Kristian Augusts Tid blev der holdt synderligt Hus med de gejstlige Embeder; den mægtige Raad von Goertz havde jo endogsaa ladet Pastoratet Böel i Angeln sælge til den højstbydende paa Børsen i Hamburg, til en Ødeland og Spillefugl, hvem man senere, da han laa paa sit Dødsleje, holdt Spillekort for Øjnene for at se, om han endnu kunde kjende Farverne. Og dog lykkedes det min kjære Fader, at han fra sit elendige Diakonat i Schwesen kom til det mere indbringende Pastorat i Schwabstætte og fik Stadfæstelse paa det. Da jeg alt var inskriberet ved Universitetet i Kiel, gjorde de Subsidier, der nu langt rigeligere tildeltes mig af mine kjære Forældre, mig en Stund helt overmodig; thi stoltsered jeg

omkring med høje Støvler, iført en rød Rokkelore og med Kaarde ved Siden, ja, jeg havde endogsaa en Gang en Æresstrid med én af Adel, al den Stund han havde proklameret min Husværts ærbare Datter, som mig ellers ikke vedkom, for en Studenterfrille. I øvrigt stod jeg ikke tilbage, hverken i *theologicis* eller i *philosophicis*; men i førstnævnte holdt jeg mig mest til de ældre *professoribus*, eftersom der blandt *magistri legentes* fandtes saadanne, der i Modstrid med Pauli og vor Dr. Martini Lære eftertragtede at forringe Djævlens Magt og at ophæve hans Rige hos denne Verdens Børn. Men sligt var ikke efter mit eget og min kjære Faders Sind.

Saasom nu Repetitionen i Følge det gamle Ord er Studiernes Moder, besluttede vi efter absolveret *biennio*, at jeg i den Hensigt skulde tilbringe Sommeren af det betegnede Aar i mine Forældres Hus og dernæst til yderligere Erudition for en Tid besøge det berømte Universitet i Halle. Altsaa ankom jeg en Eftermiddag med gunstig Lejlighed til Husum og benyttede da til de øvrige tvende Mile de hellige Apostles Befordring.

Vel havde jeg hidindtil end ikke været i Schwabstætte og var derfor ukjendt med Vejen; men samme førte først gennem Marsklandet, hvor den gaar lige ud ad Diget; og hvor den saa drejede op ad gennem Sand og Hede, fandtes vel hist og her en Hytte, saa jeg til Nød kunde spørge mig for. Pludseligt, da Vejen havde snoet

sig op ad en Højning, og Aftenen alt kastede sine Skygger, saa' jeg for min Fod Landsbyen med sine rygende Tage, som den laa udstrakt dér mellem Buske og Træer langs med den yndige Treeneflod. Da banked mit Hjærte, al den Stund jeg nu skulde hjem til mine kjære Forældre, og jeg kastede næppe et Blik paa den gamle Bispegaards Taarn ved Flodbredden, der knejsed ligesom forgyldt i Aftenrøden; men jeg svingede min Stav og sang helt lystigt:

»Ad Bakkens Skraaning kommer
 Studenten glad i Hu!
 Hr. Fader og Fru Moder,
 giv mig et Haandtryk nu!«

Saa var jeg alt der nede, og Landsbyhundene kom gøende farende efter mine Støvler, medens de Kvindemennesker, der stod uden for Dørene, gloede efter min røde Kjole og stødte hinanden i Siden med Albuerne. Men da jeg var vandret forbi de smaa Huse og kom ind i Landsbyen, da saa' jeg bag denne, hen imod Floden, en stor Bygning paa to Stokværk; den laa ligesom i Ensomhed og hartad skjult under vældige Træer; heller ikke var der noget levende Væsen at se, hverken ved Huset eller ved Laden; kun oppe fra Trækronerne hævede der sig nu og da store Fugle, som fløj frem og tilbage.

Da spurgte jeg en gammel Mand: »Hvo lever hist nede?»

»Og det véd I ikke?»

»Nej; eftersom jeg spørger om det.«

»Dér bor Adelbonden,« svarede han, strøg med Haanden om sit stubbede Skjæg og gik til sit Hus.

Altsaa vandrede jeg da frem ad med saadan Besked; men jeg vendte, mig selv fast uafvidende, tit mit Hoved tilbage mod Vinduerne hist ovre, der funkled saa mørkt og hjemligt under de dunkle Træer. Da jeg nu havde vandret saalunde en Stund ligesom i Tanker, hørte jeg pludselig en Røst oven fra raabe til mig: »Josias, Josias!« Og det var min kjære Moder, som stod oven for Kirkegaarden paa en Høj, hvorpaa de havde bygget Klokketaarnet, og hun havde skuet ud efter mig i Aftenen. Da var jeg flux ved hendes Side og trykkede hende til mit Bryst og spurgte, hvor vel vort Hjemsted nu monne være beliggende; og da hun pegede blot hen over Vejen til et venligt Hus med Have, løftede jeg den fine og lette Kvinde op paa min Arm og bar hende ned ad Højen.

Og atter, men nu fra Huset, blev der kaldt: »Josias, Josias!« og Røsten fortsatte under hjærtelig Latter: »Men omgaas man saa med sin Moder?» Det var min kjære Fader; han var traadt ud af Døren og tog nu Moderen ud af Sønnens Arme; thi han var af dem, som vel vide, hvad en Spøg

betyder, naar den vælder frem af ren Hjærtensglæde. Men da min Moder paa sin livfulde Vis trængte ind paa ham, for at han ligesom hun skulde beundre sin statelige Søn med Ord, da svared han forsigtigt: »Ja, ja, Moder; jeg ser, at Hr. Broder *studiosus* er helt vel lykkedes; lader os se, om han nu ikke er mindre værd som *theologus*.«

Da førte mine Forældre mig til mit Kammer; det havde en skjøn Udsigt over Skoven, og har samme da ofte efter min Aftenbøn lullet mig i Søvn med sin Brusen. Vel bestod Gulvet kun af Mursten; men min Moder havde derover udbredt et Dække af den Art, som Smaafolk her forfærdige af Flodsiv.

Snart stillede jeg mine Bøger og de vel indbundne Kollegiehefter paa det store Bord og sad til min kjære Faders Glæde med stor Iver ved mit Arbejde. Min Moder forstyrrede mig stundum, søgte at drive mig ud i det fri og sagde: »Hvad mon vel Folk vilde sige, hvis dine friske Kinder bleve indfaldne under din Moders Røgt!« Og en Aften, da det just havde slaaet ni fra Klokketaarnet, raabte hun endog: »Dér sidder du endnu, Josias, og véd dog, at Kirkeværgens Datter har Bryllup! Ved slig Lejlighed sømmer det sig for Pastorens Søn at træde en Dans med Bruden!« Og hun tog min Kjole ned fra Krogen, børstede den omhyggeligt og stak en Bryllupsdaler i Lommen. Og nu fornam jeg ogsaa i det fjærne Fedel- og Trompetklang,

og det vared ikke længe, saa var jeg midt iblandt Bryllupsgjæsterne.

Men Husene her ere paa gammel-sachsisk Vis byggede saalunde, at Kvæget, der, som den Gang, om Sommeren græsser i Vang og Eng, ved Vintertide har sit Kvartér paa begge Sider af den store Forstue, medens Stuerne for Bonden og hans Folk, hvilke de kalde »Döns«, ligge lige over for Porten bag Forstuen.

Da jeg nu trén ind fra den sommerlige Aftenstilhed uden for, var det mig først, som om jeg saa' et sælsomt og bevægeligt Skyggespil; thi Talgkjærterne paa deres Piller kasted kun et dunkelt, rødt Lys hen over Hovedet paa dem, som flokkedes her eller parvis dansed deres Svejtrit og med Raaben og Stampen stod Musikanterne bi. Og da det store Rum var hartad fuldt af Gjæster, vared det en Stund, før jeg saa' Bruden med sin brammende Krone; jeg gjorde da min Reverens og drejed mig, skjönt der i den Trængsel hørte en egen Bondekunst dertil, en halv Snes Gange rundt med samme. Men herefter sad jeg hos en Kræmmer fra Staden, hvem jeg kjendte fra min Skoletid, eller hos denne og hin af de ældre Bønder, som sad under Spillemændenes Tønder eller ved Ølkruset i Dønsen.

Saalunde kunde vel Tiden være gaaet til Midnat, da saa' jeg paa Trinet op til den øvre Stue et Pigebarn, der stod afsides fra de andre, som om det ikke sømmede sig for hende at blande

sig med Hoben; og da jeg nærmed mig hende bag fra, blev jeg vár, at hun vel var klædt i Bonde-
dragt, men at hendes Skjørt var af sort Silketaft
og Huen paa hendes brune Haar af rødt Fløjel og
rigt baldyret med Guld. Og da nu Spillemændene
begyndte en ny Dans, trén en ung Karl hen til
hende og gav hende et Vink til at stille sig i
Rækken med ham; men hun drejed kun let sit
Hoved, som om hun næppe saa' ham, og rørte sig
ikke af Stedet. Da stampede Knægten helt bistert med
en Ed i Gulvet, og det varede ikke længe, da
saa' jeg ham forsvinde i Trængslen med en anden.

Men den sirlige Pige stod endnu ved Dør-
stolpen; og havde jeg forhen, da hun vendte sit
Hoved, bemærket, at det just ikke var længe siden,
hun havde kastet sine Børnesko; thi hendes brunlige
Kinder vare endnu dækkede ligesom af spæde Fer-
skendun.

»Síg mig,« spurgte jeg en gammel Kvinde,
som netop gik forbi mig med et lille Fad Øl, »hvem
er den smukke Pige dér?«

»Hun dér, unge Herre? Det er Renate fra
Adelgaarden.«

»Fra Adelgaarden? dér nord for Landsbyen?«

»Ja, ja, Herre! O, hun er stolt! De fra Gaar-
den ville altid gjælde for noget bedre; men de er
dog ogsaa kun Bønder, er de!«

»Og hvem var den unge Karl,« spurgte jeg
atter, »som hun sendte bort nu nyssens?«

»Ham saa' jeg ikke, Herre; men han var vel ikke højfornem nok.«

Da saa' jeg helt muntert paa min røde Kjole og mine høje Støvler, talende til mig selv saalunde: »Du er den rette Mand!« Altsaa gik jeg nærmere hen til hende og sagde: »Med Forlov, Jomfru, skulle vi to ikke danse sammen en Gang?« Men efter saa sirlig en Tiltale modtog jeg til Svar et Stød af hendes lille Albu, saa jeg næsten vaklede. »Hvad vil den dumme Dreng?« udbrød hun; og da hun med disse Ord drejed sit Hoved hen imod mig, saa' jeg et Par store mørke Øjne, som betragtede mig med Harm.

Da jeg saa svarede: »Det var ikke smukt, Jomfru; men jeg skræmte dig vel,« skete det paa én Gang, at det faldt mig ligesom Skæl fra Øjnene; det var Englen fra St. Jørgens Støtte, hende, som lige havde givet mig saa kraftig en Hilsen! Men da hun stum, med aaben Mund vedblev at se mig ind i Ansigtet, udbrød jeg: »Ja, ja, Jomfru, betragt mig kun; det er mig, og jeg har ikke glemt Englen.«

Ved disse Ord fløj en yndefuld Rødme hen over det unge Aasyn; men da jeg nu tænkte paa rask væk at drage hende ned fra Trinet til Dansen, forstummede pludselig Spillemandenes Giger og Trompeter, og alle løb frem og tilbage i Forstuen med stor Tumult, al den Stund nu Overrækkelsen af Brudegaverne skulde gaa for sig. Snart var ogsaa et Bord gjort rede; bag det sad Brud og

Brudgom, hver med et Lurfad foran sig. Da trængte alle sig frem og bragte efter vanlig Vis nogle en Kronedaler, andre et lybsk Markstykke, de fornemmere vel ogsaa et Sølvklenodie, og den, i hvis Fad det blev lagt, drak Giveren til af et Glas, der ligeledes stod foran enhver af de to tillige med en Flaske Vin. Ogsaa jeg greb altsaa i min Lomme og havde ikke stor Møje med at finde mit skønne Sølvstykke, dog var mine Tanker hos den unge Jomfru, som jeg intet Sted kunde faa Øje paa. Jeg gik da op paa de Trin, hvor hun før stod, og sé, midt i Trængselen skinned den gyldne Hue; jeg blev og vár en Sølv-Søppeske, der holdtes i Vejret af en liden Haand. Men tæt foran Pigen bredte sig den unge Karl, hvem hun forhen havde nægtet en Dans; han vinked ad sine Kammerater, hvorpaa de alle slutted sig fast sammen, saalunde at Pigen ikke kunde komme frem.

For Tusend, hvor var jeg da hastigt nede af Trappen og brugte mine Arme, saa jeg snart stod ved hendes Side! »Renate,« sagde jeg, »skal jeg hjælpe dig?«

Hun nikked hartad ængstelig til mig; men i den tætte Hob, hvor vi stod, greb jeg hendes ene Haand, som var fri, og sagde: »Nu takker jeg dig hjærteligen for din Hjælp den Gang ved St. Jørgens Billed.«

Hun slog Øjnene ned og svared: »Aa ja, I sønderflængede min arme Tyrks Skind helt ynkeligen!«

»Og vilde du da heller, at det vilde Dyr skulde have sønderrevet mig?«

Hun lo sagte; men sagde derpaa sørgmodigt: »Det var intet vildt Dyr; det var den frommeste Hund i hele Landsbyen!«

»Ikke vilde jeg dog skjøtte om at møde den!« svarede jeg.

»Her møder ingen den mere,« sagde hun; »Taterne have lokket den til sig en Nat; nu maa den vel trække deres Karre eller lade deres skidne Børn ride paa sig.«

I det hun sagde dette, rykkede Knægtene foran os frem imod Brudebordet. Da tog jeg hendes lille Haand fast i min. »Nu!« hvisked jeg til hende, og med et Ryk baned jeg Vei for os begge; men jeg mærkede nok, at Renate hæved sin Næse, som om hun ikke vilde se nogen af dem, der vege til Side med en Ed eller haanlig Latter. Da trén vi sammen hen til Brudefolkene. Jeg kasted min Sølvpenge i Brudgommens Fad og tømte i ét Drag det Glas, hvoraf han drak mig til; men da jeg vendte mig til Pigen, saa' jeg, at hun tog det fulde Glas tilbage fra sine Læber og gav det til Bruden.

Da vi saa banede os Vej tilbage gennem Hoben, lød der atter spottende Tale bag os, saa jeg sagde: »Du har skaffet dig Fjendskab, Renate; var hin unge Karl dig ikke god nok til en Dans?«

Da betragtede hun mig helt fornemt med sine mørke Øjne og sagde: »Ham kjender I ikke, Hr.

Studiosi; det er Bondefogedens Søn; det er en Pralhans, han brasker med sin Faders Pengepose og mener, han har kun nødig at vinke.«

Troligt nok, tænkte jeg; thi da for Tiden kosted endnu en Læst Byg hundrede og Hveden mere end hundred og halvtredsindstyve Daler; det gjorde Bønderne overmodige, de unge endnu mere end de gamle.

Vi stod atter ved den aabne Dør til Øverstestuen, hvor nogle af Gjæsterne fra Byen sad ved Kortbordet med de fornemmere Bønder, og hvor der brændte mange Lys. Saaledes kunde jeg helt roligt iagttage hendes Aasyn.

Altsaa betragtede jeg det, saa at jeg fra den Stund aldrig har kunnet glemme det; hvorfor jeg klager til Gud og dog takker ham. Men det var yndigt ovalt formet, Panden noget smal og Mundens Overlæbe kastet lidt op ad, som om hun just vilde sige: »Ja, tro mig, jeg lader ikke vinke saalunde ad mig!«

Brudebordet var alt ryddet, og Spillemændene sad paa deres høje Sæder og prøvede atter deres Instrumenter. »Hvad tykkes dig, Renate,« vilde jeg just spørge, »skulle vi da nu danse?« Da hørte jeg Pigens Navn blive nævnet inde i Stuen, og da jeg vendte mit Hoved, saa' jeg hende alt staa hos en mager Mand; han havde ligesom hun mørke, spidse Øjenhaar, og jeg tænkte, det maatte være hendes Fader. Men hun havde lagt sin Arm om Mandens Nakke og han sin om hendes Liv;

saalunde holdt han sine Kort i Haanden og saa' sit Barn ind i Ansigtet, ikke agtende, at de andre forlangte Trumf og Hjerter-Es af ham. Men da Renate nævnede sin Faders Navn, trén jeg nærmere og hilste paa Manden.

Samme strejfed med et skarpt Blik min bram-mende Habit og sagde: »I sér helt lystig ud, Hr. Studiosi; men de sorte Fjedre ville vel nok snart voxer ud!«

Hvorpaa jeg ligesaa spøgende svarede, at de vilde vel nok voxer ud; thi uden saadanne fandtes jo ingen udvoxen Ravn, hvilken Fugl jo dog, som bekjendt, var Pastoren blandt Fuglefolket.

Herpaa betragtede han mig atter med sine skarpe Øjne og mente, han vidste og, hvorlunde *modi* var ved Universiteterne; »thi,« sagde han, »I véd vel, min Svogers Søn der ovre i Husum hører ogsaa til eders Orden.«

Da spurgte jeg sømmeligen om dennes Navn og fik til Svar: »Det er Degnen Albert Carstens; min Renate var i hans Hus sidste Aar for at lære noget mere, end man kan forhverve her i Bonde-skolen.«

Herover forfærdedes jeg saare og tænkte: »Ve din arme Engel, som er kommen under en slig Atheists Tag!« thi det var mig bekjendt, at samme Carstens, medens han endnu var *studiosus*, havde været her i Landsbyen og talet meget heftigt imod *exorcismum* og tillige atter havde fremtaget et gammelt *mandatum*, som de gottorpske Calvinister

havde tilvejebragt i det forrige *sæculum*, hvorefter det overlodes til Forældrenes Tykke, om de ved Daaben vilde have Antikristen i deres Barn besvoret eller ej. Saadant havde voldet min Fader stor Nød ved hans Embeds Tiltrædelse, al den Stund den ordsnilde Trosrenser ogsaa havde draget Diakonen og mange andre troende kristne over til sit Sværmeri.

Da nu slige ubehagelige Tanker fór mig gjennem Hovedet, følte jeg pludselig min Haand græben, og Renate sagde: »Men, Hr. Studiosi, I vilde jo danse med Adelbondens Datter!«

»Ja, ja,« tilføjede Bonden, »danser kun med hinanden; Renate har lært det i Staden. Og besøg os en Gang, Hr. Studiosi; Adelbonden har vel endnu en Flaske af den rhinske Vin i sin Kjælder.«

Da flygted alle tunge Tanker. Med den skønne Pigelil ved Haanden ligesom dukked jeg ned i den mørke Trængsel, saa at det tyktes mig, som om vi tabte os i den. Hen over os spillede og blæste Musikanterne paa deres Tønder, og rundt om os stampede og skreg de unge Karle og Piger. Men alt det bekymrede os ikke meget; hvor der blot opstod et frit Rum, dér greb jeg det lette Barn i mine Arme og svingede hende, og kunde vi ikke komme frem, da stod vi stille og betragtede hinanden, fulde af Glæde og Nysgjerrighed. Og naar jeg nu tænker tilbage, saa kan jeg ikke sige, hvad der glæded mit Hjærte mest; heller ikke, hvorlunde Natten forløb for os i saadan skøn Vexel; thi da jeg en Gang saa' hen over de dansendes Hoved til den

aabne Dør, var Himlens Stjærner næsten blegnede, og en mat Lysstraale strejfede Loftets Bjælker. »Se, Renate,« sagde jeg, »saalunde ender Glæden.«

Da følte jeg, at hun trykkede sig sagte op til mig, men hun svarede intet, og heller ikke skuede hun op. Men da jeg blev vár, at hendes Kinder glødede, sagde jeg: »Er du ikke tørstig, Renate? Lad os gaa hen til Bordet hist ovre.«

Og da hun nikkede, gik vi derhen; og jeg tog et Glas fra en frisk Pige, som lige havde drukket, for atter at fylde det af et Ølkrus. Men Renate tog et andet, som stod paa Bordet, og bukkede sig ned over en Spand Vand.

»Ej,« udbrød jeg leende, »drikker du ligesom Smaafuglene, hvad Vorherre selv har brygget?« Men hun havde blot skyllet Glasset.

»Aa nej, Hr. Studiosi,« svarede hun fast skamfuld; »skjænk kun i; jeg kan nok drikke, hvad Mændene drikke.«

Men da hun strakte sin lille Hals og drak helt tørstigt, kom en meget gammel Kone med en sort Hue paa sit hvide Haar løbende, rykkede i hendes Taftes Skjørt og hviskede: »Bonden er alt gaaet hjem; Bonden er alt gaaet hjem!«

Og da Renate satte sit Glas og raabte: »Jeg kommer alt, Marik!« da var den gamle forsvunden.

Men jeg greb Pigens Haand og sagde: »Du vilde dog vel ikke undfly mig saalunde? Jeg skal gaa med dig, Renate, saafremt du gaar!«

Og saa gik vi da tavse sammen ud af Bryllups-

huset. Og da vi kom til Højen ved Bispegaarden, hvorover Stien fører, da blev vi staaende under Taarnet og saa' ned i Dybet under os; thi i den fremstigende Morgen flød Strømmen med dunkelrød Glans ud i det endnu dæmrende Land. Men der kom endnu en skarp Vind viftende fra Østen, og da Renate gyste, lagde jeg min Arm om hendes blottede Hals og drog hendes Kind tæt op til min. Da værged hun sig blidt og sagde: »Lad være, Hr. Studiosi, nu maa jeg hjem!« og pegede paa sin Faders Hus, som laa sideværts under de mørke Træer. Og da der nu ogsaa lød Hanegal dernede fra, saa' jeg hende alt løbe ned ad Højen; men saa vendte hun sig om og betragtede mig uforbeholdent med sine dunkle Øjne.

»Renate,« raabte jeg.

Da nikked hun end en Gang og skred derpaa ilsomt over de duggede Enge hen imod Gaarden. Men jeg dvælede endnu længe der oppe i den skarpe Morgenluft og stirrede ned paa de mørke Ege, fra hvis halvt visnede Toppe et Par Skader hævede sig og skrigende rystede Nattesøvnens af deres tunge Vinger.

*

*

*

Solen stod højt paa Himlen næste Dag, da min Moder bragte mig Morgensuppen paa Sengen; og da hun paa sin kjærlighedsfulde Vis udspurgte mig

om den foregaaende Aftens Lystighed, hørte hun ikke ugjærne om mit Bekjendtskab med den rige Bondes Datter og spandt alt, som Mødre pleje, sine faste Traade for Fremtiden. Men som hun om Eftermiddagen, da hendes Spind var næsten færdigt, fuld af Glæde udbredte samme for min kjære Fader, syntes han ikke at have ganske den samme Mening, men gned sig, som han plejede at gjøre i tvivlsomme Tilfælde, betænksomt med Fingren paa Næsen og rokkede sagte med Hovedet.

»Hvad, Fader,« udbrød min Moder opbrusende, »er den kjære Guds Gave, Penge og Gods, dig maaske i Vejen? Og mener du, at en fremtidig Guds Tjener altid maa leve i Armod, efter som saadant, Gud bedre det, des værre har været vor Lod?«

»Nej, nej, Moder!« svarede han. »Nej, sandelig ikke saalunde!«

»Nu vel, Gud være lovet!« udbrød min Moder. »Hvad er der da for et »men« derved?«

»Ja, Moder, I Kvinder ville endogsaa gjøre eder til Koblere for eders egne Sønner; men — jeg tænker, Josias gaar vel andre Veje.«

Dermed gik han ind i sit Kammer og satte sig til at studere paa sin Prædiken for næste Dag, og jeg, som havde staaet hartad skamfuld hos, havde nu vel mærket, at min kjære Fader ikke mere vilde høre Tale om disse Ting; — ikke mindre, at en Betænkelighed med Hensyn til Folkene paa

Gaarden, hvilken den end monne være, verserede hos ham.

Men herved voldtes der mig stor Uro. Jeg løb ud af Huset og op paa Klokkehøjen og saa' over mod Slotstaarnet, hvorfra jeg om Morgenens med Renate havde skuet ud over det stille Land; løb atter tilbage, satte mig til mit Arbejd, men udrettede intet andet, end at jeg vel hundrede Gange tegnede Bogstavet R i mine Hefter, ret som om jeg i Henseende til dette ene Bogstav endnu stod tilbage udi Skrivekunsten.

Og der det blev Aften, følte jeg mig dreven hen til den Kro, som ligger oven for Trenefloden; maaske jeg kunde erfare noget dér; jeg talte ogsaa med denne og hin og drejede da lejlighedsvis Samtalen hen paa Adelbonden. Da saa' jeg vel, at han havde faa Venner; de sagde ham paa, at ihvorvel han fra Fundament af ikke var Bonde, saa lykkedes dog alt for ham; thi da for flere Aar siden Sygen havde raset blandt Kvæget, var der ikke faldet et eneste Hoved i hans Stald, og medens paa deres Loft Mus og Rotter fortærede deres Korn, saa havde Markvogteren i en maaneklar Høstnat med egne Øjne livagtigt sét, hvorlunde saadant Kryb, grueligt at skue, i store Hobe fra Adelbondens Lade var løbet ned til Treenen og med Piben og Skrigen havde styrtet sig i Floden. Den blege Bondeskrædder greb endogsaa fat i min Kjoleknap og drog mig hen i en Krog, hvor han hemmelighedsfuldt sagde: »Unge Herre, unge

Herre! Véd I, hvad den sorte Kunst betyder?« Slog sig da paa Munden og peged hen i den Retning, hvor Gaarden laa.

Vel var jeg mig bevidst, at endogsaa gejstlige Herrer havde befattet sig med slige Kunster, som da ogsaa den forrige Pastor i Medelby skulde have været besynderlig bevandret derudi, og saa at saadant, var det end ikke et endeligt *pactum* med den onde, dog var et formasteligt Spil om Sjæl og Salighed, hvilket formedelst den menneskelige Svaghed helt letteligen kunde føre til evig Fordømmelse; men jeg saa' ligervis, at disse Folk misundte Adelbonden hans Rigdom, var uvilligt stemte imod ham paa Grund af hans Hoffærdighed og ikke heller kunde glemme, at hans Fader imod Menighedens Vilje havde ladet sig indrette et ophøjet Sæde i Kirken.

— — Jeg vandred altsaa, som jeg havde lovet Adelbonden, næste Eftermiddag efter Prædikenen ad Bispehøjen langs med Fodstien ned til Gaarden. Da jeg nærmed mig, laa den store Bygning helt stille under sine gamle Ege; ikke heller gøede nogen Hund fra Forstuen; kun oppe i Træernes Top lod Skaderne høre deres Skrigen, som om de holdt Vagt ved Huset. Imidlertid fornam jeg Trin inden for, og den gamle Bondekvinde, der om Natten havde kaldet Renate bort fra Brylluppet, aabnede Døren; hun havde en lang Uldhose i Haanden, paa hvilken hun vedblev at binde.

»Er han Præstens Søn?« spurgte hun; og da

jeg svarede ja, aabnede hun en Dør og lod mig gaa ind i et Værelse, sigende: »Gaa han kun ind; der staar ogsaa en Løjbænk; jeg skal kalde paa Bonden.«

Det var et bredt og højt, men dog mørkt Gemak; thi mod Nord og Øst hang Grenene over alt ned for Vinduerne, saa at man næppe nok kunde skue Floden gennem samme. Blandt Sæderne var vel og en Kanapé, men ellers kun et Par Dragkister og andet Bondehusgeraad ved de hvide, kalkede Vægge; dog brammed paa et Schatol en Tekande med et halvt Dusin Kopper, hvad jeg hidindtil kun havde sét hos Bønderne paa de store Marskgaarde. Men ved Siden deraf saa' jeg, og det tyktes mig en sælsom Prydelse, en uformelig, gruelig Skikkelse, næsten én Fod høj og, som det syntes, formet af rødt Ler. Mens jeg endnu betragtede samme Utske med modstræbende Nysgjerrighed, træn Bonden ind i Stuen. »Ja, ja, Hr. Studiosi,« sagde han og gav mig Haanden, »betragt det kun! Der bedes til alle Slags Ting i denne Verden! Den røde her, det er en Hedningegud; den har sin Farbroder, som var Styrmand, bragt med fra den anden Side Havet.«

Jeg saa' nu først, hvor høj den Mand var, som talede saalunde. Hans Aasyn var noget blegt; men han bar sit Hoved med det sorte Skjæg og det mørke, studsede Hovedhaar kjækt paa Skuldrene.

Den gamle Kvinde, som var kommen ind med Bonden og vandrede frem og tilbage med sin

Bindehose, pegede med samme paa Afguden og hviskede mig i Øret: »Det er Fingaholi! Pastoren maa ikke vide det; men tro I mig, han er helt god at have mod Rotter og Mus.«

Jeg mindedes Skrædderens Tale; men Bonden, som vel havde fornummet det, lo og sagde: »Jeg tænkte, du havde fordrevet dem, Marike!«

Den gamle sendte ham et ondt Blik og begyndte atter at vandre frem og tilbage, smaaskjændende og bindende.

Ude i Træerne skræppede Skaderne, og jeg tyktes mig paa én Gang helt ensom i det store, dunkle Gemak.

Da aabnede Døren sig paa ny, og det var mig, som om der nu pludselig kom Lys, og det var dog kun en brun og bleg Pige, som var kommet ind. Hun stillede en Bakke med Flaske og Glas paa Bordet foran Kanapeen, hvorpaa Bonden sagde: »Dér er den rhinske, Hr. Studiosi; sæt jer nu, saa vil vi tales lidt ved.«

Men Renate, som havde kastet et bekymret Blik paa den gamle Kvinde, tog hendes Arm og taledede sagte til hende, imedens hun vandrede nogle Gange op og ned med hende. Da blev den gamle atter rolig og gik snart ud. »Det er min Faders Barnepige, Hr. Studiosi,« sagde Renate, »hun tror endnu bestandig, at kun hun alene kan binde Hoser til ham. Men ellers er hun kun svag — ser I, her!« Hun strøg sig med Fingren over Panden. Saa træn hun hen til Bonden, der alt hældte den

klare Vin i Glassene, og ligesom spøgefuldt truende med sin lille Haand sagde hun: »Fader, Fader, hvad har han nu atter haft for med sin Marike?»

Men han betragtede hende mut og svarede: »Lad det være godt, Renate; den gamle Daare, hun kunde være i Stand til at bringe mig i Rettens Klør! Kom, Hr. Studiosi,« tilføjede han, »og probér en Gang! Jeg véd ikke, om den findes bedre i Præstegaarden.«

Jeg gjorde altsaa Besked og svarede, at i Præstegaarden var Vin helt sjælden, men at min kjære Fader havde svar Nød med at holde Øllet godt i den fugtige Kjælder.

Da lo Manden og tog paa Sølvknapperne i sin Vams. »Lad Pastoren kun tale med Adelbonden, da skal han snart have en Kjælder til sit Øl.«

Jeg saa' paa Renate, som sad ved Vinduet og baldyrede paa en Navneklud, tænkte og stadigt, at hun atter skulde vende sine store Øjne hen imod mig; men hun saa' kun paa sit Arbejd, og jeg blev i min Ukyndighed angaaende et jomfrueligt Hjærte fast uvillig stemt, fordi hun saalunde vilde fornægte vort Bekjendtskab. Men jeg tænkte, at jeg maatte gjengjælde Bondens høflige Tilbud med noget og begyndte altsaa at prise Gaardens skjønne Beliggenhed oven for Trenefloden, hvilket han syntes helt gjerne at høre.

»Det har I nok Ret i, Hr. Studiosi,« sagde han, »og det har ogsaa sin særlige Sammenhæng.

Den stammer endnu fra den katholske Tid, fra den gamle gottorpske Bisp Schondeleff, som residerede hist ovre i den øde Taarnbygning, hvor senere Kongens Amtmand havde sit Sæde. I maa nemlig vide, før de *anno* 1621 byggede Staden og den store Ejder-Sluse der nede, kom Vandet ogsaa her op, og hvad I gennem Vinduet kan se dér nede, var da et bredt og mægtigt Vand, som med sine Bugter gik ind i Skoven. Men paa alle Have drev den Gang noget vildt og farligt Pak omkring, som kaldte sig Lighedelere; I véd, Fetaljebrødrene under Godeke Michels og Størtebeker, hvis Hoved de huggede af paa Grasbrook i Hamburg.«

Om samme havde jeg da rigtig nok fornummet noget; ikke mindst, at de ofte, naar de bleve jagede af Hansestæderne eller Mecklenburgerne, retirerede med deres Skibe op ad Treenen, hvor de havde den tætte Skov i Ryggen. Jeg bemærkede altsaa det og sagde tillige: »Men man fortæller, at Biskoppen selv anviste saadanne Røvere en Havn her.«

Da lo Bonden og strøg sit sorte Skjæg. »I mener i Følge den Regel, at, hvor Maarden har sin Rede, dér henter han ikke Høns! Det er Kællingesnak; den gamle Schondeleff forligedes helt ilde med dem og havde vel endog maattet lade sit Liv, hvis min Moders Oldefader ikke havde hugget ham fri med sin gode Øxe. Men derfor har han skjænket ham denne Gaard med Skov og

Jord og givet ham Tilnavnet »Maag«, fordi han havde handlet mod ham ikke som en Tjener, men som en Ven og Maag.«

Og da jeg spurgte, hvor saadan Krigsdaad da var sket, svarede Bonden: »Det er kun en Fjerdingsvej øst for Landsbyen ved Fetaljehavnen, som rigtig nok nu kun er en tom Hulning, hvorfor de ogsaa pleje at kalde den »Hulbek«; men tæt bag ved staar endnu Skoven som den Gang, og fra Højen er der en vid Udsigt helt ind i Ditmarsker-Landet.«

Vel maa jeg tilstaa, at mine Tanker kun vare halvt til Stede ved slig Samtale; de vandred over til Vinduet, hvor Renate sad, endnu bestandig bøjet over sit Arbejde. Inden for var det blevet endnu mørkere; men uden for bag Træerne spillede Eftermiddags-Solens Straaler, saa Afridset af hendes yndefulde Aasyn hæved sig lig et Skyggebilled paa grøngylden Grund.

»Naa, Hr. Studiosi,« udbrød Bonden — jeg var vel forstummet, medens jeg skued der hen — »af hvad Aarsag ser I hen til Vinduet saa længe? I mener vel ogsaa, at jeg skulde lade nogle Favne Brænde hugge ud af mine gamle Træer?«

Da tømte jeg hurtigt mit Glas; thi jeg var fast til Mode, som om jeg var bleven greben paa forbudne Veje, men tillige, som om jeg blev holdt fangen her ved Bordet af Bonden og hans rhinske Vin. Altsaa sprang jeg op fra min Stol og sagde:

»Hvad mener I, Adelbonde; det er endnu lys Dag uden for; kom med eders Datter og vis mig, hvor jer Frænde befriede Bispen!«

Bonden svarede, han vilde vel gaa med ud af Landsbyen, derpaa maatte han gjøre en Gang ned til Mosen, hvor hans Folk havde skaaret Tørv i denne Uge; men hans Datter kunde jo nok vise mig Vej.

Og da jeg saa' hen til Renate, nikkede hun til sin Fader og rejste sig fra sit Sæde; men Bonden gik først omkring i Gaarden med mig og gennem Stald og Lade, og jeg blev mange Ting vár. som tyktes mig anderledes og tillige forstandigere, end det ellers hos Bønderne nedarves fra Fader til Søn.

»Se en Gang her hen, Hr. Studiosi,« sagde Bonden, »I kan tro mig, for denne Rendes Skyld vilde de Karle allerhelst æde mig, kun fordi jeg ved sidste Ombygning ikke igjen vilde forny det gamle Kram. Men det forstaar sig, naar Studene skulle trække, maa de have et Bræt for Hovedet.« Han tog en Fork, som laa i Vejen, og kastede den med et kraftigt Sving hen i en Krog.

Da vi forlod Stalden, kom Renate til os, og vi vandred nu sammen gennem Landsbyen. Et Bøsseskud paa den anden Side, tæt ved Skoven, tog Bonden Afsked med mig. »Nu kjender I Gaarden,« sagde han, »glem saa ikke at komme igjen. Raadmand Feddersen i Husum skal have en hel Del

Tørv til sit Bryggeri, jeg maa se til, at det rigtige Antal Stykker findes i Stakkene.»

Og vi tvende gik da videre.

*

*

*

Kun Mosen ligger mellem her og dér, en Fugl kan snart svinge sig derover; men tredive Aar ere vel siden hin Dag vandrede ind i Evigheden — uden at forøge den; thi kun Mennesket færdes i Timeligheden — og her sidder jeg i Landsbyen Ostenfelde som en for tidlig med Legemssvagthed belemret Pastor *emeritus* og besværlig Kostgænger hos *pastor loci*, min kjære, kærnesunde Fætter, Christian Mercatus. Saa havde jeg da Tid nok til at optegne hin Eftermiddags Hændelser lige saa vel som mine øvrige Livsforhold. Samme ligge mig jo dog paa Sinde i et Væld af huldsalig Erindring; jeg har og indrettet mig et helt Ark Papir dertil og ladet Degnen skære mine Penne, og nu formaar mit indre Øje ikke at se andet end en ensom Vej mellem grønne Buske, hvilken efterhaanden snór sig op ad mod Skoven. Men jeg véd vel, det er den Vej, som vi gik hin Eftermiddag, og det er mig, som omviftedes jeg endnu af en sommerlig Duft af Gedeblad og vilde Roser. — —

»Renate!« sagde jeg, efter at vi længe havde vandret sammen i Tavshed.

»Ja, Hr. Studiosi!« Hun havde drejet sit Hoved og vendte sine dunkle Øjne hen imod mig.

Da kunde jeg intet sige og tænkte dog: »Det kan aldrig gaa, at en studeret og fremtidig Kirkens Mand saalunde aldeles gaar fra Texten lige over for en Bondepige.« Men samme Pige var jo Englen fra St. Jørgens Støtte, og det faldt mig da ind at spørge: »Renate, har I da nu ingen Hund paa Gaarden?«

»En Hund? Nej, Hr. Studiosi; Opdrættelsen vilde ikke lykkes. Jeg lider ikke heller nogen, siden de have stjaalet min Tyrk.«

»Men jeg tænkte, at Tyrk havde tilhørt Degnen i Husum?«

»Ja vel; men han havde vænnet sig til mig og løb efter mig; saa lod min Fætter mig have ham.«

»Og nu,« sagde jeg, »har I kun Kragefuglene i eders gamle Træer.«

»I spørger, Hr. Studiosi,« svarede hun; »men hos os behøve vi næppe en Hund; min stakkels Fader lider af Aandenød og sover altid meget let. Naar han anfaldes haardt, kalder han stundum paa mig, og vi vandre da sammen mangen en Time i Stuen og gennem Forstuen ind i Salen, hvor Billederne af Slottet og af den gamle Biskop hænge. Saa ere de, som muligvis staa uden for, aldrig sikre paa, at et Par Øjne ikke skue ud i Natten gennem Vinduet.«

Hun saa' ret bekymret ud, da hun fortalte

dette, og jeg sagde: »Du er dog endnu saa ung, Renate!«

»Ja; men min Fader har ingen anden; min Moder er død for lang Tid siden.«

Hermed vare vi komne ind under de brede Bøgetræer i Skoven; en Drossel slog i Toppen af et Træ, og i det fjærne hørte vi noget bryde gennem Buskene. »Det er Hjorte,« sagde Pigen; »i Hertug Adolfs Tid skal her have været en Mængde af dem.«

Da skilte hun med sine Hænder Grenene ad og sagde: »Her er det, Hr. Studiosi!« — Og vi stod der oppe ved Størtebekers Havn og saa' ned i den udstrakte Treenedal. Men det var kun en Hulning, som gik ind i det sandede Højland her; Vandet flød nu i sit skjønt snoede Løb gennem Engene langt borte derfra. Renate førte mig til et tykt, rynket Egetræ og pegede paa en næsten arret Spalte i dets Stamme. »Se, Hr. Studiosi, her huggede min Stammefader sin Øxe ind, da Krigsarbejdet var gjort, og Røverne løb dér ned ad til deres Skibe. Han havde ogsaa en Datter, som hed Renate ligesom jeg, og al den Stund hendes Fader havde lovet det i Kampen, skulde hun gaa i Kloster; men da hun voxede op, sagde hun nej dertil, og fra hende nedstammer jeg.«

Hun havde lænet sig til et Træ og foldet Hænderne foran sig i Skjødet; saa skuede hun ud i Aftenens gyldne Lys, som nu efterhaanden glimtede op over Jordranden. Men jeg betragtede dette unge

alvorlige Ansigt, og spurgte fast bekymret mig selv, hvad da hun monstro vilde have sagt i saadant Tilfælde; og jeg priste i Stilhed vor Fader, Dr. Martinum, fordi han havde gjort Ende paa Klo-strenes Uvæsen hos os.

Medens jeg tænkte saalunde, rettede hun sig pludselig. »Tag det ikke fortrydeligt op,« sagde hun hastigt; »men jeg beder eder, følg mig nu gjennem Skoven; herfra gaar der en Gjenvej over til Mosen.«

Og da jeg saa Uro i hendes Aasyn, spurgte jeg, om hun var bekymret for sin Faders Skyld.

Da rystede hun sig, som om hun vaagnede af en Drøm, og sagde: »Der er vist intet i Vejen, Hr. Studiosi; men hvis eder saa tykkes, da lad os ile; maaske han kommer os i Møde!«

Saa gik vi da ind i den tætte Skov. Der blev mere og mere stille omkring os, og Mørket tiltog mægtigt; jeg kunde næppe endnu skimte Renates yndefulde Skikkelse, medens hun saa rask skred frem foran mig mellem de høje Stammer. Stundum var det mig, som om min Lykke gjækked mig dér foran, og som om jeg maatte holde paa den, hvis jeg ikke vilde miste den. Men jeg vidste helt vel, at Pigens Tanker nu ene vare rettede paa hendes Fader.

Endelig dæmrede det mellem Træerne som graat Aftenlys; vi vare ved Udkanten af Skoven, og der laa en udstrakt og taaget Egn for os; hist og her blinkede endnu en Vandpøl, og sorte Tørve-

stakke saas ved Siden af; en stor mørk Fugl fløj hen ad Jorden med dorsk Vingeslag, som om den søgte noget, den havde tabt. Renate stod ved min Side; jeg hørte hendes Aandedrag og kunde se, at hendes Øjne skuede ængsteligt ud til alle Sider i Natten foran os; thi i Ryggen paa os bag Skovens vældige Skygger laa det sidste Dagslys. Da maatte jeg sige med Salmisten: »Herre, du skaber Mørke, og det bliver Nat; men Himmel og Jord ere dine; thi du har skabt dem og alt, hvad som bor i dem!«

Imidlertid berørte Renate med den ene Haand min Skulder, og med den anden pegede hun ud paa Mosen.

»Hvad mener du, Renate?« spurgte jeg.

»Ser I det da ikke? Hist ovre!«

Da jeg anstrængte mine Øjne, tyktes det mig, at jeg langt borte saa' en Skikkelse skride af Sted i Taagen; men det var kun i et Nu. »Var det din Fader?« spurgte jeg atter.

Da nikkede hun og sagde: »Tilgiv, min Angest var taabelig; han er alt paa den anden Side af vor Mose og paa fast Jord.«

»Saa lad os ile,« udbrød jeg; »maaske kunne vi indhente ham!«

Men hun tog mig om Armen med begge Hænder. »Mosen, Hr. Studiosi, kjender I Mosen? Vi kunne ikke komme over den.« Og som om hun grebes af en pludselig Gru, drog hun mig tilbage og sagde: »Kom, her fører Vejen ned langs

Skoven!« og hun slap ikke min Arm, saa længe vi havde den mørke, bundløse Jord ved Siden af os

Her er Haandskriftet mangelfuldt; først mangler der nogle Blade, og det følgende er næsten ganske ødelagt af Vandpletter. Men man kan dog faa ud af det, at *studiosus* Josias var en Musikven og tillige med sin Fader hyldede Dr. Luthers Anskuelse, at der var langt skjønnere *musica* og Sang i det latinske Sprog, hvorfor man paa ingen Maade skulde have fjærnet det fra Gudstjenesten. — Allerede som Dreng havde han hørt til de udvalgte Disciple, som assisterede den daværende Husumer Kantor Petrus Steinbrecher før Froprædikenen og fra Orgelet i den den Gang vældige Kirke sang med i et *Te Deum laudamus* »til Guds Ære og til Opvækkelse af enhver Kristens Devotion.« I Schwabstedt har der vel den Gang ogsaa endnu været Rester af den latinske Kirkesang; thi det lykkes ham — hvor, er ikke til at opdage — at samle et Antal af unge Kirkesangere og Sangerinder om sig, som det hedder, »til bedre Indøvelse af de bekjendte og til Indstudering af nogle nye Sange.« Renates Stemme, der »lig et Sølv-Lys svævede op over alle de andre«, synes at have forøget den Trolddom, som den unge Bondepige saa ubevidst øvede paa vor gudskyndige Yngling. Man

ser ikke, hvor vidt ellers de to unge Folks Samkvem har strakt sig denne Sommer; først mod dens Slutning begynder den atter til et vist Punkt stadigt førte Del af Haandskriftet, som vi nu atter ville give Ordet.

. *Septembris*, en Aften, da jeg sad med min salig Fader i sammes Studerekammer for at affatte en Supplik til vor allernaadigste Hertug; thi da min kjære Fader formedelst overdrevne *studia* i sin Ungdom led af en Øjensvaghed, saa' han gjerne, at jeg førte Pennen for ham. Anliggendet med vor Kjælder havde nemlig endnu bestandig ingen Fremgang. Vel havde Adelbonden, alene støttet paa min tidligere Omtale — thi min Fader vilde ikke anmode ham om hans Tjeneste — endnu en Gang bragt Sagen frem for Menigheden; men Bønderne havde svaret ham, at den gamle Præst havde kunnet prædike godt med sit Øl, saa vilde vel Kjældereren ogsaa være god nok for den nye.

Denne Aften var det nu et meget haardt Vejr, og det brusede saalunde ude i Skoven, at man ofte næppe kunde opfatte Ordene inde i Stuen.

»Skriv nu saadan,« sagde min Fader og rykkede nærmere hen til mig. »Ihvorvel de fleste af mine Skriftebørn hjærteligen gjerne undte mig en bedre Kjælder, saa fandtes dog og saadanne, som strede halsstarrigt derimod; fra *medio Maji* til nu

har jeg hidtil ikke haft friskt og køligt, men kun surt Øl; og hvad Plage det har været mig, kjender Gud bedst, men hvor meget af saadan Guds Gave jeg har maattet lade gyde i Svinetruget, *salvo honore*, det vil jeg her forbigaa.«

Jeg mindes endnu alle disse min kjære Faders Ord; thi jeg hævede Pennen, fordi jeg blev noget betænkelig ved at paakalde hans højfyrstelige Naades Compassion saalunde i Anledning af *pastoris* sure Øl. Men da jeg lige havde udtalt mig i saa Henseende, hørte jeg nogen tale højt med vor gamle Margrete ude i Gangen. Herpaa blev og vor Stuedør heftig revet op, og der viste sig en Mand i tilsølede Rejseklæder, tilsyneladende af min Faders Alder og vel og af gejstlig Stand, men med stort, brunrødt Aasyn, hvorfra et Par smaa skinnende Øjne lod helt hurtige Blikke fare hen over os. »*Salve, Christiane, confrater dilectissime!*« raabte han; »kommer helt sent under dit gjæstfrie Tag; men Djævelen, som altid er paa Nakken af mig, saasom jeg er hans bedske Modstander, havde med sin Helvedes Kunst gøglet min Hest fra Vejen ind i Mosen, saa jeg maatte lade et Par Bønder grave den ud mellem Tørvestakkene; han, den urene, har vel lugtet, at jeg bærer et nysmeddet Vaaben imod ham under min Vams.« Og hermed slog den heftige Mand sig for Brystet og fremdrog af sin Kappe et tykt *manuscriptum*; det kastede han paa Bordet midt imellem mit Skriveri. »Se dér,« raabte han, »min »Helvedes Morpheus« har vel

læst den hollandske Sværmer, den uforskammede Dr. Balthasar Becker og hans »Trolddoms-Verden« Texten; men der opstaar bestandig flere frække Advokater for Troldmænd og Hexe! *Nitimur in vetitum*, Hr. Broder! Det er fornødent med knyttet Næve at værges sig mod den ufornuftige Fornuft!»

Af saadan Tale fattede jeg, at en helt højlærd Mand havde betraadt vort Hus; og det var Hr. Petrus Goldschmidt, fordem Pastor i Sterup, der som Husumer en Gang havde besøgt den dérværende Skole og senere Universitetet sammen med min kjære Fader. Men han havde efter sin højt berømte »Morpheus« tilendebragt et andet Værk, som var rettet mod den halliske Professor Thomasius, der i sin da først paa Tysk oversatte Bog »*De crimine magiæ*« havde erklæret alt Forbund med Djævelen for Hjærnespind og saalunde som en rigtig *advocatus* stræbt at fravriste den jordiske Retfærdighed alt Hexe- og Troldepak. Til Edition af sit nye Værk manglede Hr. Petrus kun endnu Indsigten i nogle Skrifter, som han selv ikke besad; men han vidste, at samme fandtes blandt min Faders Bøger; *ad exemplum* kan nævnes *Remigii Daemonologia*, Christ. Kortholdi Traktat om den glødende Ring og nogle andre.

»Vel har jeg et sikkert Hoved, Christiane,« udbrød han; men jeg mistror viseligen den menneskelige Skrøbelighed, og ilde vilde det klæde Pastoren i Sterup af Løgnens Fader at lade sig gribe i falske Citater!»

Da nu min Fader bød ham velkommen, kastede han fornøjet Hat og Kappe, og jeg lyttede med Attention til de tvende, velerfarne Mænds Ordskifte, som snart var ivrigt i Gang. Vel havde jeg paa Grund af mine Studier og ungdommelige *allogria*, som havde optaget min Tid, hverken læst den goldschmidtske Morpheus eller hans Modstanderes Skrifter, men imod sidstnævnte fattede jeg, da den højlærde Mand explicerede dem, ret snart stor Afsky og blev ogsaa, da jeg ytrede samme, til Gavns rost af ham og advaret mod i Fremtiden at give mig i Kast med slige Atheister og Sværmere.

Ogsaa ved Risengrøden, som min kjære Moder til Ære for Gjesten satte paa Nadverbordet, fortsattes disse Samtaler, saa at min Moder vel gjerne havde hørt noget om andre Sager, hvorfor hun begyndte med mange Ord at undskylde sit maadelige Øl og at beklage Kjælderens Usselhed.

Men den kjære Guds Mand greb det fulde Krus, som stod for ham, tømte det i ét Drag og sagde med et gravitetisk Buk: »Fru Pastorinde, man skal ikke heller forsmaa Guds Gave i slig Form!« Saa bortstrøg han Draaberne fra sit Skjæg og begyndte en ny Samtale om *exorcismo*, saa min kjære Moder ikke kunde gjøre andet end at bringe det tømte Krus til Fadet for atter at faa det fyldt. Men Hr. Petrus spurgte derpaa min Fader, hvilken *formula* der nu var brugelig her ved Daaben, og da min Fader svarede, at han sagde til Barnet: »Forsager du Djævelen og al hans Gjerning?« da

sprang den vældige Mand op fra sin Stol, saa hans Ske fløj hen over Bordet. »*Christiane, eheu, Christiane!*« udbrød han. »Hvor kan da slig en Pattedkalv vide, om den har Antikristen i sine tynde Tarme? *Exi immunde spiritus!* Far ud, du urene Aand! Saalunde bør du tale! Da kan det vel lykkes dig, at du ser den onde fare ud af Daabsbarnets Mund lig en stinkende Røg!« Han greb paa ny sin Ske, hvilken min Moder havde lagt tilbage paa sin Plads, og viste endnu en Gang mine kjære Forældres velmænte Gjæstfrihed al mulig Ære. Men da min Fader tilbørligen fremførte, at Barnet jo dog gav Svar gennem Faddernes Mund, da rystede Hr. Petrus kun paa sit Løvehoved og svarede: »Ja, hvis de Klodshoveder blot ikke havde onde Aander i deres egne Legemer!«

Under Samtalen om slige Materier var det blevet over Midnat, saa vi førte den højt ærede Mand til hans Sovekammer.

»Lad dig ikke forstyrre, *Petre*, saafremt du skulde høre noget,« sagde min Fader, idet han stillede Natlyset paa Bordet; »det er kun Rotterne, som bo paa vort Loft.«

Da undslap der mig et Par Ord, som jeg sagde for Spøg: »Vi burde bede Adelbonden om hans Fingaholi!«

Hvorpaa Gjæsten studsede og sagde: »Hvad er Fingaholi for noget?«

Og da jeg havde fortalt ham det, kneb han sine kraftige Læber sammen med sin Tommel- og

Pegefinger og svarede: »Den Fingaholi, som I nævner, unge Mand, er kun en Fetisch; men den, der med vor Guds Tilladelse har faaet Magt over sligt Kryb, han er en helt anden og intet livløst og afmægtigt Billed lig denne Hedningeafgud eller de papistiske Helgene.«

Herpaa svarede jeg, at det var kun en gammel og svagsindet Kvinde, som havde talet om disse Sager. Men han vendte sig om mod min Fader og mælede igjen: »*Christiane, Christiane!* Agt vel paa Menigheden! Og tag den Helvedes Gøglenar, saaframt du finder ham, ved Ørene, saa du kan exstirpere ham tillige med hans Sohale *fundatim!*«

— — Denne Nat laa jeg helt længe vaagen paa mit Leje, saa' gjennem Ruderne de sorte Skyer flyve hen over den klare Himmel og lyttede til den brusende Lyd fra Skoven. Fast angrede jeg, at jeg havde talet til vor Gjæst om Fingaholi; thi vant som jeg var til min kjære Faders milde Væsen, huede Gjæstens kraftige Tale mig ikke strax, ihvorvel hans gejstlige Visdom og Iver for Guds Rige retteligen gjorde Krav paa min Ærbødighed.

Selv syntes han imidlertid at glæde sig ved en ret kraftig Søvn; thi da Larmen uden for havde lagt sig hen imod Morgen, trængte en vældig og ensformig Snorken fra Gjæstekamret op gjennem Loft og Vægge.

*

*

*

I de to Dage, i hvilke Hr. Petrus Goldschmidt endnu forblev hos os, sad samme om Formiddagen ivrigt ved min Faders Bøger, hvorhos han, naar jeg kom ind til ham, med rette udæskede min Forbavselse formedelst hans prompte Kjendskab til de sælsomste *loci*. Mit Tilbud om at være ham til Tjeneste afviste han med en yndefuld Haandbevægelse. »Driv eders egne *studia*, unge Mand! Hvad én formaar, dertil skal man ej bruge to!«

Men om Eftermiddagen, naar min kjære Fader hvilede sig, tog han sin Stok og trekantede Hat og vandrede omkring i Landsbyen, talte med Kvinder og Oldinger og klappede Børnene paa deres lyse Hoveder, saa at næste Dag alle løb til Døren, naar de paa Afstand hørte ham rømme sig lydeligen.

Og da den mærkværdige Mand den tredje Dag havde besteget sin Ganger og var redet bort, blev der helt stille i Huset. Min kjære Fader saa' lidt træt ud, og min Moder sagde spøgende: »Jeg maa pleje Dig, Kristian; en saa mægtig og robust Gudskløgt passer ikke for enhvers Konstitution!«

Men i Landsbyen var der som i et Bistade, naar Bierne skulle sværme; overalt en Mumlen, som ikke vilde være lydelig og dog ikke kunde være tavs; de ældre talte atter om den Hex, som de for tyve Aar siden skulde have set paa Baalet i Husum, men hvis Herre og Mester Natten i Forvejen havde knækket hendes Hals i Slutteriet; fra Flensborg kom én, han havde hørt paa Søndertorv, at Hexene atter en Gang havde forgiftet alle Fisk i Fjorden; i Lands-

byen selv blev der meldt uhyggelige Ting om denne og hin; men ihvorvel jeg næsten beklemt lyttede til deres Tale, om Adelsbonden blev der intet sagt.

Saa nærmede da den Stund sig, da ogsaa jeg skulde tage Afsked og det for en lang Tid. Renate havde i nogle Dage været paa Besøg hos Degnen i Husum, og da jeg Aftenen før min Afrejse kom til Gaarden, var hun endnu ikke vendt tilbage. »Jeg havde ventet hende i Dag,« sagde Bonden; »nu bliver det vel i Morgen; saa kan I møde hende under Vejs eller gaa til Degnen i Husum!«

Da viste den gamle Marike med den lange Bindehose sig i Døren, saa' først forstyrret paa Bonden og vilde atter gaa. Men han raabte til hende, at hun i Dag skulde hente den rhinske Vin i Kjælderen til Afskedsdrik; og den gamle mumlede noget i Skjægget og løb ud af Døren. Efter en Stund kom ogsaa en yngre Pige og satte en Flaske paa Bordet; men den gode Vin smagte mig helt ilde den Dag, medens vi to sad der saa alene i det store Gemak, hvorfor jeg ogsaa snart tog Afsked, og var jeg helt sælsomt til Mode, da jeg træn ud af Huset og stod under de gamle Egetræer, som alt havde dækket Jorden med deres gule, høstlige Løv.

Adelsbonden stod endnu hos mig og havde grebet min Haand. »Lev vel, Hr. Studiosi,« sagde han; »og hav eders Øine ret aabne derude, og naar I kommer hjem, da tænker jeg, I gjenfinder vel Adelsbondens Dør!«

Han betragtede mig med sine mørke Øjne, som om han vilde holde mig tilbage, eller som om han endnu havde noget at sige mig. Men han sagde intet mere, og jeg gik bort uden at ane, at jeg aldrig skulde gjense denne Mand.

— — Da jeg samme Aften havde ønsket mine kjære Forældre god Nat, aabnede jeg mit Kammervindue og skuede ud over Landsbyen. En Stund betragtede jeg et enkelt Lysskjær ovre i *diaconi* Hus, indtil og det slukkedes; men mit Sind var fuldt af Uro, og endelig, da Slæt elleve lød fra Klokketaarnet, var jeg alt ude i den frie Nat og vandrede snart over Bispehøjen ned ad den bekjendte Sti.

Det var i *Octobris* Begyndelse, og en klar Maaneglans hviled over Guds skønne Verden; Gaarden laa under sine dunkle Træer, som om den slumrede i det med blidt Lys fyldte Verdensrum. Det var saa stille, at jeg kun hørte Bladene falde og stundum Skriget af en Hjort ovre i Skoven. Jeg lyttede hen imod Huset; men derfra kom ingen Lyd; saa vandrede jeg hen under Træerne og skuede gennem et Vindue ind i den store Stue. Tæt foran mig saa' jeg Ryggen af Renates Stol rage op; ellers var der stille og mørkt der inde. Jeg mægted dog ikke at vinde bort derfra og gik tæt op ad Muren omkring Hjørnet dér hen, hvor Husets Dør var. Dér, i den dybe Skygge, rørte noget sig, og et Glædens Gys vælded hen over mit Hjærte; thi ihvorvel jeg ikke saa' noget, vidste

jeg dog, at det var en Brusen af hendes Klædning, jeg havde fornummet.

»Renate!« udbrød jeg.

Da hvilede et Par varme Hænder i mine.
»Jeg vidste vel, Josias, at I vilde komme!«

Hun lyttede end en Gang ved Døren; saa drog jeg hende ud i det lyse Maaneskin, thi jeg attraaede meget at skue hende.

Vi knyttede vore Hænder sammen og vandrede saalunde over den udstrakte Gaardsplads ned imod Floden. Hvad vi talede, har vel ikke været meget; dog mindes jeg end, at vi begge betragtede vore Skygger, hvorlunde de forenede sig foran os paa Grønsværen, og naar Maanelyset vilde vinde Plads imellem dem, saa nejede vi os tavse henimod hinanden og skued derpaa efter, hvorlunde de atter flød sammen til én. Saa stod vi paa den høje Flodbred og saa' tavst ud over Landet og lytted til den rislende Flod, som hist nede med sine Vande drog ud imod Havet.

Da slog det Midnat fra Landsbyen der ovre, og med hvert Slag, hvortil vi lyttede med tilbageholdt Aandedrag, sluttede vore Hænder sig fastere sammen. »Renate,« hviskede jeg, »det var den sidste Dag.«

»Ja, Josias!« svarede hun lige saa sagte.

»Og vil jeg da atter finde dig, naar jeg vender hjem?«

»Saa tænker jeg; hvem skulde vel hente mig?«

»Hvem, Renate? Prøv blot en Gang paa ikke tilbage længer!«

Jeg véd ikke, hvad der tvang mig til at tale saalunde; thi lig en Grib havde pludselig Skinsygens Angest anfaldet mig. Men hun kastede sit Hoved tilbage, saa Guldets i hendes Hue funkede.

»Hvad er det, I siger, Josias!« sagde hun. »Med saadanne Lømler har jeg intet at gjøre, hvad enten de komme eller ikke!«

Det var nu vel et hoffærdigt Ord; og dog maatte jeg lyve, om det ikke den Gang lagde ligesom Balsam paa mit Hjærte.

Men der hændtes nu noget andet, som pludselig forjog slige Tanker hos mig.

Vi stod nemlig, medens vi taledes saalunde, ved den store Ladeport, hvor Maaneskinnet faldt saa klart, at det var lyst som om Dagen. For nogle Uger siden havde jeg set Guds rige Gaver kjøre ind dér under Piskesmæld; nu var alt ganske stille.

Og dog; eller skuffedes mit Øre? Der var noget, som rørte sig inde i Laden; Renates Haand skjalv i min, og hendes Øjne stirrede; og nu vælted der lig en bred graa Skygge noget frem under Ladeporten, stadigt mere og mere, som dreves det af uhørlige Piskeslag. Det løb, saa vi neppe kunde vogte vore Fødder, forbi os og hen over de duggede Enge ned til Floden; og jeg véd ikke, hvor det forsvandt i Natten.

Vel mærkede jeg, at Renate bævede over sit

hele Legem; men jeg tav længe; thi hvad mine Øjne havde skuet her, det kunde jeg nu ikke mere fornægte. Endelig sagde jeg: »Det var helt sælsomt, Renate; du blev meget bange, ikke sandt?«

Da rettede hun sig og sagde: »Rotterne gjøre mig ikke bange, de løbe her og alle Vegne; men jeg véd helt vel, hvad man siger om min Fader; det véd jeg helt vel! Jeg hader dem, disse dumme, overtroiske Folk! Jeg kunde ønske, at han kom over dem, hvem de alle Tider føre i deres onde Munde!«

Over saadan Tale forfærdedes jeg; thi Pigen hævede truende sin lille Haand mod Himlen. »Renate!« udbrød jeg, »Renate!«

»Ja, ja; det ønsker jeg!« sagde hun atter. »Men han er afmægtig; han kan ikke komme!«

Jeg havde draget hendes hævede Haand ned. »Fremman ham ikke, Renate,« udbrød jeg; »bed til Gud og vor Frelser om at holde ham fjærnt fra dig! Men det er den Husumer Atheists Aand, som taler ud af din unge Mund.«

»Atheist?« spurgte hun. »Jeg kjender ikke det Ord; hvem vil I udskjælde med det?«

Hvad Art af Forklaring jeg gav hende, mindes jeg ikke længer. Men hun rystede kun paa Hovedet og sagde sørgmodigt: »Og vor stakkels gamle Marike, hende have de nu faaet helt forvirret, saa man knap mere kan være under Tag sammen med hende! Her bliver meget ensomt, Josias, naar heller ikke I kommer mere.«

Jeg tog hendes Hoved i begge mine Hænder, og da jeg vendte hendes Aasyn imod det fulde Maanelys, saa' jeg, at det var meget blegt og hendes Øjne fulde af Taarer. Da kunde jeg ikke undlade at drage hende til mig; og hun taalte det og lagde sit Hoved i min Arm, som om hun var træt, og saa' op til mig, som om hun gad hvile saaledes.

Men i det samme hørte man inde fra Huset hendes Navn gjentagne Gange blive raabt med en angstfuld og stønnende Stemme, saa jeg næsten blev bange.

»Min Fader! Min stakkels kjære Fader!« udbrød hun. Da følte jeg hendes Arme om min Hals og et varmt Kys paa min Mund. »Lev vel, Josias! Kjære Josias, lev vel!«

Og da Døren blev lukket indenfra, da stod jeg alene i Gaarden og hørte kun Løvets Falden og Vandenes sagte, natlige Sang. Men det uhyggelige Væsen, til hvis Færd jeg før havde været Vidne, hvilede endnu paa mig som et Gys og stred imod mit unge Hjærtes Salighed.

*

*

*

Da jeg næste Morgen alt havde taget Afsked fra mine kjære Forældre og vilde stige til Vogns, kom den blege Skrædder løbende og sagde, at han skulde til Bys til Alenkræmmeren og derfor vilde bede, om han maatte benytte den unge Herres

Lejlighed. Altsaa havde jeg en Rejsefælle og oven i Kjøbet én, hvis Mund altid løb over, medens jeg hellere havde været alene. med mit bekymrede Hjærte. Jeg indsvøbte mig derfor i min Kappe og hørte kun som i Drømme, hvorledes hans urolige Tunge rodede omkring i alt det urene Væsen, som i den senere Tid havde gaaet i Svang blandt Landsbyfolkene.

Men da vi fra den sandede Jord kørte ind i Marsklandet, begyndte han atter, vel vidende, at han derved fik mig til at høre efter. »Ja, unge Herre,« sagde han; »I kjender jo den fremmede Pastor bedre end jeg; men det er en rigtig Allerhelvedeskarl! Han har endog lukket Munden op paa den gamle Marike fra Gaarden. I har vel sét, unge Herre, at Bondens ene Hose altid slæber ham om Hælen! Det har jo altid hedt sig, at han kun maatte have ét Hosebaand paa, ellers tog det en slem Ende med hele hans Rigdom og med ham selv; men jeg gad give jer et godt Raad; rør ikke ved det; thi da Nyfigenhed en Dag plagede mig, gav han mig paa Næbbet med disse Ord: »Ja Skrædder, det ene har Katten hentet; vil Du have det andet til at binde om din rynkede Hals og hænge dig med?«

Da jeg svarede, at jeg ikke havde lagt Mærke til sligt ved Bondens Hoser, sagde han: »Ja, ja; I kommer kun paa Gaarden om Søndagen, saa har Bonden sine lange Støvler paa!«

Da dette virkelig forholdt sig saaledes, tav jeg;

men Skrædderen skød et Stykke Skraatobak ind bag sin magre Kind og sagde, idet han strakte sin lange Hals hen imod mit Øre: »Der ligger nok ofte to Hosebaand ved hans Seng; men Bonden vogter sig; han véd nok, hvem der har lagt det andet der hen! Den gamle Marike har vel forsøgt at binde snævrere Hoser til ham, for at de ikke skulle glide ned; men naar hun giver sig af med det — det fortalte hun mig selv i Gaar — saa forekommer det hende, at der danser hende Fluer for Øjnene, eller at det mylrer med Utøj paa hendes gamle Legem. Det ser ogsaa ud til, at Legen varer ham — I véd nok, hvem jeg mener, unge Herre — for længe; thi om Natten har Bonden ofte haarde Anfægtelser at kæmpe imod, saa han ikke kan blive i sin Seng; der er noget, som vælter sig omkring paa ham og trykker ham for Brystet; saa springer han op og vandrer om i sine mørke Stuer og raaber paa sit Barn.«

Da jeg ved disse Ord rejste mig i mit Sæde, sagde Skrædderen: »Jeg véd, unge Herre, at I har haft meget Samkvem med Pigen, jeg véd ikke heller andet ondt om hende, end at hun er meget stolt lige over for Folk af vor Slags; men hun passer vel ogsaa bedre til jer Lige!«

Paa saadan Vis talede Manden endnu i lang Tid, ihvorvel jeg ikke opmuntrede ham mere med et eneste Ord. Men det var en slem Fortæring, jeg saaledes havde faaet med paa Vejen. Vel sagde jeg hundrede Gange til mig selv, at det var et

Sludderhoved, som meddelte mig sligt, saadan én, der snapper Stumper af de Rygter, som svæve omkring i Luften, for at fylde sit tomme Hoved dermed; men den bitre Smag vilde dog ikke gaa bort fra min Tunge.

*

*

*

1706. Med Hensyn til mine Studier i Halle vil jeg her kun bemærke, at jeg dér hørte mange højt berømte *Theologos* og andre i mit Mon arbejdende Mænd òg samvittighedsfuldt besøgte deres *collegia*, saa jeg turde haabe i kort Tid at tilegne mig en solid systematisk Erudition. Heller ikke fornam jeg nogen Attraa efter paa ny at ombytte den sorte Habit, som jeg havde ladet den blege Skrædder forfærdige til mig før min Afrejse, med en rød.

Kun stundum, især naar jeg paa min Spaseregang om Aftenen vandrede langs med Saaleflodens Bred, naar Bølgerne rødmede og deres sagte Rislen klang i mit Øre, betoges jeg af tunge, længselsfulde Tanker om Hjemmet; og naar Maanen da hævede sig i Sydøst og fyldte Egnen med sit blege Lys, saa' jeg i hver mørke Plet Gaarden ved den fjærne Treeneflod, og mit Hjærte skreg efter den Pige, som jeg havde forladt dér.

Efter en saadan Gang, da alt et Aar var henrundet, og Høsten atter udstrøede sit røde Løv, kom jeg en Aften hjem til mit Kammers, og da jeg havde tændt Lys, fandt jeg et tykt Brev med min

kjære Faders Skrift paa Bordet. Jeg brød Seglet, og mine Hænder skjalv af Glæde; thi min Moder plejede altid at lægge et lille Blad med deri, og selv om der og kun stod et enkelt og tilfældigt Ord om Renate, saa kunde jeg læse det vel hundrede Gange. Men denne Skrivelse, hvilken jeg troligt har opbevaret tillige med de faa andre, som jeg endnu skulde modtage fra denne kjære Haand, var fra min Fader alene og lød efter mange hjærtelige Ord som følger:

»Men hvad der bringer slig Forvirring over Menigheden, at selv mit manende Ord næppe en Gang høres, det tør ikke heller længere forties for dig, min Josias.

Det var sidste Løverdag, da jeg om Eftermiddagen sad ved min Prædiken, at Gaardmand Hansen traadte ind til mig med hastige Trin. »Hvad er der, Gaardmand?« spurgte jeg; »I véd, at jeg ikke lider at blive forstyrret ved denne Tid.«

»Ja, ja, Hr. Pastor,« svarede han; »véd I det alt? Han er borte og kommer ikke igjen!«

Og da jeg næsten forskrækket spurgte: »Hvem er borte?« svarede han: »Hvem anden end Adelbonden? Jeg har allerede længe tænkt, at det vilde ske!«

»Saa tal da, Gaardmand,« sagde jeg og skød mit Skriveværk til Side; »hvad er der i Vejen med ham?«

»Det véd jeg ikke, Hr. Pastor; Pigerne have i Nat hørt en Stønnen og Larmen i hans Kammer;

men da Datteren ikke er hjemme, vovede ingen sig der ind; først da den gamle Marike stod op, hang de i Skjørterne paa hende. Der lød ogsaa en høj Skrigen, da de traadte ind ad Kammerdøren; thi alt, Hynder og Puder, laa strøet omkring paa Gulvet, som om hele Sengen var væltet; men den gamle Kone krøb paa Knæ omkring i alt det Kram, rodede i det og tog hver Smule Sengehalm op, som om hun derunder vilde søge Bonden, af hvem dog intet Spor var at opdage.

»Naa, Gaardmand,« sagde jeg forsigtigt; »det er endnu tidligt paa Dagen; Adelbonden kommer vel nok igjen.«

Men han rystede paa Hovedet. »Hr. Pastor, det er alt en Time over Middag.«

Da jeg saa erfor, at Datteren atter var i Besøg hos Degnen og Klosterprædikanten Carstens i Husum, formaaede jeg Gaardmanden til at sende hendes Faders Vogn med Budskab til Byen. Men alt Kl. tre er hun af sig selv kommen til Gaarden, og det har forbavset de Kvinder, som flokkedes dér, at den unge Pige, som dog næppe er atten Aar gammel, er gaaet saa tavs omkring mellem dem og hverken har grædt eller udstødt nogen Klage over sin Fader; kun hendes Øjne have sét langt mørkere ud end ellers i det blege Aasyn. Man fortæller, at Fuglene den Dag have gjort en saadan Larm i de gamle Træer, at det var, som om alle Skaderne i den gamle Skov havde sat hverandre Stævne.

Pigen har paastaaet, at hendes Fader maatte være forulykket i Mosen, fra hvilken han endnu i de sidste Dage havde ladet kjøre Tørv; men da hun foruden sine to Karle endnu har villet opbyde Folk i Landsbyen, have kun faa fulgt hende; thi hendes Ord vandt ingen Tiltro, og de faa ere ogsaa vendte hjem før Tusmørket, da der ved Tørvemosen intet Spor var af Bonden, og Mosen var alt for umaadelig stor til at de kunde gjennemsøge hver Sump og Pøl.

Da nu den almægtige Gud havde indhyllet Mark og Skov med samt den øde Mose i Mørke, er Smeden Held Carstens, som havde bragt sin Svigermoder, der havde staaet sin Datter bi ved hendes Barsel, tilbage til Ostenfeld, ved Midnattide kjørt hjem igjen langs Skovens Rand. Manden har haft sit gamle trohjærtede Spand i Tøjlen og har vel været lige ved at falde i Søvn; men da de ellers saa fromme Dyr pludselig ere blevne urolige og prustende have søgt ind imod Skoven, har han mandet sig op og er da næsten selv bleven bange; thi ovre i Mosen har han i Mørket sét et Skin ligesom af et Lys; det har snart staaet stille og snart flakket hid og did. Han har troet, at Lygmændene vilde begynde deres Dans; men som en behjærtet Mand har han under Kjørslen flere Gange sét der hen, og da det til sidst kom nærmere, har han skimtet en dunkel Skikkelse, som vandrede omkring ved Siden af Lyset mellem de sorte Grave og Stakke. Da har han bedet en stille Bøn og

pisket løs paa Hestene for blot at komme hjem. Men aarle den næste Morgen have Folk nede paa Landevejen sét Adelbondens Datter uden Hue, med flyvende Haar og en knust Lygte i Haanden skride hen imod sin Faders Gaard.

Da jeg saa gik der hen om Formiddagen, som min Embedspligt byder, meldte man mig, at hun atter var ude i Mosen med sine Karle; men da jeg kom igjen langt ud paa Eftermiddagen, traadte hun mig i Møde i næsten sønderrevne og tilsølede Klæder og skuede helt mørkt paa mig med sine dunkle Øjne. Jeg vilde henvise hende til ham, uden hvis Hjælp og Vilje al vor Kraft kun er idel Afmagt; men hun sagde: »Hav Tak for jer gode Mening, Hr. Pastor; men der er ikke Tid til sligt; skaf mig Folk, saafremt I vil hjælpe mig!« Hvad jeg svarede, hørte hun ikke en Gang; thi hun var gaaet ud i Laden med sine Karle efter Stiger og Tove. Paa Hjemvejen, hvilken jeg altsaa nødtvungent tiltraadte, lykkedes det mig at sende et Par unge Fyre efter hende, og overtalt af din gode Moder, der mente, at det vilde trøste den unge Pige, har ogsaa vor Margrete sluttet sig til dem. Denne forstandige og, som ogsaa du nok véd, paa ingen Maade ængstelige Person er imidlertid vendt hjem sent om Aftenen med vaklende Knæ og bestyrtet Aasyn. Det havde været ganske frugtesløst — saaledes berettede hun, da hun atter kunde drage sit Vejr — at søge efter Manden. Men da endelig alle de unge Karle vare gaaede

bort helt fortrydelige, og Margrete var bleven ganske alene tilbage med Pigen, som ikke var til at faa af Stedet, saa er ved Mørkets Frembrud den ene Lygtemand efter den anden dukket op af Mosen, og der er begyndt en Mumlen og en Flimren, saa de kunde se de Vandpøle glimte, ved hvilke denne gruelige Dans har fundet Sted. — Lad nu det staa ved sit Værd. Men der er hændet noget andet mere, og jeg vil nu først minde dig om, at vi endnu aldrig have grebet vor gamle Margrete i en Løgn.

Medens nemlig Lygtemændene dansede saalunde, har Bondens Datter skuet til lig en stum Støtte; men da Margrete har grebet hendes Haand for i Hast at faa hende hjem med sig, har hun pludselig jamret overlydt for sin Faders Skyld og ligesom skreget ud i det tomme Rum, om der ikke var nogen, som kunde bringe hende Budskab om ham. Og det har kun varet en kort Stund, saa er der fra den mørke Luft ligesom til Svar kommet et skrækkeligt Hyl, og det har lydt, som om hundrede Stemmer raabte imellem hverandre, og som om den ene havde endnu mere at melde end den anden.

Da har den gamle paakaldet Gud og hans Hærskarer; men Pigen, der var som lænket fast til Jorden, har hun ikke kunnet bringe af Stedet med sine stærke Arme, før Larmen over dem var forsvunden i Mørket, ligesom den var kommen.

Hvis det, som jeg har maattet skrive her,

smerter dig, min Josias, da Pigens jordiske Skjønhed, som mig vel bekjendt, har daaret dit uerfarne Hjærte, saa fæst din Hu og Lid til ham, som har sagt: »Hvo, som mister sit Liv for min Skyld, skal finde det.« Og overvej dette, saa du kan vælge det rette!

Til Slutning vil jeg da endnu omtale, at vor Gjæsteveren Petrus Goldschmidt, hvem jeg i min gejstlige Bekymring formedelst oven for omtalte Ting ofte har ønsket her hid, for nylig er bleven kreeret til Superintendent i Staden Güstrow og tillige paa Grund af sin Lærdom og Fortjeneste af Guds Rige til *Doctor honoris causa* af Fakultetet i . . . (her er Haandskriftet ulæseligt).«

— — Saaledes lød min kjære Faders Brev. Og jeg vil her ikke dvæle ved den tunge Hjærtesorg, det voldte mig, og hvorledes jeg i mange søvnløse Nætter kæmpede med mig selv og min Gud og mente, at jeg ikke kunde undlade at drage hjem for at frelse den armes Legem og Sjæl, og hvorledes da det vaagnende Dagslys altid viste mig, hvor umuligt sligt Forehavende var.

Men, som man siger, at den ene Lidelse er en Hjælper mod den anden, saaledes skete det og med mig. Thi endnu før den hellige Julefest modtog jeg et Brev fra min Moder, om, at min kjære Fader var betagen af en uventet Svækkelsestilstand, og at samme trods alle anvendte jordiske Midler havde afkræftet ham meget; og derpaa nogle faa Uger senere et andet Brev, der bød mig at haste

med Tilendebringelsen af mine Studier, da den kjære og trofaste Mand ikke længe selv vilde kunne varetage sit Embeds Tarv.

Saadanne Tidender, der paa ny ramte mit Hjærte, dreve mig tidligt og sent til strængt Arbejde, og jeg indsaa snart, at jeg kun paa den Vis kunde forkorte Vejen til mit Hjem.

*

*

*

1707. Det var dog først hen imod Marts Maaned i vedføjede Aar, at jeg som min Faders ordinerede Adjunctus indtraf i mine kjære Forældres Hus. Kun til Trøst, men ikke til Glæde; thi jeg fandt min Fader paa hans Sotteseng, hvorfra jeg vel saa', at han i Følge Guds alvise Beslutning ikke mere vilde rejse sig. Da han nu i de Dage, som han vel erkjendte for sine sidste, ikke kunde undvære sit eneste Barn, saa havde jeg endnu ikke sét nogen fra Landsbyen, heller ikke Renate. At spørge mine Forældre om hende nu, derfor bluedes jeg, og saa hørte jeg da kun end en Gang af vor gamle Margrete, hvad jeg alt havde læst i min Faders Breve.

Det var Søndagen *Reminiscere*, at jeg for første Gang skulde prædike for min kjære Fader. Han havde i lang Tid ikke kunnet uddele den hellige Nadvere, hvorfor mange havde meldt sig for at modtage den af hans Søn. Jeg tænkte, Renate vilde være blandt dem; men hun kom ikke.

Natten i Forvejen, i hvilken jeg havde delt

Sygevagten med min kjære Moder, havde Størmens bruset meget stærkt; men nu laa alt i den lyse Morgensol, og just da jeg træn ind paa Kirkegaarden, toned der Drosselslag fra Skoven lig en Opstandelseshilsen. Og det vared ikke længe, saa stod jeg for Altret i Kirken og sagde med andagtsfuldt Hjærte mit: »*Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam;*« og Menigheden responderede andægtigt: »*Et salutare tuum da nobis!*« »Ja, Gud Fader,« sagde jeg stille, »skjænk os din Velsignelse; ogsaa hende, for hvem jeg her i Støvet beder til dig!« Og da nu Sangen »*Benedicamus Domino,*« begyndte, istemmet af Mændenes haarde Stemmer, da var der ogsaa en Tone, der lig et sølvklart Lys skinned ned i mit sorgfulde Hjærte; thi jeg vidste, hvis Røst jeg havde hørt.

Altsaa besteg jeg Prædikestolen næsten glad i Hu, og da jeg hæved mine Øjne, saa' jeg i den høje Stol lige over for mig et blegt Aasyn, som jeg trods Gitteret godt kunde gjenkjende. Da begyndte jeg min Prædiken: »Og se, en kananæisk Kvinde raabte og sagde til ham: 'Herre, Davids Søn, forbarm dig over mig; min Datter plages ilde af Djævelen!' Men han svarede hende ikke et Ord. Da traadte hans Disciple til ham, bade ham og sagde: 'Skil dig af med hende; thi hun raaber efter os.' Men han svarede og sagde: 'Jeg er ikke udsendt uden til de fortabte Faar af Israels Hus!'« — Og mit Hjærte svulmede, og Ordet kom mig paa Læberne; hvad jeg hjemme havde mærket mig

som min Prædiken, var kun et Støvgran, hvorover min Sjæl løftede sig, og min Tale brød frem lig en Strøm fra hellige Kilder. Man hørte næppe et Aandedrag i den overfyldte Kirke; Mænd og Oldinge saa' op til mig, og Kvinderne sad i deres Stole med bedende Aasyn. Sandet i Timeglasset ved Siden af mig randt ned; men jeg mærked det ikke og vidste ikke, hvorledes jeg kom til Slutningen af min Tale: »Herre, Herre! Lok dem med din liflige Røst; thi dit Bord staar stedse beredt, hvor de kunne nyde dig og din Velsignelse og Naade. Amen.»

Og da jeg efter Fadervor kastede et Blik over til Gitteret, saa' jeg de store mørke Øjne i det blege Ansigt stirre paa mig.

»Lok dem med din Stemme, o Herre!« Saaledes bad jeg endnu en Gang og gik derpaa ned i Sakristiet for at iføre mig den højtidelige Messeklædning, som endnu benyttedes den Gang.

Da jeg traadte hen til Altret, brændte allerede Kjærterne i de store Stager, og fra Stolene flokkedes alle, Mand og Kvinde, gammel og ung omkring mig; men medens jeg uddelte Herrens Legem og lod Kalken gaa rundt til alle Læber, lød det uophørligt i mit Hjærte: »Herre, før ogsaa hende, ogsaa hende til dit Bord!« Men over Menighedens Sang svæved endnu stadigt hendes Stemmes Sølv-tone. Da forstummede den pludselig, medens de sidste nærmede sig til Altret, og jeg hørte lette Trin ned fra den høje Kvindestol. — Men

der var endnu andre, som begjærede Naaden; en Olding og hans gamle Hustru kom vaklende, understøttede af deres Børnebørn, og skued op til mig med sløve Øjne, og da jeg bød dem Kalken, formaaede deres skjælvende Læber næppe at holde sig ved dens Rand.

De bleve ledede bort igjen; og dér stod hun, Renate, for mig; bleg og med sænkede Øjne, iført en sort Klædning og med en lille sort Hue paa det brune Haar. Efter fast to Aars Forløb gjen-saa jeg hende for første Gang; jeg tøvede; thi mit Hjærte løb over; og idet jeg tog Hostien ud af Patenen og lagde den mellem hendes Læber, bad jeg: »Herre, helliggjør min Sjæl!« Saa først sagde jeg: »Tag det! Dette er mit Legeme, hvilket er givet for eder!«

Jeg vendte mig om til Altret og tog Kalken. Men da jeg holdt samme hen til hendes Læber, saa' jeg, at hendes skjønnne Aasyn var fortrukket, og at hun gyste for den Drik, som var deri. Da sagde jeg Indstiftelsesordene: »Dette er mit Blod, som udgydes for eder!« Og hun bøjed sit Aasyn ned over den hartad tømte Kalk; men jeg formaaede ikke at se, om hendes Læber berørte den. Men da jeg — af hvad Grund véd jeg ikke — skued' til Siden, saa' jeg Hostien ligge i Snavset paa Gulvet; hendes Læber havde forsmaaet den, og Spidsen af hendes Fod traadte paa det Brød, hun havde annammet som Herrens Legeme.

Jeg skjælv over hele Kroppen og havde nær ladet Kalken falde. »Renate!« udbrød jeg sagte; i dødelig Angest slap dette Udraab ud af min Mund: »Renate!«

Jeg saa' nok, at Pigens skønne Legem bævede; men derpaa vendte hun sig bort uden at se op og knugende det hvide Lommetørklæde med sine Hænder, og under Menighedens Slutningssang saa' jeg hende vandre langsomt ned ad den lange Gang.

— — Hvorledes jeg fik aflagt min Messe-drægt og kom tilbage til mine Forældres Hus, formaar jeg næppe at sige; jeg vidste kun, da jeg stod hjemme ved min Pult, at selv en ung Præst som jeg ikke burde have stormet hen ad Kirkegangen med saa voldsomme Skridt. I Øjeblikket formaaede jeg ikke at træde hen til min Faders Sygeleje; jeg begravede mit Hoved i begge Hænder; og med lukkede Øjne spejdede jeg efter den Pligtens Vej, ad hvilken jeg burde vandre.

Men kun en kort Stund, saa gik jeg ad den velkjendte Fodsti ned til Gaarden. Atter ligesom fordum skreg Skaderne oppe i Træerne, og da jeg var traadt ind i Værelset til venstre for Forstuen, tyktes det mig større og ensommere end nogen Sinde før. Og dog havde jeg strax faaet Øje paa Renate; hun sad paa sin Plads ved Vinduet, med sænket Hoved og foldede Hænder. Da jeg saa nærmede mig, rejste hun sig langsomt, som om hun var træt, og i den lange sorte Klædning, som hun nu bar, syntes hun mig større og fast som en

fremmed. Men da jeg blev staaende og nævnede hendes Navn, da udbrød ogsaa hun: »Josias!« og udstrakte sine Arme imod mig.

Var det Kjærlighed, som Gud har sat imellem Mand og Kvinde, der taledes ud af hendes Røst, eller var det et Raab om Hjælp, det formaaede jeg ikke at erkjende; men jeg drog hende ikke til mit Bryst, hvortil mit Hjærte tilskyndede mig med sine mægtige Slag; jeg blev staaende, hvor jeg stod, og sagde: »Du tager fejl, Renate; det er ikke Josias, det er Præsten, som staar her for dig.«

Da lod hun sine Arme synke og sagde med dumpt klingende Røst: »Saa tal! Hvad har I at sige mig?«

Og da hun nu betragtede mig med sit alvorlige Aasyn og sine store Øjne, da lød det som et Skrig i mit Hjærte: »Du kan ikke give Slip paa hende; hos denne Kvinde er al din jordiske Lykke!« Men jeg paakaldte min Gud, og han hjalp mig til under mit hellige Embedsværk at banlyse alle verdslige Tanker.

»Renate!« sagde jeg; »hvem var det, som fristede dig til den Dødssynd, at du spyttede Herrens Legem bort fra dine Læber? Nævn hans Navn, saa vi kunne besejre ham ved Guds Engles Hjælp!«

Men hun rystede kun paa Hovedet. »O de stakkels gamle Folk!« udbrød hun. »Jeg véd, at det var en Synd! Men da jeg saa' deres Ansigter saa vansirede af Oldingealderens Skrøbeligheder,

da gyste jeg over, at jeg skulde drikke med dem af samme Kalk, og den hellige Hostie faldt fra mine Læber ned i Støvet. Bed for mig, Josias, at denne Brøde maa forlades mig!»

Jeg trode hende ikke. »Saaledes vil Fristeren undslippe dig,« tænkte jeg, og jeg sagde højt: »Et almindeligt Glas kan du væmmes ved; men Herrens Kalk er ren for alle, hvem den bydes! Et Helvedes Blændværk har forvirret dit Øje, og det kommer fra ham, med hvem og din Fader drev sin usalige Leg, til hans Sjæl og Legem fortabtes derved.«

Ved disse mine Ord styrtede hun paa Knæ og hævede sine Arme og skreg:

»Min Fader, o min arme Fader!«

»Ja, skrig du kun for hans Skyld, Renate!« sagde jeg. »Og gid Guds Albarmhjærtighed maa lyse ned til ham i hans dybe Pøl!«

Hun saa' op paa mig og sagde med fast Stemme: »Den vil lyse for ham, Josias, saa godt som for alle andre, der rammes af en brat Død!«

Men jeg udbrød: »Det er Djævelens Hovmodighed, der taler fra dine Læber! Ydmyg dig for ham, hos hvem der alene er Frelse, og udtøm dit Hjærte for mig, som staar her i hans Sted!« Og da hun tav, vedblev jeg: »Da du om Natten vandred omkring i Mosen med vor gamle Margrete, hvem paakaldte du da, for at han skulde bringe dig Budskab om din Fader, og hvad var det, som fra den tomme Luft gav dig Svar med græsseligt Hyl?«

»Jeg véd ikke af noget Hyl at sige,« svarede hun; »men du, du Guds Præst,« — og der brændte en trodsig Ild i hendes skønne Øjne — »vidste jeg, der var Budskab dér, jeg gik flux derud og skreg min Nød ud over Mosen og spurgte ikke meget om, hvorfra jeg fik Svar!«

»Renate!« udbrød jeg. »*Exi immunde spiritus!*« og udstrakte begge mine Hænder mod hende. »Bekjend! Bekjend, med hvilke onde Aander ogsaa du har drevet dit Spil!«

Hun havde rejst sig fra Gulvet; og da jeg betragtede hende, var der en kold Glans i hendes Øjne. Hun strøg med Hænderne hen over sit Klædebon og sagde: »Jeg forstaar ikke, hvad I taler; men mig er til Mode, som om det store Gemak her er mere mørkt end nogen Sinde før.« Og da der i samme Øjeblik blev banket paa Døren, til hvilken jeg vendte Ryggen, og samme blev lukket op, tilføjede hun: »Træd nærmere, Margrete! Eders Herre er her!«

Men jeg vendte mig om og saa' vor gamle Margrete staa for mig; hun betragtede mig helt alvorsfuldt og sagde efter en liden Stund: »Kom hjem, Hr. Josias; thi jer kjære Fader skal nu dø ret snart, og han ønsker at tale et sidste Ord med eder.«

Da var det, som om Gulvet styrtede ned under mig, og jeg forlod Renate og ilede til min Faders Døds-kammer.

Da jeg kom ind, sad han imellem sine Hynder

og taledede højt; men hans Stemme tyktes mig fremmed, som om jeg aldrig havde hørt den.

»Det er din Bedstefader, han taler om,« hviskede min Moder til mig.

»Han sér mig ikke, Moder,« svarede jeg sagte.

»Nej, Josias, han er hos dem, som ere gaaede forud for ham til Guds Trone.«.

Og min Fader saa' lige ud for sig med straalende Øjne og talte videre: »Længe, meget længe har jeg prædiket for ham — Josias gjorde ogsaa gjerne dette for mig — thi han blev meget gammel; hans legemlige Syn var slukt, og Verdens Larm trængte kun utydeligt til hans Øre. Men da han følte, at hans sidste Stund nærmede sig, bød han mig og mine Søstre at føre ham til Kirken, og vi gelejdede ham op paa Prædikestolen. Da vendte han Aasynet om til alle Sider og hilsede umærkeligt med Haanden; og hans Sølvhaar hang ned over hans blinde Øjne. Han tænkte, det var Søndag, og at Menigheden var samlet. Han tog fejl; mine Søstre stod der oppe ved hans Side, og neden for var kun jeg alene. Men Oldingen paa Prædikestolen opløftede sin Røst, og den gav stærk Gjenskyd i den tomme Kirke; thi han tog Afsked og taledede indtrængende til alle, som ikke vare til Stede her.«

Den syge havde udstrakt sine Arme over Dynen, og hans udtærede Ansigt straaledede som af et indre Lys. »Ja, min Fader,« sagde han, »fra Evigheden hist hører jeg din Stemme, hvorledes du

talede: „Og som din Haand en Gang har ført mig her op, saa lad den nu ogsaa føre mig ned herfra! Men, min Gud og Herre, du opklarer Mørket foran mig; og ligesom mine Fædre ville min Søn og mine Børnebørn forkynde dit Ord fra din Stol. Lad dem være dine, o Herre! Tag deres svage Aand i din Naades Varetægt!” «

Efter disse Ord tav min kjære Fader; og da nu min Moder slyngede sine Arme om ham, sank hans Hoved tilbage paa hendes Skulder. — Men han hævede det atter, og da hun sagde: »Kjære Kristian, spar paa dine Kræfter og hvil dig lidt,« da rysted han sagte paa Hovedet og sagde kun: »Senere; senere, Maria!» Da saa’ han kjærligt, men med næsten bønfoldende Blikke op paa mig og sagde langsomt og ligesom med stor Anstrængelse: »Du kommer fra Gaarden, Josias; det véd jeg. Bonden lever ikke længer, og gid Gud maa være ham en barmhjærtig Dommer — men hans Datter lever! Josias, det rette Liv er først det, hvortil Døden allerede har oplukket Porten for mig!» «

Den døende Mands Haand greb ud i det tomme Rum efter min, og da jeg havde givet ham den, holdt han den fast med sine magre Fingre.

Han begyndte end en Gang: »Vi ere en gammel Slægt af Præster; de første af vore sad ved Dr. Mortens og Melanchtons Fødder. Josias!» han udraabte mit Navn, saa det gik gennem min Sjæl som et Sværdhug — »glem ikke vort hellige Kald!

— — Adelbondens Hus er ikke et saadant, at en Guds Tjener derfra skal hente sig en Ægte-hustru!«

Den døendes Aandedrag blev stærkere; men hans Stemme sank ned til en Hvisken, og da vi lyttede lydløst, kom endnu ligesom langvejs fra de Ord: »Lov mig — — alt jordisk er Forfængelighed — —«

Derpaa forstummede han helt; hans Fingre slap min Haand, og Herrens Fred udbredte sig over hans blegnende Aasyn. Men jeg bøjede mig hen til den dødes Øre og sagde: »Jeg lover dig det, min Fader! Gid din flygtende Sjæl endnu maa fornemme din Søns Ord!«

Da betragtede min Moder mig medynksfuldt; saa drog hun Lagenet hen over det elskede døde Aasyn, sank ned ved Sengen og sagde: »Gud give os en salig Efterfølgelse og forene os atter glade i Evigheden.«

*

*

*

Efter at min kjære Faders Grav var lukket, kom der endnu flere af de første Foraarsdage; fra Straataget af vort Hus dryppede Sneen ned, og Fuglene bar Solskin paa deres Vinger; men Skabelsesordet: »Der vorde Lys!« vilde endnu ikke fuldbyrdes paa mig. Da skete det Søndagen derefter, at jeg om Eftermiddagen vandrede ad Fodstien tilbage fra Landsbyen Hude til Schwabstedte; jeg var i min Embedsklædning; thi jeg havde bragt

en syg vor hellige Religions Trøst. De første Dage af min Embedsvirksomhed havde været meget besværlige, og jeg vandrede af Sted i dybe Tanker.

Men i Nærheden af Landsbyen krydser en Bæk den Vej, som fra Skoven fører ned til Treeneffoden. Ved samme pleje de Fugle at samle sig, som ynde vandrige Steder, og der var ogsaa nu en munter Syngen af Bogfinker og Drosler, som om de alt vilde melde Majmaaneds Ankomst. Fængslet af Stedets Yndighed gik jeg ikke over det Gangbræt, som fra Stien førte over Bækken, men nogle Skridt op imod Skoven og satte mig ved Bredden af Bækken et Sted, hvor den udvider sig til en lille Dam. Men Vandet var efter Sædvane ved denne Tid saa klart, at jeg dybt nede paa Bunden øjnede Vandliljernes Rodfletninger med de spirende Blade og altsaa kunde beundre Guds Vidsdom ogsaa i saadanne Smaating, der sædvanlig ere skjulte for vort Øje.

Da fór jeg brat op, og Fuglene, der atter havde begyndt deres Sang, som var bleven forstyrret ved mit Komme, brusede ogsaa op og fløj bort; thi fra den anden Side af Bækken lød der Raab: Hejda, Hejda! som naar Bønderkarlene ved Klapjagter rejse Hjorten. Men da jeg vendte mit Hoved, saa' jeg en Hob unge Karle bryde frem gjennem Granerne der ovre. »Hun skal svømme, hun skal svømme!« raabte de. »I Vandet med Hexen!« Og nu først saa' jeg midt iblandt dem en Kvinde, der forskræmt flygtede fra den ene til

den anden og søgte at undslippe hen imod Gangbrættet. Men én af Karlene løb i Forvejen der hen og stillede sig i Vejen for hende. Jeg kjendte ham godt fra det store Bryllup; thi det var Bondefogedens Søn; og det Vildt, som blev jaget her, var Renate.

Nu kom jeg hurtigt paa Benene, løb ned imod Broen og raabte over til dem: »I dér, hvad have I for?«

Da skreg de atter: »Hexen! Hexen!«

Men jeg spurgte dem: »Ville I dømme? Hvem har sat eder til at være Dommere?«

Og da de herpaa tav, traadte én af Hoben frem og sagde: »Brændet er blevet dyrt; de Utysker løbe frit omkring, og Amtmanden og Landfogeden snappe dem ikke.« Og alle skreg de atter: »Hejda! hejda! I Vandet med Hexen!«

Da satte jeg min Fod paa Gangbrættet og raabte: »Rør hende ikke! I Guds Navn, jeg forbyder jer det!«

Men den Knøs, som stod paa Brættet, stødte mig tilbage. »I trodser paa jer Præstekjole!« sagde han. »Ellers vilde I spare de store Ord; jeg raader jer til ikke at være for sikker i jer Sag!« Og han stod foran mig med knyttede Næver, og hans smaa Øjne gnistrede under det krusede Haar.

Da overvældede min Vrede mig, saa jeg løsnede min gejstlige Kappe og smed den fra mig paa Jorden; thi den Gang var der endnu ungt Blod i mine Aarer. Og da jeg kastede et Blik

der over, saa' jeg, at én af Knøsene havde grebet Renate og holdt hendes Hænder bag paa Ryggen; men hendes Øjne hvilede paa mig og stod lysende i det blege Aasyn.

»Af Vejen!« skreg jeg og greb fat i Knøsen med begge mine Næver; og véd jeg med mig selv endnu den Dag i Dag, at jeg havde styrtet ham ned i den dybeste Afgrund, hvis jeg havde formaaet det, og der havde været en saadan under os.

Det var dødsstille et Øjeblik; thi han havde ogsaa taget fat paa mig, og vi stod som støbte i Malm lige over for hinanden. Da saa' jeg, at de søgte at slæbe Renate ned til Bækken; og uden at give en Lyd fra mig kæmpede jeg med min Fjende, Knæ mod Knæ og Øje i Øje. »Saa sagte, du Hexepræst!« skreg han med hæs Stemme. »Hun skal svømme, før Djævelen lægger hende i Brudeseng med dig!«

En høj Latter og Hejdaraaben lød som Svar der ovre fra; forgjæves søgte jeg at faa Øje paa Renate. Men jeg havde alt trængt Knøsen tilbage paa Gangbrættet og greb efter hans Hals for at kaste ham ned, da følte jeg selv et Stød i Brystet, og med et Skrig, som den stærke Smerte mod min Vilje aflokkede mig, sank jeg til Jorden.

Det har vel gjort hele Skaren bange; thi jeg mærkede ikke, at der endnu laa nogen fremmed Haand paa mig, og hørte, hvorledes Troppen drog bort paa den anden Side af Vandet.

Men da jeg møjsommeligt havde rejst mig op,

da slyngedes to Kvindearme om min Hals, og den Røst, som jeg ingen Sinde har kunnet glemme, udtalte sagte mit Navn: »Josias, ak, Josias!« Og da jeg med min Haand strøg Pigens Haar tilbage, som hang ned over hendes Pande og Øjne, da saa' jeg om hendes Mund, hvad jeg endnu maa kalde et saligt Smil, og hendes Aasyn viste sig for mig i usigelig Skjønhed.

»Renate!« udbrød jeg sagte, og mine Øjne hang ved hendes Læber i længselsfuldt Begjær.

De bevægede sig endnu en Gang, som om de vilde give mig Svar; men jeg lyttede forgjæves; Pigens Arme gled bort fra min Hals, der var en Skjælven om hendes Mund, og hendes Øjne lukkede sig.

Jeg stirrede angstfuldt hen paa hende og vidste ikke, hvad jeg skulde gjøre. Men da jeg saaledes blev vár, hvorledes Liv blev til Død i hendes skønne Aasyn, var jeg pludselig til Mode, som om mine Øjne saa' langt hen over Jordens Rand, og i mine Øren tonede min døende Faders Røst: »Glem ikke vort hellige Kald! — — alt jordisk er Forfængelighed!«

Og medens jeg endnu holdt den afmægtige Skikkelse i mine Arme, saa' jeg, at vor Nabo, Smeden Held Carstens, kom gaaende hen ad Vejen med sin Hustru. Da fortalte jeg dem, hvorledes Pigen var bleven skræmmet af de unge Karle, og bad dem om at tage sig af hende; thi der var en anden Pligt, som kaldte mig bort.

Smeden nærmede sig tøvende, og idet han betragtede den afmægtige Pige, sagde han: »Hende dér? — — Ja, hvis I befaler det, Hr. Josias!«

Da bad jeg dem paa ny om det, og nu kom ogsaa Konen, der i Landsbyen havde Ry for at være helt forstandig. Da jeg saa lod den unge Piges Legem glide fra mine Arme over i hendes, følte jeg pludselig en gjennemborende Smerte i Brystet, saa der kun manglede lidet i, at jeg atter var styrtet om.

Og saaledes gik jeg da dobbelt saaret hjem uden tiere at se tilbage. Men i min Faders Døds-kammer har jeg denne Aften bedet længe og inderligen.

*

*

*

Hvor meget end min kjære Moder taledes derimod, og skjønt min Faders Embede var saa godt som lovet mig, vidste jeg dog, at jeg ikke længer kunde blive paa dette Sted. Og saa begav jeg mig da næste Dag til Slesvig for at se mig om efter et andet Embed. Men da jeg ankom dér, grebes jeg af et Ildebefindende, saa min Moder maatte hentes til mit Sygeleje. Og da der saa en Nat endog brød en Blodstrøm frem af min Mund, skreg hun højt, at nu maatte hun og give Slip paa sit eneste Barn.

Men jeg helbrededes ved Guds Hjælp, fik og et gejstligt Embede i den nordlige Del af vort Land, i mange Miles Afstand fra Schwabstedte og

tjente endnu i tyve Aar denne Menighed med redelig Vilje og efter bedste Evne. Dér begrov jeg min kjære Moder og begræd hende saare; efter hendes Død havde jeg ingen, i hvem Kjærligheden vandrede saa synligt ved min Side.

Om Renate hørte jeg nyt nogle Gange; først, og det kort efter min Afrejse, at hun den Gang var løbet over Vandet og paa Vandliljernes Blade, som havde baaret hende, for at naa hen til mig. Men om saadant véd jeg intet; det maatte jo ogsaa have været et Blændværk af den onde, siden jeg selv havde sét Bladene ligge i deres Hylstre under Vandets Krystal.

Fem Aar senere omtrent fortalte en Mand, som vandrede gennem Landet med Sivmaatter, at der en Aften var kommet en vældig stor Hund til hendes Gaard, tilsølet og afrakket og med en itureven Strikke om Halsen. Da havde hun knælet ved Siden af den og omfavnet det gamle Dyr med begge Arme og draget dets plumpe Hoved op til sit Bryst.

— Om hun endnu vandrer paa denne Jord, om Gud alt barmhjærtigt har annammet hende, derom er intet Budskab kommet til mig.

— — — — —
Her ender Haandskriftet.

Men Tilfældet, som har forundt os at hæve Ligklædet fra et forsvundet Menneskelivs Baare, løfter det endnu en Gang; om end mindre, end mange, som læse dette, maaske ønske.

Det i Begyndelsen af vor Fortælling omtalte Schatol paa Loftet i vort gamle Hus blev til en tonende Fortid, saa snart man havde Mod og Udholdenhed til at rode op i Støvet i dets Indre. Det havde jeg ikke altid. Men et Par Aar efter Fundet af vort Haandskrift, en Søndag Eftermiddag i Høsten, sad jeg dog igjen en Gang ved dets indeklemte Skuffer og trak den ene efter den anden ud, ofte med meget Besvær. Papirer og atter Papirer, og næsten stadigt hin velbekjendte, læselige Skrift fra forrige Aarhundrede. Jeg havde allerede løst Baandet paa mange Smaapakker og atter lagt dem til Hvile, efter at have læst hist og her i dem. Da fandt jeg én, som indeholdt forskellige Papirer angaaende Arven efter en gammel Præst i Ostenfeld; som det fremgik af hosliggende Breve, der vare stiledede til en Broder af min Oldefader, havde han taget sig af denne Sag til Fordel for en Præstenke i Husum. Og snart lagde en ualmindelig lang Skrivelse, dateret 1778 fra en østslesvigsk Landsby og underskrevet »Jensen *past.*«, fuldstændig Beslag paa min Opmærksomhed; thi det var øjensynligt det Brev, med hvilket en Gang Pastor Josias' Manuskript, rigtig nok s. p. r.*), var blevet sendt til min Oldefaders Broder.

De første Sider indeholdt foruden et smukt udført Stamtræ kun Meddelelser om hin ostenfeldske

*) *sub petito remissionis*, d. v. s. med Bøn om Tilbage-sendelse.

Pastors Arveforhold; denne, saa' jeg snart, var vor Josias' Fætter, i hvis Hus han havde optegnet Minde-
derne fra sin Ungdom. Men saa stod der end-
videre:

Jeg mindes helt vel vort af dig omtalte Ungdomsbesøg hos min Onkel, den gamle Ungkarl i Ostenfeld Pastorat; og at du har bevaret saa varm en Affektion for Onkel Josias, har været mig ganske særlig behageligt; men de Spørgsmaal, som du stiller angaaende ham, vil du alle finde besvarede i hans vedlagte egenhændige Manuskript.

Det var i Sandhed to højst forskellige Mennesker, Hr. Josias med Johannes-Hovedet og den djærve, opbrusende *pastor loci*. Ofte har jeg i min egen Embedsvirksomhed maattet mindes den første Søndag dér. Du kom først til os om Aftenen; men jeg sad allerede om Formiddagen i Kirken ved Onkel Josias' Side. Endnu sér jeg blandt Nadvergjæsterne ved Altret de sorgbærende Kvinder, som efter den Tids Skik vare indhyllede i sorte Tørklæder til op over Hagen, og hvorledes Onkel Pastor fuld af Utaalmodighed rev den enes Tørklæde til Side med Ordene: »Bort, bort med det!« som kunde høres over hele Kirken, medens han med den anden Haand løftede Kalken i Vejret. Men Onkel Josias rystede stille paa Hovedet og lænede sig smilende tilbage i sin Stol. Og dog, som jeg senere har iagttaget, da jeg nemlig i Fjor Sommer før den store Examen foretog mine Repetitioner dér ude, levede de to Slægtninge i god

Forstaaelse med hinanden. Begge vare de Mænd, der, som man siger, havde lært, hvad der hørte til deres Bestilling, og ikke vilde glemme det. De samtalede ofte om lærde Materier og disputerede da, stundum ogsaa paa Latin.

Men i ét Punkt stemmede de fuldstændigt overens; de trode begge paa Forbund med Djævlens og paa den sorte Kunst og ansaa slig taabelig Indbildning for en nødvendig Del af den orthodoxe Kristentro. Ostenfelder Pastoren gjorde dette med en vel rustet Stridsmands fortørnede Bevidsthed; men Onkel Josias, til hvis milde Sindsbeskaffenhed denne barske Tro kun daarligt passede, syntes at bære den som et Aag. Derfor søgte jeg ofte, naar vi vare alene, at bringe ham bort fra sligt med Grunde, hentede fra den hellige Skrift som og fra den menneskelige Fornuft; men han hævdede Ærkefjendens ugudelige Magt med al sin Skarpsindighed om end ligesom med smertelig Resignation.

Da Sommeren lakkede mod Enden, blev den strængeste Forsigtighed nødvendig for hans Sundheds Skyld; han maatte ikke mere gaa i Kirke om Søndagen, næppe nok forlade Huset; men hans milde Venlighed og hans, jeg kunde være fristet til at sige, tungsindige Munterhed, vedblev at være uforandret.

Da var det en Morgen i Oktober kort før min Afrejse; den første Rim var falden og en frisk Klarhed udbredt over Luften. Jeg vandrede frem og tilbage i Haven og saa' af og til i den Avis,

som Postbudet lige havde rakt gennem Gærdet til mig. Da jeg nu læste, at den en Gang højt berømte Petrus Goldschmidt, der dog for længe siden paa Grund af Simoni var afsat fra sit Embede, havde som Gjestgiver i Hamburg omskiftet Tiden med Evigheden, ilede jeg ind i Huset for ikke uden lidt Skadefryd at meddele Onkel Josias dette.

Da jeg traadte ind til ham, tyktes det mig, at den skønne, lyse Morgen ogsaa var trængt ind i dette Værelse, som ellers var noget mørkt; thi begge Vinduer stod aabne trods den brændende Ild i Kakkelovnen, og Lyden fra de nærliggende Tærskeloer og af lyse Barnestemmer trængte frit ind.

Men jeg kom ikke til at gjøre ham den paa-tænkte Meddelelse.

Højtideligt, med straalende Aasyn, traadte Hr. Josias mig i Møde. »Min Andreas,« sagde han, »i Fremtiden skulle vi ikke mere disputere; jeg véd det i dette Øjeblik; Djævlens er kun en i Afgrunden hvilende, afmægtig Aand!«

Medens jeg hartad forstummede af Forbavselse, saa' jeg Thomasius' Bog om Trolddommens Last ligge opslaaet paa hans Bord. Efter vor sidste Disputation havde jeg hemmeligt lagt Bogen dér, og jeg spurgte nu, om han ved den var bragt til den velsignede Erkjendelse.

Men Hr. Josias rystede paa Hovedet. »Nej,« svarede han, »ikke ved denne gode Bog; men der er pludselig kommet Klarhed i mit Hjærte. Jeg

tænker saa, Andreas: Dødens Skygger voxer stadigt; saa vil den alforbarmende tage de andre Skygger fra mig.«

Hans Øjne straaledede som i overjordisk Forklarelse; han vendte sig hen imod Lyset og udbredte sine Arme. »O Naadens Gud!« udbrød han, »en Engel fra min Ungdomstid træder hen til mig; forskyd mig ikke paa Grund af min mørke Skyld!«

Jeg vilde støtte ham; thi han blev ligbleg, og det forekom mig, at han vaklede; men han smilede og sagde; »I dette Øjeblik er jeg ikke svag.«

Saa gik han hen til sit Skab og rakte mig det *manuscriptum*, som du modtager med dette Brev.

»Tag det, min Andreas,« sagde han, »og gjem det til min Ihukommelse; jeg behøver det ikke mere.«

— — Kort Tid efter rejste jeg; og hvad der nu følger, har jeg først længe efter hørt af den daværende Degns Søn, som nogle Aar var Lærer her i Landsbyen.

I samme Maaned, da jeg var rejst, udbredte der sig nemlig følgende Rygte i Landsbyen: naar alle vare i Kirke om Søndagen og Vejene tomme, saa stod der en blakket Hest, hvis Mage ellers ikke fandtes i Sognet, bundet ved Præstegaardsporten; og kort efter: der kom da altid en Kvinde ridende over Heden søndenfra; hun bandt sin Hest til Murringen og gik ind i Præstegaarden; men naar Præsten og Menighedens Skare kom hjem fra Kirken, var hun altid redet sin Vej igjen.

Det var ikke vanskeligt at gætte, at denne Kvinde besøgte Hr. Josias; thi paa den Tid var ingen uden han hjemme. Derhos hændtes der helt underlige Ting; thi endskjønt hun utvivlsomt allerede var ældre, modsagde dog nogle, som havde sét hende, dette og paastod, at hun endnu var ung, andre, at hun ogsaa var smuk; men naar man forhørte sig nærmere, saa havde de ikke sét andet end to mørke Øjne, med hvilke hun betragtede dem, idet hun red forbi.

I hele Landsbyen var der kun én, som ikke erfor noget om disse Ting, og det var Pastoren selv; thi alle vare bange for hans opblussende Heftighed, og alle elskede de Onkel Josias.

Men en Søndag, da det atter var Foraar og Violerne alt blomstrede i Haven, har Kvinden fra Heden igjen været der; og ogsaa denne Gang har Pastoren, da han kom fra Kirken, hverken sét hende eller hendes Hest; ligesom før har alt været stille og ensomt, da han betraadte sin Gaard og sit Hus. Og da han, som han altid plejede at gjøre efter Gudstjenesten, gik ind i sin Slægtnings Værelse, saa var der ogsaa meget stille dér. Vinduerne stod aabne, saa Vaarduftten ude fra Haven havde fyldt hele Rummet, og han saa' Hr. Josias sidde i sin store Lænestol; men, hvad der forbavsede ham, en lille Fugl sad uden Frygt paa én af hans Hænder, som laa foldede i Skjødets. Men Fuglen fløj bort og ud i den fri Himmelluft, da nu Pastoren

nærmede sig med sine tunge Trin og bøjede sig hen over Lænestolen.

Hr. Josias sad endnu stadigt ubevægelig, og hans Aasyn var fuldt af Fred; kun var samme ikke af denne Verden.

— Men der har snart gaaet et højtlydende Rygte i Landsbyen, og alle, af hvem Onkel Pastor have villet høre det, have ogsaa fortalt ham det; nu vidste man, at det havde været Hexen fra Schwabstedte, som hver Søndag var kommen ridende til Landsbyen; ja nogle vidste ganske sikkert, at hun med foregivne, bedragerske Helbredelseskunster havde taget Livet af den stakkels Hr. Josias.

Men vi to, naar du nu har læst alt, du og jeg, vi vide bedre, hvem hun var, som fik det sidste Pust fra hans Læber.

